

בעזרת השם יתברך



מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).



למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת



פרשת תזריע - מצורע תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____



שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת פרק שלישי – כירה דף מוד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
 קבחה רש"י

1 **אי לא שרית ליה וכו'** אכל מבוקל לחמקה – לא שרי: **מתני'** מפלגין גי חדש.
 2 שאינו מאוס, וחיזי לאשהתורא (ל'הרזא, שלא דלק בו גר מעולם: אכל לא יסן.
 3 דמוקצה מחמת מיאוס הוא: **גמ'** חוין מן תני שהרילוק, ואף על גב שקבחה – אסור,
 4 דאית ליה לרבי מאיר מוקצה מחמת אסור, ולית ליה מוקצה מחמת מיאוס: **חז"ן** מן
 5 תני שהרילוק בשבת. בעוד שהוא חולק אסור.

6 שקאן קבחה תני: **ע"ש** יתנו אכל מבוקל לחמקה – לא שרי: **מתני'** מפלגין גי חדש.
 7 שקויין גנפיה: לא יזיזו משקולין, ואפי' קבחה
 8 ותר. ולקמן מקשה שמא: מן תני שהרילוק. דבין
 9 דקבחה וחולק – לא מיתביחבו משום מכה: **קבחה**
 10 **אין** לא **קבחה** אלא. דלא שמעין לה לרבי שמעון
 11 דשקרי מבתיא אלא מותר שמי שבער
 12 ושקעיה דמשמע לאחר שקבחה: **פאי** אכל.
 13 מדקאמר "אלהי" – מכלל דבני מותר: **בניא**.
 14 דדעתי עילה מביעי, קבר שיקבל השמן מהר.
 15 ואשתמשו בבר לשבת: **לא** יתי. **א** לא אסיק
 16 אדעתיה שיקבו כל דבוס: **וה'** שמעון פתיה.
 17 וקערה נפשיא. קשיא קערה וקערה: **דמיא**
 18 דתי. **קתני** לה חוליקא: **פסוה**. מנודה לש
 19 מבחה – ואינה מאוסה: **לדברי** המסירה ר'
 20 מאיר. המסירה גבר **אין**: **אסור**. דמוקצה
 21 מחמת אסור, בפרקני לעיל "חוין מן דתר
 22 אסור": **גי** לא בשבת. **לא** מאוס: **בגון** של חשט
 23 האסור גבר **אין** של חס – הים הוא דבאוס.
 24 אכל קבחה – שרי, ולית ליה מוקצה מחמת
 25 אסור: **גי** לא בשבת. **לא** מאוס: **בגון** של חשט
 26 דלא בלע: **שיקרה** למעוה. מיתסרא בחוקנה
 27 בעלמא, ואפי' שלא עזיח עליה מעולם:
 28 **פליגין** גי חדש. ותא רבי יהודה קאמר לה
 29 דאית ליה מוקצה. אלא לא מיתסר בחוקנה,
 30 מדקאמר "אכל לא יסן, ולא קתני אכל לא
 31 המיוחד לקרי:

22 **מתוך השמן שבער ושקערה – אסור, ורבי שמעון מותר.**
 23 **התם – קערה דמיאן דגרי, קבחה – קערה דמיאן דבוס. א"ר וי"א:** פסוה שהרילוק בו בשבת,
 24 **לדברי המתירי אסור לדברי האסור – מותר.** למיקרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס –
 25 אית ליה, מוקצה מחמת אסור – לית ליה? **והתנאי, ר' יהודה אומר:** כל תפוחי של מתכת
 26 מפלגין, חוין מן דתר שהרילוק בו בשבת! **אלא, אי איתמר – הכי איתמר:** **א"ר וי"א:** פסוה
 27 שהרילוק עליו בשבת – ד"ה אסור, כל הרילוקו עליו – ד"ה מותר. **אמר רב יהודה א"ר:** **ממנה**
 28 **שיקרה למעוה – אסור לשלטה.** מיתביחבו רב נחמן בר יצחק: **מפלגין גי חדש, אכל לא יסן.**
 29 **הנה**
 30 **מתוך השמן שבער ושקערה – אסור, ורבי שמעון מותר.**
 31 **התם – קערה דמיאן דגרי, קבחה – קערה דמיאן דבוס. א"ר וי"א:** פסוה שהרילוק בו בשבת,
 32 **לדברי המתירי אסור לדברי האסור – מותר.** למיקרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס –
 33 אית ליה, מוקצה מחמת אסור – לית ליה? **והתנאי, ר' יהודה אומר:** כל תפוחי של מתכת
 34 מפלגין, חוין מן דתר שהרילוק בו בשבת! **אלא, אי איתמר – הכי איתמר:** **א"ר וי"א:** פסוה
 35 שהרילוק עליו בשבת – ד"ה אסור, כל הרילוקו עליו – ד"ה מותר. **אמר רב יהודה א"ר:** **ממנה**
 36 **שיקרה למעוה – אסור לשלטה.** מיתביחבו רב נחמן בר יצחק: **מפלגין גי חדש, אכל לא יסן.**
 37 **הנה**
 38 **מתוך השמן שבער ושקערה – אסור, ורבי שמעון מותר.**
 39 **התם – קערה דמיאן דגרי, קבחה – קערה דמיאן דבוס. א"ר וי"א:** פסוה שהרילוק בו בשבת,
 40 **לדברי המתירי אסור לדברי האסור – מותר.** למיקרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס –
 41 אית ליה, מוקצה מחמת אסור – לית ליה? **והתנאי, ר' יהודה אומר:** כל תפוחי של מתכת
 42 מפלגין, חוין מן דתר שהרילוק בו בשבת! **אלא, אי איתמר – הכי איתמר:** **א"ר וי"א:** פסוה
 43 שהרילוק עליו בשבת – ד"ה אסור, כל הרילוקו עליו – ד"ה מותר. **אמר רב יהודה א"ר:** **ממנה**
 44 **שיקרה למעוה – אסור לשלטה.** מיתביחבו רב נחמן בר יצחק: **מפלגין גי חדש, אכל לא יסן.**
 45 **הנה**
 46 **מתוך השמן שבער ושקערה – אסור, ורבי שמעון מותר.**
 47 **התם – קערה דמיאן דגרי, קבחה – קערה דמיאן דבוס. א"ר וי"א:** פסוה שהרילוק בו בשבת,
 48 **לדברי המתירי אסור לדברי האסור – מותר.** למיקרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס –
 49 אית ליה, מוקצה מחמת אסור – לית ליה? **והתנאי, ר' יהודה אומר:** כל תפוחי של מתכת
 50 מפלגין, חוין מן דתר שהרילוק בו בשבת! **אלא, אי איתמר – הכי איתמר:** **א"ר וי"א:** פסוה
 51 שהרילוק עליו בשבת – ד"ה אסור, כל הרילוקו עליו – ד"ה מותר. **אמר רב יהודה א"ר:** **ממנה**
 52 **שיקרה למעוה – אסור לשלטה.** מיתביחבו רב נחמן בר יצחק: **מפלגין גי חדש, אכל לא יסן.**
 53 **הנה**
 54 **מתוך השמן שבער ושקערה – אסור, ורבי שמעון מותר.**
 55 **התם – קערה דמיאן דגרי, קבחה – קערה דמיאן דבוס. א"ר וי"א:** פסוה שהרילוק בו בשבת,
 56 **לדברי המתירי אסור לדברי האסור – מותר.** למיקרא דרבי יהודה מוקצה מחמת מיאוס –
 57 אית ליה, מוקצה מחמת אסור – לית ליה? **והתנאי, ר' יהודה אומר:** כל תפוחי של מתכת
 58 מפלגין, חוין מן דתר שהרילוק בו בשבת! **אלא, אי איתמר – הכי איתמר:** **א"ר וי"א:** פסוה
 59 שהרילוק עליו בשבת – ד"ה אסור, כל הרילוקו עליו – ד"ה מותר. **אמר רב יהודה א"ר:** **ממנה**
 60 **שיקרה למעוה – אסור לשלטה.** מיתביחבו רב נחמן בר יצחק: **מפלגין גי חדש, אכל לא יסן.**
 61 **הנה**

62 **שבער ושקערה אסור** ר' שמעון מותר. ואורח השבת מותר אפי' לר' יהודה. והני תניא לקמן גבי נוי סוכה אסור להסתפק מן דתר מציני י"ט אחורין, אבל בתר הכי – שרי. וקשה
 63 לר' ירמיה מרן ונבא, דרביא אכל לרבי אסור – מוסקי עלוי בליל ב' מדרקין בו. כבה ליל ח' – מוסקי לו מדרחה בפני עצמו. מפי שהוקצה למעוה ואומר ר' ירמיה ונבא עיקר
 64 לא לתנאנו בא אלא לפיכוסיה, ומשום חבובתא דנס את מעפה שיבחה. אלא מקצה לגמרי למעוה. אבל ר' שבת – לתנאנו, בא יושב מעפה שיבחה, ולכן מותר. אית ומיש ר'
 65 שבער דאסור לטעול לר' יהודה, סוכה בעוהה דעלמא דמיתני בה גנאי דבואמי לקמן בשעתיה; ואם התנה עליה – וכל לפי תנאו, ומוקל לה שבתה ביעה (ר' ח' סוכה דעלמא
 66 דרעיה, דאמולו דרעיה עליה שחפלו. ר' נמי דרעיה עליה שיבחה. ואנאי אן מניעיל תנאי להסתפק ממותר השמן ולרש' נמי יזיעיל תנאי להסתפק מן השמן דעספתן בשעה שרת'
 67 חולקו וי"ל: דהתם סוכה דעלמא היתה עשויה מן גזול, ועתה בידה אינו כולד ממנה וישבו מעפה מתי תפול. אבל ר' עיקר הקצאתא הוא בידה, והדיחה בידי' לצורך גזול, וחמי טפי
 68 – ולא מיתני בה **לדברי** המתירי אסור, פי בקנטוס: דלבר ר' מאיר. אית: **אית** תנאי קפיל' הא בדיאי קאסר ר' מאיר גר שהרילוק בה באותו שבת וי"ל: **היא** חמי על חס
 69 דאית ביה חרתי: מוקצה מחמת מיאוס מחמת אסור, קפיל דאפי' בשל מתכת דלא מאוס, ולית ביה אלא מוקצה מחמת אסור – אסר ר' מאיר. ותי' אורח נראה לר' ירמיה דלפי זה, ודמסק
 70 דברי אבא – לא ר' אלא ר' מאיר ר' יהודה דקאי עליהו: ולא רש' ומפשי. וכן פ"ה: דלבר יתדו – הינו ר' שמעון – אסר – אלא פוסט דר' אבא ודמסק
 71 ועשית, וכל פוסטו של בית ר' רשיליו: **לכ' כתבי** (לקמן קבחה). לבר האסור – הינו ר' מאיר ר' יהודה – אסר – אלא פוסט דר' אבא ודמסק
 72 מוקצה מחמת מיאוס מחמת אסור. אבל בנר מתכת שרו. ומסק דאפי' בשל מתכת אסר ר' מאיר, והני אמרי' בפ"ק חוליקין (ד' טו.) ע"כ לא שרי רבי מאיר אלא בגבשיל דראוי לבוס.
 73 אבל בשווא: לא **ממנה** שיהיה למעט אסור לטעולה. נראה דאפי' לצורך גופה א לצורך מקומה אסור. דכין שיהיה למעט – שוב אן עושין ממנה שום תשימש. ודאי בחצוצרות
 74 דאסור לטעולה לרבי יהודה אפילו לצורך גופה ומקומה. ולרבי שמעון לא אסור שום מוקצה לצורך גופה ומקומה, אלא מוקצה מחמת חסון כ"ס.
 75 **במוד:**

קבט

שבת. פרק שלישי - כירה דף מה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"

תוספות

1 **הכ"י** נמי מסתברא דרב כ"י יהודה ס"ל. כגמח מקומות אשכנז דרב סבר כ"י יהודה
 2 דאסר מטה שיחידה למעות והניח עליה מעט ואילו לר' שמעון שרי, דהא שרי
 3 הוצרצור אפי' תקע בה כמה זמני. והכריזו (לעיל דף טו.) אלא יבעי לאוכחו דסבר
 4 כ"י יהודה בימינו דאיתקניא בין השמשות; כ"י **מקמי** חברי שבטא. שביחט טעם שלהם
 5 לא הוה מניחין ר' אלא בריהו. ונמי דאקבעימי
 6 אלהי רב' ונחבו סופי מנבר שבת - משה לדעור
 7 אביהו היו מניחים להם, ואע"ג דבשעת הסנה
 8 אבוקה ביבמה מרילוקי' (לעיל דף כא.) דנחיה
 9 על שולחנו ודיו - הבא מיירי אם יארע שלא
 10 ונחיה על שולחנו. א"ז אמר ר' רישע דשעת הסנה
 11 לדעיל לא סבת חברי קאמר, אלא סבת
 12 נחיה. שגורו שלא לחלוקי ר' ונחבו:
 13 **היבא** דרדיהיה בידים אית ליה. ואף על גב
 14 דר' שבח שרי ר' שמעון, אף על גב
 15 דרדיהיה - בידים והתם שאני, בין שברכ פסק
 16 רדיהיה שלה. אבל הבא - לעילן קו רדיהין, כל זמן
 17 שמעון טעם: שה **אלא** שמן שברך. לא וריק
 18 שברך. והדואט אסור משום סבבה. בדראמי פ"ב
 19 דביעה (דף כב.) דהמסכת ממנו - חייב משום
 20 מנבה, אלא המטמק נמי. והמוש דמוקצה
 21 למתוא לא אסור ר' הולק לטלול כדפרשיית
 22 לעיל, אלא כדאמר בסוף פירוק: משום דהוה
 23 כביס דלרב דאסור, חתמה ליה: דאמאי נקט שמן
 24 שברך? טפי דיל למיעוט: אין מוקצה לר' שמעון
 25 ענינו שפיר דרדיהיה וצמיקון, ודעמי שפיר דרדיהיה
 26 ודלא איתקניא לא מחמת מצוה, ולא מחמת
 27 אסור. ולכא למישר דסבר ר' יוחנן לר' שמעון
 28 אלא מוקצה בגרורות וצמיקון - דהא כ"י קאמר
 29 בסמוך ראיא ליה לרבי שמעון מוקצה בגרורות
 30 וצמיקון, ומסתמא לא מילי: **ק"י** מצאיא ט"ט
 31 הארוח על חג. הקשר ר"ת ביום טוב הארוח,
 32 דלא סוף אלא משום ר' שמעון
 33 השמשות' מחמת יום שעבר, והא רבי שמעון
 34 שרי חתור השמן שבו, אף על גב דהוציקה בן
 35 השמשות למעומו משום יום הבא ונחיה ליה:
 36 דבמה שאוסרת בהרייתא יום טוב הארוח - לא
 37 איתא כ"י שמעון:
 38 **ולא** מן הסמוך לה. בפרק המבשיל ב"י
 39 (כיצה ל' וטס) כ"י נחביה אלא מן הסמוך
 40 הסמוך לה. ופריך בגני' והא קסתר אודלא
 41 ומשה: אמר 'מן הסמוך לה' - סמוך לדפנות.
 42 ודשפתא, אי גרס בהרייתא דהבא: אלא מן הסמוך
 43 לה - הוי בסמוך לדפנות. ואי גרס 'זלא מן
 44 הסמוך לה' - מיירי בנה על השכר, וטעמא
 45 המעון דסתר אודלא. כדאמר דתם: **האב** ונחיה
 46 הכל ברי גבאי. בריש דנבדאי: (ג"ז ט) פריך
 47 עלה. והא ק"ס אתר אודלא ומקול לה סבבה
 48 נפולה וברעוה, דמתואלו עדיה. עלה: **אלא**
 49 בגרורות וצמיקון. בירושלמי מ"פ: שמעון
 50 נתינים, כיון שמתקלקלן כל כך - אין דעתו
 51 לומר ער שיתקע דתבו:
 52 **וכן** אתה אומר באפרסקן. אף על פי שאין
 53 מתקלקלן כל כך - מקצה אותם מדרשו:
 54 **היבא** דלא דחיה בידים אית ליה מוקצה.
 55 כגון אף דרגן בפרק 'מפיקין' (לעיל קב"ט) ולא את
 56 האמר, ותנו נמי בפרק בתרא (דף קנ"ג) רבי
 57 יהודה אומר: אם לא היה נבלח מניש - אסורו כז'
 58 **ואוכל** איצטריבא ליה. מדנקט אוכל במוקצה דרדיהיה בידים נראה אודלא וביב - שרי
 59 ליה לר' שמעון דלא דחיה בידים, כגון בני ארע:

1 מניחין גר. ומכוער יום: ע"ג דק"ל. ודק"ל שם בשבת, דליקא למיחש לכשיבשה
 2 לישקליה מיניה ונמצא משתמש במחזור. ודיקון דאקנייה לךר' האסור בין השמשות
 3 - איתקניא לכ"י קומא: **ואין** מניחין **כ"י** ביום טוב. דשקול ומנח ליה. ומשתמש באילן:
 4 מה **לי** שבת **כ"י** קבטנ נמי שקיל ליה לכשיבשה: **שנא** איתקניא. אחר שבתה:
 5 **מכפי** רש"י. שלא יארוהו חרבי. באפרמיין
 6 בפרקין דלעיל (דף כב) ונחבו סופי מנבר הקסוק
 7 לרשות דרביים. ודעו שהחליקו בו, ר' ורם
 8 גזר שלא לחלוקי. אי נמי: ביום חגון אין
 9 מניחין לדלוק אור אלא בבית ע"ז: **חברי**. שם
 10 אוקה שתיקה עם פריסים: **כ"י** הילבא.
 11 בתמיה: **בשעת** הדיקה. סקנה. אלקא: **שלא**
 12 בשעת הדיקה - אסור: **ואינו** צריך פירוק. עליו
 13 לא להשרשו. מהו ללקוט ולנבולו **אין**
 14 מוקצה לר' שמעון דקרי דוקא קאמר. אלא בשמן
 15 שברך. בשעת שהוא חלוק דברגא ע"ג:
 16 **הואיל** והוקצה למצותו. לשבת. הוקצה
 17 לאיסורו. איסור כביס: והוקצה למצותו לית
 18 ליה. בחתיק דרבי: שקון שברך דוקא קאמר.
 19 דאיבא חרתי: מוקצה למצוה. ומוקצה של
 20 שעת דליקתו משום איסור כביס. אבל
 21 מוקצה למצוה קירא - לא אסור ואפילו
 22 בשעת הדיקה. והתייא סבבה. לשהי' בו:
 23 קריבים. בניו בצעונים. שקורין אורביניא:
 24 אפרסקין. פריסקי' בלע"ז. ימות שפנים. בכל
 25 זכוכית: **על** ו**אין** איתקניא. והבא מוקצה
 26 למצוה - איבא. מוקצה דאיסור - ליבא. דאי
 27 משום סחיתו אדל - כי מוקט חזול על מעד
 28 לשתרי. ומוקט דר' שבתך. ו**הא** מציא **לר'**
 29 שמעון **היא**. ומתואבא לך מיניה: דתני' ר' חייא
 30 **כ"י** **אין** נטמילין **עצים**. פסחא וצערת מוספה
 31 העושה לצל, ואפילו נפלו - משום מוספה
 32 דאיתקניא מחמת סחיתו אדל: **כ"י** **אלא** מן
 33 הסמוך לה. אם סמוך חבילתו עצים אצל הוקצה
 34 - ליבא איסור מוקצה. ודעתיא ע"ג
 35 נאמולו לישקליה ליתקני' למקור. דלא חתי' ביה
 36 אהלא. ומוקד דתני' ר' חייא בר יוסף הוי מצי
 37 לאותבי ברישא. אלא נתא ליה לאותבי
 38 ממתניא דר' חייא ור' אושעיא. באפרמיין
 39 בעילתא (רוחין דף קמא.) כל מתניא דלא
 40 מתניא ב' ר' חייא כ' ר' שמעון פתרי. אם
 41 נפלה. דלית ליה מוקצה. התיב מוקמיין ליה
 42 משכתי ברישין ושיון כבוסת התיב ע"ג:
 43 שהוקצה למצוה. דמנותה כל שבעה
 44 אלקא: לא דליקא מנותה נונה מקצה שלה.
 45 ואע"ג דליקא איסור סחיתו: **ענין** שפיר
 46 **אמאי**. ולא משום איסור. אלא משום מצוה
 47 הדואל דהוקצה למצוה דשבת - הוקצה לכל
 48 מן איסור דליקתו. ולא יותר. דאין מצוהו אלא
 49 בשעת דליקתו. ונחשבה - אין בו מצוה. אבל
 50 בסוכת חג - מנותה כל שבעה. ונתקצאה
 51 כל מן תמיה: **אלא** נתיבות וצמיקון.
 52 דרורות תמיה. משעלה לגג לישקע
 53 ומשנתהו ש' כעט אין ראוים לאבילי עה
 54 שתיבשה. וכן צימוקים דעגבים: **היא** אוכל
 55 **בתמיה**. ורואת אשמעימי (א) דהך אוכל
 56 ואיל. מביח דאיתקניו - אסח עדימה ואקני
 57 בשפין. קיינין: **ובן** **אתה** אומר **כ"י** ואע"ג דתני' חזו' כל שנתא. ואפי' נשתוה לא
 58 נתקלקלו מיהו. הואיל ואקניו - אסירו: **אי** ניפאי **ר"י**. לקה ל' התיב דנקט דחזינו
 59 ברידי: מהיבן נמי לארע - בעג חתוקה:

פציעלי

פציעלי

לדבריו

שבת שלישו - כירה דף מה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"

הטופת

1 לדרביון דר' שמעון קאמר ליה אוה לא סבירא ליה. משמע דמספיק איהו אר סבר
2 לה בר' שמעון. וזממה גמיה לא מוכח מוהיא דלקמן. דסבר בר'ש דאמר פעם
3 אחת הלך ר' כו ויהיה מגורה בר'ש נבר. וכן מברייתא. דמיימי ביאין עדיין כבוד הם
4 שנפל לבור. ר' יודנה הנישא אומר ידר מי שבשך בזמנך רומע איהו אם בו מום יעלה והיחוש
5 בו. מיהו. במאי דמתייר לראות בזמנך לא אתי
6 כר'ש. אלא במאי דלית ליה מוקצה. ומיהו רש"י
7 אל גרסי 'כבוד תמי' אלא 'כבוד שנפל לבור'
8 והשתא מצי אתי בר' יודנה. ויראה אר' כו
9 מום זה מעיט'ו. **הכא** במאי עסקינן דאית ביה
10 אפרוח מת. פירש ר' יודנה סיק דלא נקט אפרוח
11 חי - דרס ערוס חזי לשתק בו תיעוק שכבוה ואן
12 רגוא. דהא בבלוי דכופין את הסל לפני
13 האפרוחן (לעיל דף מג) משמע דאסור לטלטל.
14 ועוד אי במדינה שר - אמאי קאמר סבוקן
15 ומיהו ר' אי בביעלי חיים שמתו אשתאמאן
16 ודאי בעלי חיים מוקצין הם כגרוגרות וצמוןין.
17 מוקצה ארום הם מכלבים. ולא ידמי לבשר תפל
18 שמתור לר'ש. מדפריך פרקי 'מפריך ולקמן
19 קת) על בר' דונא דשרי. ודא תלמי דרב רוח
20 ורב כר' יודנה סבירא ליה. אבל לר' שמעון -
21 משמע דשרי. משום דאיתו מקודו מכלבים כמו
22 בבית עליהם
23 **דאית** ביה ביצה. דאסור משום גולה. ע"ש
24 דר' יוחנן גופיה מפרש טעמא דביצה
25 משום משקין עשו אבוח ואופשי דרשום וכי לא שאן
26 אסור ר'ש לטלטלה אלא אביצה. **דאית** ביה
27 ביצת
28 אפרוח. נראה לר' דאסור לר' שמעון. מיהו
29 רבין דאית ביה אפרוח ויהי כמו גרוגרת
30 וצמוןין. וקא מביעאי ליה לסבא קרייטא אי שר
31 לטלטלי על ידי שיעור שטח הביצה. אי חביב
32 כמו מתנא וא בטעת. והשכיב לו רבי יוחנן. **הא**
33 עשוי אלא לתרגולין. ואן זה שכחה אלא
34 בנית - ואסור:
35 **אמר** ליה מרתא שאני. אהיה אמאי לא
36 מוכח מדר' דאית יוחנן בפ' 'עולב וערבד'
37 (סכת מג) דהיה אפילו בשמיני אסורה. אלמא
38 אית ליה 'מעט דאיתקאניו כו' בר' יודנה ויתין
39 ר"י דתר אבוק מוקצה למטעוה לטלטול. שאן
40 ביטול מעשה לטלטול. ולא ודי לסוכה דאיתקאני
41 ביה'ש מוחות מלמא. והכי אינו יכול להחזיק
42 מסוכה אבוק. **למא** שטת דר' אסי לכתבי
43 דר' יוחנן כו. ואית' דיעטא ר' אסי כרב רביה
44 סבירא ליה. כדאמר עליו בני טרנא דהנהב
45 אמרו ליה בר' כהנא דר' אסי לרב' הילכתא הנהב
46 ונראה דרבי אסי בלית לאו הישוי ר' אסי הכא
47 והוא דלעיל בריהו על בר' כהנא. והבא ר' אסי
48 בריהו של ר' אפי. **אין** לנו אפי בני בר'
49 שמעון. פירש' מוקצה מחמת מיאוס. דליתו בני
50 שלא דרולקו ביה באוהת שבת. ולעיל דפסקי כרב'
51 יודנה - והנהב מוחות מלמא בה באוהת שבת. דהוי
52 מוקצה מחמת מיאוס. ודא דפסקי פרק ברבא
53 כר'ש בלית נכחיה מכלבים. אף על גב דבריה
54 מוקצה מחמת מיאוס היא. כדפר'ת (לעיל ע"ה.
55 שמואל) - הותם לא דהיה בדיים. אבל הכא
56 דרדיה בדיים סבר כר' יודנה. ליהו לא קימי
57 ר' יוחנן וריביל דפסקי בר' שמעון אחודא ברייתא.
58 דר' יוחנן קאי אברייתא. דכיל גרות של ממת
59 מנטלתינן. כי. אבל במאי דקאמר ר' יודנה בברייתא דלעיל 'מנטלתינן ר' חוש אבל לא ישן' - לא סבר רבי יוחנן כותיה. וריביל אברייתא דרמטלתינן ר' חוש' קאי. דבההיא ברייתא שרי רבי

1 **פגעילי** התורה המרים הגלגשים קודם בישולן. וכן כן כסלים עשויין
2 מלוקבין. וכן מתבטלות מאליהן. מהו לאבול מהן קודם בישולן? מי מודה בהן
3 דמוקצהן הן כגרוגרות וצמוןין. או לא: **אלא** **בגרוגרות** וצמוןין. דאיכא חרתי:
4 דחדתיהו בדיים. וכן הוא: **וה' לית** לה מוקצה. דקסרי: מדעבי מיניה האבוק דרבי
5 שמועון. אלמא הנה שמעון רומע ליה מאבוח לרבא
6 שמעון סבירא ליה: משקין. ודך להשקות
7 בהמה לפני שחיטה. שנתא נוחא לחמיט:
8 המדבריות וקרייתיהו: ברביעי. במדבריהו
9 ואלו מדבריות כל שחיטות **בבשר** והני
10 מיקא אסרי. אלמא אית ליה מוקצה:
11 **אביצית** אימא הני. מדבריות נמי כגרוגרות
12 דמי. ודיניהו בדיים ויש טורח לילך
13 ולהביאם: ואביצית אימא. ההיא דפגעילי
14 סתיה. לדרביון דרבי שמעון קאמר ולר' אל
15 תורה: הל' אמר רבא בר' אבהו אר' יוחנן
16 אמרו הלכה כר' שמעון: אמרו. בני הישיבה:
17 סבירא קרייא. על שם מוקמו: בלום עשוי.
18 לשום תשמיש. אלא לתרגולין. הלך היל
19 מלאכתו לאסור - ואסור. אלמא: אית ליה
20 מוקצה. דאית ביה אפיית' סת. דלא חזי
21 למיכל. ולקבלים נמי לא חזי. ואף על גב
22 דאר' שמעון מחתכין את הגבלת לפני
23 הלבלים - הני מילי במסוכתא. אבל בריאה -
24 לא קלא הנה דעתיה מאתמול כלכלים. והאי
25 אפרוח שמת בשבת פה לא הנה דעתיה
26 מאתמול כלכלים: התיאמר לר' **דאמר**
27 מרתה הנה ר'ש. דאעני דאמר מתחבין
28 הגבלת לפני הלבלים - הני במסוכתא
29 דדעתיה עליה מאתמול כלכלים. אבל מרת
30 דאז בבגליי חיים. כלומר בברייתא שמתה.
31 אסרוין שפר קרנא. דלרבי שמעון
32 גופיה לא חזי כלכלים: מאי **איכא** למיטר. **הא**
33 חזי כלכלים: דאית בה ביצה. שנוגדה חיים.
34 ומודה ר' שמעון גבלי: **והא** אמר רב **נחמן**
35 בה בשעתא קמייא דביצה: דאית בה
36 ביצת אפיה. ולביל לא אביל לה מישום
37 'קליפה: לית לה סבירא ליה. ר' יוחנן לא
38 סבירא דתיקיה הלכה כר' שמעון. והיינו דרב
39 יצחק: ואת לא תסבירא. וממני העמקת ליה
40 לדרב יצחק לא הנה דיעת דר' יוחנן כר'
41 הדין: בבשרי ד'ים אמר לשלילה. כדמקשר
42 טעמא לקמיה. דלאו לטלטולי עבידא. אדום
43 קובע לה מקום: ור' יוחנן אמר אני אין לני.
44 ישן דהתי בהלכות טלטול נהוה: אלא בני.
45 ישן כרבי שמעון דמתייר. אבל מעודה כר'
46 הלכה. אין לאו מדרב יצחק - לא הנה דעמא
47 ליה. אבל השקא דעמא דרבי יודנה סבירא
48 כר' ממוקצה מחמת מיאוס דר'
49 ישן:
50 מותר

1 פגעילי תמרה לרבי שמעון מהו? א"ל: אין מוקצה לר'ש
2 אלא הגרוגרות וצמוןין בלבד. ורבי לית ליה מוקצה!
3 והתני: אין משקין וישחמין את המדבריות, אבל משקין
4 וישחמין את הביתות. ותניא: אלו הן מדבריות - כל
5 שחיצות פסחם ונכנסות ברביעה. ביתות - כל שחיצות
6 ורעות חזין לתחום, ובאות ולנות בתוך התחום. ר' אומר:
7 אלו ואלו ביתות הן, ואלו הן מדבריות - כל שרירות
8 בבקר ואין נכנסות לישוב ולא ביתות הקנה ולא ביתות
9 הגשמים: אביצית אימא: הני נמי כגרוגרות וצמוןין דמיין.
10 ואי בעית אימא: לדרביון דר'ש קאמר ליה, ליה לא סבירא
11 ליה. ואביצית אימא: לדרבייהם דרבנן קאמר להו: לרדי
12 - לית לי מוקצה כלל. לרדיו - אודו לי מיתה, דהכא
13 דיוצאות פסחם ונכנסות ברביעה, בביתות ניהו. ורבנן
14 אמרו ליה: לא, מדבריות ניהו. אמר רבה בר בר חנה
15 אמר ר' יוחנן: אמרו "הלכה כרבי שמעון". ומי אמר ר'
16 יוחנן הכי? והא בעא מיניה ההוא סבא קרייא, ואמרו לה
17 סוריא. מר' יוחנן: קנה של תרגולת מהו למלטול? בשבת?
18 אמר ליה: בלום עשוי אלא לתרגולין? אמר כמאי אביצית
19 דאית ביה אפרוח מת. הניחא למר בר אבמי משימיה
20 (דרב) דאמר: מודה היה ר' שמעון בכגלי חיים שמתו
21 שאסרוין, אלא למר בריה דרב יוסף משימיה דרבא דאמר:
22 הליק היה רבי שמעון [אפי] בכגלי חיים שמתו, שהן
23 מותרין. מאי איכא למימר? הכא במאי עסקינן - בריאת
24 ביה ביצה. והאמר רב נחמן: מאן דאית ליה מוקצה -
25 אית ליה גולה, ולית ליה מוקצה - לית ליה גולה! דאית
26 ביה ביצת אפרוח. פי אהא רב יצחק בר' יוסף א"ר יוחנן:
27 הלכה כר' יודנה. ור' יושע בר' לוי אמר: הלכה כרבי
28 שמעון. אמר רב יוסף: היינו דאמר רבה בר בר חנה א"ר
29 יוחנן אמרו "הלכה כרבי שמעון". אמרו - ליה לא
30 סבירא ליה. א"ל אפי לרב יוסף: ואת לא תסבירא דר'
31 יוחנן כר' יודנה? הא ר' אבא ורבי אסי אוקיעו לבי ר'
32 אבא דמן חיפא, ונפל מנהרא על גלימיה דר' אסי ולא
33 מלטילה. מאי מקנא? לאו משום דרבי אסי תלמידיה דר'
34 יוחנן נהו, ור' יוחנן בר' יהודה ס"ל דאית ליה מוקצה?
35 א"ל: מנהרא קאמרת? מנהרא שאני. דא"ר אחא בר
36 גינאי א"ר אסי: הורה ריש לקיש בצידן. אמר הגיטילה
37 בדר' אחת - מותר למלמה, בשמי דיו - מותר למלמה
38 כנר כרבי שמעון. אבל מנהרה, בין נישלה בדר' אחת בין
39 נישלה בשמי דיו - אסור למלמה.
40 ונעמא מאי? רבה ורב יוסף דאמרי תרוניהו: הואיל וקובע לה מקום. אמר ליה אבי לרב
41 יוסף: ותר' פילת חתנים, דאדם קובע לו מקום, ואמר שמואל משום רבי חיאי: פילת חתנים
42 מותר

שב פרק שלישי - כירה דף מו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטינדל)" קט

תוספות

1 מותר לנשותיה דקתם פילת בתנים אין לה ג טפס, שנקלטישין ויצאין לשני ראשי
2 המטה במקצתה אחד לבאן ואחד לבאן, ונתן כלונסין מזה לזה, ומשליך האהל עליה
3 ודוא שופע לבאן ולבאן, ויבין שאינו רחם טפס - אינו אהל, ואין בו לא בגין ולא
4 סתירה; בשל חליות. במנורה של פרקים, שקט תפול והתפרק ויחזיקה, ומצא
5 עושה כלי: חידקין, וחיובין קצובי לה. קרובי.

6 ודומה לפרקים, ומאן דחיו, סבר של פרקים
7 הוא: נזלה. הואיל ונדקה לעשותה של
8 תוליות, כי בית ביה חידקין - סבר ודחוליות
9 הן, ואסור אפילו לריש לקיש, בדאמר לעיל:
10 נשלה בשתי ידים - אסור לטלטלה: כי פליגי
11 בקטנה דאית בה חידקין. דבולי גלקא דיע
12 דלא חליות ניהו: ויזנין, אטו חליות: ופי
13 אפי' ר' יוחנן כפי הלכה בר' יהודה: תמא
14 משתנינו. דמכובי, דקחני האן את עליה מעת
15 שריא - כגון שלא היו עליה בין השמשות.
16 והכי תידוק מיקה: טעמא דיש עליה מעת
17 ששקשש היום, אן את עליה ששקשש היום -
18 שריא: לדיקפרא: מקום: אביעאי להו. א"ר
19 הוראה הוראי, ורבי קאמר: הורה במנורה
20 להיתרא, כדרך שהיה ר' שמעון מתיב בגר
21 יקן, ואי גלקא אטו הוראות הוה הורה
22 במנורה לאיסור, כדאמרי דרודיקין, ויזנין
23 אטו חליות, וכרש הורה בגר לתת: וליבשל
24 שריא, נר שבה: לעולם בר' שמעון סבירא
25 ליה, דאי סבירא ליה דאסור לא תהו מטלטל
26 ליה לכבוד ר' יהושע בן לוי דליעבר אסורא:
27 שריא דמישא. שדלן נר של שקן: שרי
28 לטלטולה. אחר שקבר בר' שמעון דלא
29 מאסי: אבל כנפשא, דמסרח אפילו רבי
30 שמעון מודה דלא חזי אלא למלאכה:
31 אקפד דא, משום טיגוף המטה: דנפא
32 לבעוניה. בשאלות. השמים

24 סבירא ליה - ליעבר בר' שמעון! לעולם בר' שמעון ס"ל, ומשום כבודו דר' יוחנן הוא דלא
25 הוה עבדי. א"ר יהודה: שריא דמישא - שרי לטלטולה, דנפשא - אסור לטלטולה. רבה ורב
26 יוסף אקפדו: תירויהו: דנפשא נמו שרי לטלטולה. (הדואיל חזוי לבסות ביה מנא). רב אביא
27 אקלע לבי רבא, הוה יאמרי: כי פרעיה במניא, אמיתי אפודיא קמיה דרבא. אקפד רבא, בעא
28 לבעוניה, א"ל: מ"ט רבה ורב יוסף יאמרי תירויהו שריא דנפשא נמו שרי לטלטולה? א"ל:
29 הואיל וחזוי לבסוי בה מנא. אלא מעתה כל צורות שבחצר מטלטלין, הואיל וחזוי לבסוי
30 בהו מנא! א"ל: הא - אימא תורת כלי עליה, הני - ליבא תורת כלי עליה, מי לא תניא
השמים

לחיותא כרבי שמעון בגר, וכרבי שמעון בגר לא סבירא ליה הכהן: אותא זכאלו טריפת' (תולין דף נו ושם) הוור כטרפתא כרבי בוסף איסורא, ורבי בוסף
לחיותא, או דילמא: הוור כטרפתא לחיותא, כרבי בוסף, וכרבי בוסף לא סבירא ליה. ור"ל: דהבא לא שריא למיתלי מנורה בגר, כדחילי כטרפתא להו, דהבא אין טעם אחז לשנייהם. דר -
משום מוקצה, ומנורה - משום בגין, ועוד: דלא בעי למיטר דר לא כרבי בגר כרבי, משום דריביל ספק ליער בשל, ואב תאמר: ובהאי דרילי טריפת' אמאי לא קאמר נמי תירויהו
לחיותא כדאמר רבא: או דילמא הוור כטרפתא לחיותא, וכר בוסף נמו לחיותא: ופיה, בלאו הכי מגידין של הספרים וליג' הוור כטרפתא לאיסורא - דדא כי ער לה, דתניא תהם
היא האם היא טרפתא היא טרפתא, ובעיל האם הוה עובדא וחבילה רבי טרפון הלכת תחודך נאמר ליה רבי עקיבא טועה בדרב משנת אחיה. וגרס תהם. הוור
כטרפתא לחיותא ורבי בוסף לחיותא, ורשי פי: הורה במנורה לחיותא כרבי בגר, ודא הוראה חזי בגר, ודא נראה, דאין תלמוד מנורה בגר, ועוד: דאבתי חזי ליה למיבעיא: או דילמא
תירויהו לחיותא. דנפשא ר' אסור לטלטלה. פי: כבוסת, אפילו לרש, וכן בשמעון, דדא שראג דמישא שריא לטלטלה - חינוי לר' שמעון, ועוד: דרפרין דרבא בסתן לרב יוסף שרי
מנורות שבתא: ואיסורא שריא שריא דנפשא - ובעיל האם הוה עובדא וחבילה רבי טרפון הלכת תחודך נאמר ליה רבי עקיבא טועה בדרב משנת אחיה. וגרס תהם. הוור
ורבה נמי את ליה, כדאמר אביי כל מילי דמו עבדי רבי, ורב יוסף נמי משמע דאית ליה מוקצה, בפ' "טול" (למקן קמב) דקאמר: כמה חרפא שמעתא דרודיק, אימור דאמור שבכח
- לכחוליה נמו אמור: הבא אליבא דרש קאמר, וליה לא ס"ל, ומיהו, נראה לפרש דהבא מיירי נמו אליבא דרבי יהודה, ולא מיירי בהירולין בו באותה שבת, ודוק: שריא דמישא של
מתבא רבי לטלטלה ואפילו לרבי יהודה, כרתניא לעיל (דף נו ג, טז) כל הטרות של מתבא מטלטלין, דנפשא אסור אפי' לרבי שמעון, דנפשא טעם נפר שיש, ורבה ורב יוסף שרי אפי' לרבי
יהודה, ולא מאסי אלא שריחור ר' חזי לכבסוי כבי במנא, אבל נר ישן מוקצה ליה לגמרי משום תמאסי, ואפילו מכוסוי מנא: ועי' חזס' מנא: דדא רבי בוסף: אמר כלי: מילי:

אמר

1 רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה רפי מותר. ולעיל נמי גמירי ברפוי וקשה קצת
 2 דהכי פליגי כולי האי? דמר מדיחי טמאת ומר שרי אפי' בתחלתה ועוד: האי בנין
 3 וטריחה בבליס'הו: תקשה ר'ב יודהה הך ברייתא. וליכא גנא דמחייב טמאת ויש לומר:
 4 דהכי קאמר לעיל, האי רב ושמואל דאמריר תרוייהו "דמחזירי מטה של טריסי' בשבת דהייב
 5 טמאת" אשניא רפי, ואם בן ברפוי - אין אברא

6 לתריה בתחלה.
 7 **לימא** נתן סתמא רבוי יוסי דאמר גורם
 8 לכבידי אסור. וזה מצי למיח
 9 ולטעמך, האי רבי יוסי גופיה לא אמרה אלא
 10 ברליקה, משום דאדם בחול על ממונו אי שריא?
 11 ליה אתי לכבידי, ודכי פירש ביכל כתבי' (לקמן)
 12 (קב) אבל כהו, ליכא למנוח. דהא יש בלי תורה
 13 דער ואלו בחולו וכבחה ממונות בהש"ס יבול

14 לומר "ולטעמך" ואינו אומר:
 15 **מפני** שמקרב את בבויו. פירוש: דגוריי' ע"ש
 16 אטו שבה, ויכולת ויכול לבא לידי כבידי
 17 אם גיבוי החלי בשבת מפלת הניצוצות.
 18 תאננה מלא שנת שריית ודו וסמנטיא ופוסת
 19 מצודה, דשריי'ן בפי' (רז) עם השמש, ודכא
 20 אסרין מע"ש שלא יבא לעשות בשבת: ותרין'
 21 דרב פורתי: דהתם ליכא למיחש שמא ייעשה כן
 22 בשבת - דהא דאב מלאכה הן, אבל הכא איבא
 23 למיחש - דלא זמי אסור כל כן במנח שמנח' כלי
 24 תחת הניצוצות, ואיבא למיחש שמא יבא לידי
 25 כבידי, ושריי' לתות קודם פירלת
 26 הניצוצות, וקודם גמר התניה יפלו ומכבה
 27 בידים, או גיבוייה החלי עם הדיים בגוד
 28 הניצוצות, כדפרישית. והף על גב דבאווחו כבידי
 29 אין בן חיוב טמאת לר' שמעון, דמלאכה איננה
 30 צריכה לגופה איח - דמחזירי אטו כבידי דרוב
 31 טמאת. ואנני דרזי גיוריה לגיוריה - קי' לוד
 32 לרבנן דבאי שיל' לעגור טפי. ושריי' דפי' דהוה

הדרן עלך כירה

18 **במה** מומנין וכמה אין מומנין? אין מומנין לא בנפת,
 19 ולא בנבל, לא במלה, ולא בפיר, ולא בחול, בין
 20 לחין בין יבשין. ולא בהקבן ולא בהגין ולא במוכין ולא
 21 בעשנין בזמן שהן לחין, אבל מומנין בהן בשניה יבשין.
 22 גמ' איבעיא להו: גפת של יותים תנו, אבל דישומשמוין -
 23 שפיר דמי, או דילמא: דישומשמוין תנו, וכך שפן דיותים?
 24 דאמר ר' יו'רא משום ר' דבי ר' נאי: קופה שטמן בה אסור להניחה על גפת של
 25 יותים, ש"מ: של יותים תנו. לעולם אימא לך: לענין הטמנה - דישומשמוין נמי אסור, לענין
 26 אסוק

33 בטלית שאוחו בן האור מצד אחד לחן עליו מים מצד אחר, ואם כבהה - כבהה, תראה דלפי השי' שלנו יש חלוקה בדמחזיה של מים אפי' דאין דרב מפסיק מימי שרי, שאין האש נפלת
 34 לחן המים להדיח' בן האב, שהמים תחת הניצוצות ומקרב ביבין טפי. ועוד: דאיכא למימר דהש"ס שלנו אסור במחיצות של מים לרבנן, ומשום הכי מוק מחניחין ברבנן, ופליגי אירושלמי:
 35 ולא דמי לעלית שאוחו בן האור מצד אחד שאנו אלא שחן התפשט האור. ומה שריגילים לתת מים אסוכי בשמיות שקורין לאנפ"א תרנגון עליה שנת בע"ש - אין זה קרוי קרובי כבידי, רבין
 36 שאן מתכוון לכבידי ככלל אלא להתנאי את השמן - לא שחן למנוח מימי שנאנו יעשה בשבת, ושריי אפי' לר' יוסי, וכ"ש לרבנן. דאליכ' אפי' בלא מים אסור. שתרניצוצות מפולת בשמן:
 37 ועוד איכא למימר: דתלמוד שלנו אסר מחיצת של מים לרבנן, ומשה' מוק מומני' ר' יוסי. ופליגי אירושלמי, ול'ד טלית שאוחו בן האור מצד אחד, שאנו אלא שחן התפשט האור לתיו:

הדרן עלך כירה

48 **במה** טומנין וכי' ר' טומנין לא בפת. פירש ר'ר' יוסף בשם רבנו שמואל דמייירי בבשיל ולא בשיל. אבל קררא חייתא ובשיל - שרי'ן בפי' (רז). ונאי לר' יו'רא דהא אתא לן
 49 לטוקטא מתניחין בסתם קרורות שחן מבושלים בן דמחשיות. ועוד: דטמנתא איירי מתני' דמייירי בבשיל במנבל בן דרוסאי. ונראה לר' יו'רא שיש חלוקה בין
 50 השואה לטמנתה. דוראי דלשחתה מותר כשואה מנבל בן דרוסאי, שאין חייתו מושע מעליל לו שהיי' מגולה הוא, ושלט ביה אוריא. אבל טמנתה - שטישין לעורר מודי ודאא מוטמן - יש
 51 לחוש שגא דהוה, למען שגא דהוה, שמעט חייתו מעליל לו ליתפס חומנו, וגודר לוטמנין בכל דרב' דמוסרף הכל - גיוריה שגא טמנין ברמין ורחותה:

1 יתקע. בחוקך, על ידי יחדות שקורין קויני"ש: מהך גלילייתא. טירנידן. יהואב בעין של
 2 טריסי'ס: מן הצי. מפני שאינה תקועה, ומתקנה בחוקך קרי לה מן הצד - כלומר עיי'
 3 שינוי: גמ' וקא קא מכפיל כלי מריבוי. דלא יוכל לישלו משהם כל חובים, דנעשה
 4 קיסס לניצוצות. לימא תקווי ויחיתיה דרב תהא דאסר בפיקדון (רז מגו). אין בן
 5 פקטש. משיבגי. ומותר ליטין? פרי' יוסי. ביכל

6 כתבי הקדש', דקנינו עושה מוחצה בכל
 7 תבליס, מים בלאו בין קנינו, כדי שלא
 8 תעבור דתליקתה. ר' יוסי אומר: בכלי חרס
 9 תרשיש מלאים מים, שאין יכולין לקבל האור
 10 ותן מתבקעים ומבכין את הדליקה: בערב
 11 שבת. כגון זה, שנתון המים מבעוד יום בכלי
 12 תחת הר' וכו' תימא קבא נמי. אין נתנין
 13 לתוכו מים בשבת קאמר, ור' יוסי דיא:
 14 והתימא, אפילו בע"ש אסור. ואי גורם כבידי
 15 מדמית לה - אפילו כריכי יוסי לא מיתקעה.
 16 דבע"ש לא אמר רבי יוסי. אלא אמר רב אשי.
 17 מהניחין אפילו לרבנן, וקא דמי לגרם כבידי.
 18 דהתם בן ימי' דליקה לכליל - דליקה הוא
 19 דפקע להו, ותרמא בעלמא הוא. אבל זה
 20 שנתון המים ממש תחת הר' - מכבה משק
 21 הוא, וגזירה מבעוד יום אטו משחשבה:
 22 ששקרב את כבידיו. וזמן כבידי דלודיא, וקוה
 23 ליה מכבה מוקש אי יהוה ידך ליה בשבת:

הדרן עלך כירה

24 **במה** מומנין. הבא לסלק קדירה מעל גבי
 25 כירה ולטומנה בקרב אחר, ואימרו
 26 תקמיס "אין טומנין בקרב המוסרף הקבל אלא
 27 בקרב התעמיד קבל", מן הוא המוסרף ואסור:
 28 גפת. פסולת של בית הבר של שמן, שהוא
 29 כונס יחד מאל. לחין. יש בהן הכל הרבה
 30 יותר מבישין. גין. פסולת של גבוי יין. מוכין
 31 כל דבר רך קרוי מוכין, כגון צמר גפן, וחליש
 32 צמר רך של בתנהו וגזירת בגדים בלויים:
 33 גמ' קופה שטמן בה. שנתון בה מוכין וטמן
 34 בה קדירה: לענין התקנתה. לטומנה מתוכה:
 35 אסוק

36 **במה** טומנין וכמה אין מומנין? אין מומנין לא בנפת,
 37 ולא בנבל, לא במלה, ולא בפיר, ולא בחול, בין
 38 לחין בין יבשין. ולא בהקבן ולא בהגין ולא במוכין ולא
 39 בעשנין בזמן שהן לחין, אבל מומנין בהן בשניה יבשין.
 40 גמ' איבעיא להו: גפת של יותים תנו, אבל דישומשמוין -
 41 שפיר דמי, או דילמא: דישומשמוין תנו, וכך שפן דיותים?
 42 דאמר ר' יו'רא משום ר' דבי ר' נאי: קופה שטמן בה אסור להניחה על גפת של
 43 יותים, ש"מ: של יותים תנו. לעולם אימא לך: לענין הטמנה - דישומשמוין נמי אסור, לענין
 44 אסוק

43 בטלית שאוחו בן האור מצד אחד לחן עליו מים מצד אחר, ואם כבהה - כבהה, תראה דלפי השי' שלנו יש חלוקה בדמחזיה של מים אפי' דאין דרב מפסיק מימי שרי, שאין האש נפלת
 44 לחן המים להדיח' בן האב, שהמים תחת הניצוצות ומקרב ביבין טפי. ועוד: דאיכא למימר דהש"ס שלנו אסור במחיצות של מים לרבנן, ומשום הכי מוק מחניחין ברבנן, ופליגי אירושלמי:
 45 ולא דמי לעלית שאוחו בן האור מצד אחד שאנו אלא שחן התפשט האור. ומה שריגילים לתת מים אסוכי בשמיות שקורין לאנפ"א תרנגון עליה שנת בע"ש - אין זה קרוי קרובי כבידי, רבין
 46 שאן מתכוון לכבידי ככלל אלא להתנאי את השמן - לא שחן למנוח מימי שנאנו יעשה בשבת, ושריי אפי' לר' יוסי, וכ"ש לרבנן. דאליכ' אפי' בלא מים אסור. שתרניצוצות מפולת בשמן:
 47 ועוד איכא למימר: דתלמוד שלנו אסר מחיצת של מים לרבנן, ומשה' מוק מומני' ר' יוסי. ופליגי אירושלמי, ול'ד טלית שאוחו בן האור מצד אחד, שאנו אלא שחן התפשט האור לתיו:

שבת. פרק רביעי – במה טומנין דף מח עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
 קי"ז תוספת

דויתים מסקי הבלא. מכאן יש לאסור לניח תחילת חתך הקרדה אפי' יתן עליון אפר
 און להטנין קרדה עליהם, שהיי הגולמים מעלין הבל למעלה כמו גת של
 זיתים. ויש חימה היאך אנו טמנין על בירוח שלנו ששרין אשטרא. ואע"פ שגורפין אותו
 הוא מוסף הבל כמו גת של זיתים ואומר ר"י שיש ליתן טעם לקיח המתנה דגבי גת
 אביב למיזש שגא יטמין בליה בתוכה – אבל

אסוקי תבלא. דויתים – מפקי תבלא. דישומשומין – לא
מפקי תבלא. רבה ורבי וירא איקלעו לבי ריש גלותא, חויהו
להווא עבדא דצנחן מןא דמא אפומא דקוקמקא, נהויה
רבה, א"ל ר' וירא: מאי שנא ממיחם על גבי מיחם? א"ל:
התם – אוקומי קא מוקים, תבא – אולודי קא מוליד. הדר
חוויה דפרס דסתודר אפומיה דכוכבא, ואנח תבלא עיקויה,
נהויה רבה. א"ל ר' וירא: אמאי? אמר ליה: הנהא חוויה.
לסוף חויהו דקא מעצר ליה, א"ל: מאי שנא דמפונקא?
א"ל: התם – לא קפיד עיקויה, תבא – קפיד עיקויה, ולא
הפקה, בעא מנייה רב אדא בר פהמה מאבי: מוכין שפמן
בהן, מהו למטלן בשבת? א"ל: וכו' מפני שגאין או קופה
של תבן עומד ונפקי קופה של מוכין? למיא מסייע ליה:
טומנין בניין צמר וצפי צמר ובלשונות של ארנמן וכוכבין
– ואין מטללן אותן? אי משום הא – לא אריא, הכי
קאמר: אם לא טמן בהן – אין מטללן אותן, אי הכי,
מאי למימרא? מהו דתרמא: חוי למנא עליהו – קמל.
רב הקדא שרא לאהוריי אודרא לבי סריא בשבתא.
איתוביה רב תנן בר הקדא לרב הקדא: מתירין בית הצינאר
בשבת אבל לא פותחין, ואין נוטנין את המוכין לא לתוך
הפר ולא לתוך הכפת ביו"ט, ואין צריך לומר בשבת! לא
קשיא, הא – בהדרתי, הא – בעתתי, תניא נמי הכי: אין
נוטנין את המוכין לא לתוך הפר ולא לתוך הכפת ב"ט,
ואין צריך לומר בשבת. גשורו – מתירין אותן בשבת, ואין
צריך לומר ביום טוב. אמר רב יהודה אמר רב: הפותח
בית הצינאר בשבת חייב המטא. מתקין לה רב תבא:
 מה

1 אסוקי תבלא. כהן הן רשטיין
 2 שהגפת מעלה הבל למעלה, ומרתיה קרדה שבקופה: אפומא דקוקמקא. מיחם של
 3 חמין, ודבואן היתה מלאה צונן: נהויה. גת בל: מאי שנא מיחם על גבי מיחם.
 4 דתניא בקרייתא בסוף פרקין דשרי: התם אוקומי מוקים. שהמתים חלצו גת בל יש
 5 מים חמין והמתחין אינו אלא מעמיד חומו
 6 שלא יפין: תסתודר. סודר של ראש: דכוכבא.
 7 נקנו: נלאא כלי שזאבין וזן חל הכובא: דמא
 8 עצה. שרקה סוטרן מן המים שנבלעו בל: מאי
 9 שנא מפונקא. בנד העשוי לפרוס על הגיגיה
 10 שפורסין אותו בשבת: לא קפיד עליה. אם
 11 שרדי במים. שרדי לך געוה, ולא אתי ליד
 12 חסיה: מוכין. אין אלא לעשות מוכן בלדין
 13 שקורין פלטר. ומוקיעין וזן למלכא נאסר
 14 לטלטלן, ואלו ששמן בהן, מי אמרין יתן
 15 להטמנה, ואיכא תורת כלי דלען ומותר
 16 לטלטלן בשבת, או לא. עומד ונפקי לך
 17 קופה של מוכין שדמיה קורין, אין דורב בקי.
 18 ולא קניל להטמנה: ניד של צפי. במת
 19 שגויה: צפי צמר. לאסור שצנפיה ושחקה
 20 כמין מחלול משחיחין: לשונות. לאסור
 21 שגאגו, ודוקין אותו בעין לשונות ארובין
 22 לטווקן: ואין מטללן טומנין: חוי דליא דגבי
 23 קאמה ואע"פ ששמן בהן – אין מטללן
 24 אותן: אם לא טמן בהן, ומילי מילי קתני
 25 ברישא אשומענין טומנין בהן: ולא מוסף
 26 תבלא, ואשומענין ספא דסתם מוכין מוקצה
 27 נהויה. אבל הני דלען בהן – חיי כמי שיתון
 28 לך: למנא להסיב עליון: לאהוריי אודרא
 29 לבי סריא. להחזיר מוכין ששפלו מן הבר
 30 לתוך: פתחין בית הצינאר. שדך הבוכים
 31 לקושין: אבל לא פותחין. לכתחילה
 32 דקשה עבדי ליה מנא: פתחיה. שלא יתן
 33 מעולם לתוכו – אסור. דהקשה עבדי ליה
 34 מנא: פתחיה. להחזיר לכו זה ששפלו ממנו
 35 הפותח בית הצינאר. של חילוק לכתחילה:
 36 חייב המטא. דהקשה קמשוי ליה מנא, וחייב
 37 משום מכה בפשיעו, והיינו גמר מלאכה:
 מה

ח"ק אם לא טמן או מטללין אותו, אמוכין קאי ולא אגזי צמר. דגזי צמר אפי' טמן – אין מטללן: הא בחרתיה בעתיקי. אומר ר"י: שאם נתקו חוסי הסריבל, אם הנקב רוב
 ויכול להבטיח בלא טורח – אין בעתיקי. ובלבד שיתם בענין או שלא ידא לחוש שמא יתקע, דבענין שהוא רגילת לתקוע לודא, ברא דאסורין בראש
 'כל הכלים' (דף קכב) החזרת שידה תיבה ונגרול, גזירה שמא יתקע:

1 **וכי** מה בין זה למנופת חבית. פי' בקנטרס. דהנא ליקמן בפרק "חבית" (דף קטז. ושם)
 2 רשבי' אומר: מתיזה בסיף ומניחה לפי האורח. ואין נראה לר"י. דאיכ' מאני משני
 3 "זה חבור וזה אינו חבור?" והתם נמי חבור הוא. דרשבי' שרי לחזו אפילו סוף החבית עם
 4 המנופה כדרכה התם. דכע מנייה מרד ששה: מרד למיכרו חביתא בכורטיא כו'. אמר להו:
 5 לפתחו אק מבין, ודאמרו: ופריך מרזא דשרי

6 רשבי' לחזו ראשה בסיף. ומטעם התם דהאי
 7 לעין יפה קא מבין, אבל הוא אי לעין יפה
 8 מבין - לפיתחיה מפתח. והא דאמ' למיכרו
 9 חביתא - היינו בגוף החבית, דחביתא - חבית
 10 נטפא משמע. ועוד: דחבית שרי, דהתן במתני':
 11 אין נובקין מנופה של דמי דברי רבי יודה.
 12 והבני' מתריץ: משמע דשרי רשבי' אפי' בעך
 13 החבית, בשעת קא מבין. והכי הכי ליה
 14 לשנוי בשעת: הכא לפתחו מבין, והתם לעין
 15 יפה מבין ופירתי' וכי מה בין זה לקובת מנופה
 16 חבית, דהתן בפ' "חבית": (גם זה שם) אין נובקין
 17 מנופה חבית דברי ר' יודה, והבני' מנעמ' כדאמ' **אמר**
 18 ואית' והתמו' לכי' לא מתיבזי' חביתא. כדאמ' **אמר**
 19 התם בגמ': דבר תורה כל פתח שאינו עשוי
 20 להנביט ולהוציא - אינו פתח, אבל הכא - פתח
 21 ברת הצואר עשוי הוא להנביט ולהוציא ואם כן
 22 מאי קשיא ליה? ויש ושמך דחבי פריך - כי
 23 ומתיבזי' ונתת פתוחה ברת הצואר, משום
 24 דעשוי להנביט ולהוציא - איכ' נמי גבי מנופה
 25 אם עשוי כפי היתר - והיא חבית מנופה
 26 הלכך, השהא נמי שאינו עשוי אלא להוציא -
 27 היה לאסור מדרבנן. ומשני: והי' אלו אינו
 28 חבור. שנתקנה פתח מן החבית, והוציא אל
 29 היה עשוי כפי שבמנופה להנביט ולהוציא - אלא
 30 היה חבית תשאת, לכך שר' רבנן:
חבור זה שיתחיל לחתור. האי חבור -
 31 היינו שותמא וזה לא, והוא - חבור
 32 במסכת פירי (פ"ה מ"ט). ואית' ואמאי לא מיידי?
 33 ומתי' במסכת פירי: לוי' משל דלא קתיי בהו?
 34 שיתחיל לחתור, ולא היה כהו לבנות מנה
 35 דשלא בשעת מלאכה נמי חבור: **אמר** רב
 36 יודה אמר רב רבי נאמר היא. אהיא שדחלה
 37 של כובסין קמי, וכן פירש בשעתיה. ובהא וזה
 38 דנקל - שנתא אמר רבי קנטרס מרזא. דבין
 39 שערין הקידום למקל - דתי חבור:

40 **עבדו** חזו היכרא וכו'. ובי שולל של כובסין איבא נמי היכרא מה שאינו חבור לחזא.
 41 והבא נמי כיהל לא שייך דן היכרא, ולית ביה חזאת! אי' חבור הוא אפי'
 42 לחזא נמי כו'. קשה לר"י. ודבשל של כובסין נמי תקשה לו הכי, אי חבור הוא - אפילו
 43 לחזא נמי, אי לא חבור הוא - לשתמא נמי לא! ורבא נמי דקאמר: דבר תורה, בשעת
 44 מלאכה זכור בין לשתמא בין לחזא. אמאי לא קאמר דבין בשעת מלאכה בין שלא
 45 בשעת מלאכה חזו בין חבור, טומאה, היא ושלל של כובסין? תירוצי' ר' יודל של
 46 כובסין דהאי לא הוי חבור אלא מדרבנן, אפילו בשעת מלאכה, שאינן ערביים על לזה
 47 ולהכי מדמה לה לבית הפך ולבית התבלין, שכל אחד הוא תשמש בפני עצמו. ולחכי אינו
 48 חבור לחזא - כיון דמדאורייתא אינו חבור, אבל מספורת של פרקים - פשיטא ליה
 49 דבשעת מלאכה הוי חבור דבר תורה, כיון שמשמשין ענדהו תשמש א' / ורביים זה לזה בשעת מלאכה, מה שאין כן בשלל של כובסין, שאין תשמשו בהו דן צריך לזה כלל. והא
 50 ופריך: אי לא חבור הוא אפילו לחזא נמי לא - לאו דהיא, ועיקר קושיותו הוא דאמאי אינו חבור לחזא. והשבי' אמר: רשבי' אמר: רשבי' אמר: רשבי' אמר: רשבי' אמר: רשבי' אמר: רשבי' אמר:
 51 ופירק: אי שולל דהוי חבור וכן תורה וכן חבור נמי שולל ביה טעמא בפני עצמו מן התורה. אבל בני מספורת של פרקים - אי לאו חבור הוא אמרייתא: אי
 52 כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל? דהא כל פרק בפני עצמו טהור מדאורייתא, לרבנן, דבני' במס' כלים בפ"ג (מ"א): מספורת שנתחלקה לשנים, רבי יודה מטמא וחכמים מטמרים. אף על
 53 גב דאיכא למישר דהתם מיידי בשעתה של פרקים. ולפי זה הא דאמר: משלחו רחוקו של מספורת: אף על פי שנתחלק - טמאים, אינו כרבי יודה. ודוק. והא דאמר ר' יודה על תשאת ששעת
 54 מלאכה משעת שהיא בשעת מלאכה אף על גב דשלא בשעת מלאכה טהור גמור הוא ואין צריך הואה כלל מימי שטחוריה ותישמי בו מלאכה חזר לטומאה ושנה והחמירי' חכמים
 55 במטמא ושנה ולא תועיל לו השאת ששעת מלאכה אף על גב דהוא בשעת מלאכה הוא והוא שלא בשעת מלאכה. רשבי' אמר: תורה בשעת
 56 מלאכה חבור. חימה נמי שאי מנובזי. דאמר (לעיל דף מה) בזמן שהיא ששעתה דאינו חבור וצריך לחלק:
 57

1 מה בין זו למנופת חבית. דהנא בפרק "חבית" נשבער' (לקמן קמז). ומביא אדם
 2 חבית ומתיז את ראשה בסיף. ומניחה לפני האורח: מנופה. אינה מן החבית עצמו.
 3 ואע"פ שרבונו בו - אינו חשוב חבור, שהרי יקטל ועוקרת. אבל הבני' כשנאמר -
 4 כולו חבור: שולל על כובסין. דרקס שלכילי הקגורין זה עם זה קטנים עם הכלאים. והן
 5 כולו שללא יאבדו: וכו' שפירי' בביבא. והן
 6 שתי' תיבית' של בני' גמרי' שפירו' בחזק של
 7 משמן, דודאי סופו ליקטל ועוקרת זה מזה
 8 פשתו. ואינו סיפור כלאים, הם ישרעל על כובסין -
 9 סופן להפריד. אפי' החבור לטומאה, ואם
 10 נטמא זה - נטמא זה: עי' שיתחיל לחתור.
 11 דמעשה מוציא מדי מנופה. וכיון שותחיל
 12 לחתור - גלי על ידי מנופה דלא חז' בני'
 13 הוא: שלא בשעת מלאכה. כגון שולל של
 14 כובסין, שלא החצר'ך שלוללו אלא משום
 15 ששטח, ואפילו דכבי חשבי' ליה חבור
 16 אחר: כיבוס. כקל' של עצים בקלמא: ששפאי
 17 דן לקדורין. שלא קבעו לחזקו: חבור בשעת
 18 מלאכה, ואע"פ דבאנפני נשפתי' פשוטי כלי עץ
 19 לא מקבלי' טומאה, הקא ביה דין הוא, ונתרבו
 20 דיות לכל תורת כלי או נאכילי' בפ' "השו" **אמר**
 21 והרשבי' (תחילין ק"ח): לווין. לפסל, ומציע
 22 כן התקדום לבדו: קמא ליה. שיהו שולקי: ואי'
 23 מייטופ' חדר מתיזי' ליה. עיי' השולל הזה:
 24 **למה** שפעתו. דלקיפיה מאן תנא לאו כר' -
 25 כן התקדום לו, כגון שולל של כובסין, דאמ' **אמר**
 26 לעיל חבור, ונטמא אף זה שלא נגעה בו
 27 ונטמא, ואי לאו דחבור הוא - הוי טהור.
 28 ואע"פ שנתקן ביה, דאין לא מקבל טומאה
 29 אלא מאב הטומאה: ביה נפתי' ביה תחילין
 30 וזית' נתי' שבפריה. כיהו זו ממילקת' היא.
 31 ומתוקרין לה כלי' תרס קטנים. ביה הפך -
 32 שחורשיבן בתוכו עין התפשידי': וכו' **אמר**
 33 בפני. אם נפלה טומאה בארץ, או לאו
 34 הנקדה, ונגעה הטומאה לשלוי' יחידה -
 35 טמאה גם אלו. או נגעה טומאה לשולקים
 36 של אלו - טמאת היכרה: ואין מטמאי'.
 37 בטומאת היכרה. כלומר: בטומאת הארץ.
 38 שאם נפל שרץ בארץ היכרה ואלו נגעה
 39 הטומאה דרופיקה - היא טמאה, דבלי' נתן
 40 טמאת בארץ, והן טהורין - שאין חבור לה אלא לענין מנופ' כדמפרשי' טעמא
 41 לקיפיה: וי' שמעון פסח. במנופ' את מי שלא נגעה בו הטומאה, דכל חז' כלי' באנפני
 42 נפשיה הוא. אלקא לרבי מאיר דחבור, ופלגי עליה: אפי' בארץ ליכוסו. מחמת כיהר.
 43 אם טמאת כיהר מארץיה בלא נגיעה: דקרוי' כיהר. וליקוהו חבור מדרבנן: עבדו כיהר
 44 בדרבנן היכרא. דלא עבדו לזה כיהר מקמי לשתמא בארץ, כי היכי דליקדעו שחבור
 45 מדרבנן, ולא לשרוף על טומאת תרומה וקדשים: איזבל של ר' יחימני'. פליגי' א'
 46 שמתקיים בה את התריסין, ונותנין הברזל לחבור וקדשים: איזבל של ר' יחימני'. ולא
 47 מלקחתו נטולו דהנני: חבור' לשתמא. נטמא זה קמא. והן: ואין חבור לשתמא. וצריך
 48 לזהו על שנידק:

שבת. פרק רביעי – במוה טומנין דף מט עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) תוספות

וגורו על הַטומא שא לא בשעת מלאכה. שיחא דחבר: ועל הַחַא שַבשעת מלאכה. 1
שלא ידא חיבור. הלכה: חיבור לטומאה לעולם, ואין חיבור להזאה כלל: לחין מִקָּמַת 2
עֲצֵק. מִקָּמַת טפי מִלְדִּין מִקָּמַת משקין שנופלין עליהן מִשְׂבָּשֶׁת: ה"ג מוכן לחין 3
מִקָּמַת עֲצֵק. חיבור מִשְׂכַּחַת לה: מִפְּרָא דביי אֵמַט. מְעַמְר הַמְקַרַס מְבָרַן יְרִבְוּתָהּ 4
ש על עֲצֵק. שהיא מלא זיה: וזיה דהא לח 5
מַעְמָד. לְבָרַן חַיִּי לֵידָּה מִרְעָא – קְלִיָּה בן גִּיזָּה 6
הוא: "מִתְנִי" עֵינִיה. דִּק דַּק שְׁנַעֲרֵן מִן 7
הַשְּׂמָרְ: וְקָרִינ אֲרִישְׁתָּה: מְבָרַרַת שְׂמֵרָס 8
הַגָּרִים מִן הַעֵצִים: וּבִפְרוּת. בָּנֵן חֵטִין 9
וּקְטִינִיה: כְּנִפִי יִזְהַ. נוּהֵת: גְּמֵ' שָׁלָּא יִפְיָה. 10
שִׂכּוּל הַלְּעָמִיד עֲצֵמֵן בשעת הַרוּח: אֵלָּא 11
יִישׁ בָּהִן. שְׁמַאי יִפְיָה או יִרְעָה קָרִי. אִבָּא אֵם 12
יְכוּל לְהַזְרֵה שְׁלָא יִישׁ בָּהִן – כַּל הַנְּפִיס 13
בְּקִים בְּהַפְקָה. שִׂכּוּלֵין הַלְּעָמִיד עֲצֵמֵן: וְקָרִי 14
אִת מוּחֵ. הַנְּהוּת תּוֹחַת הַתּפִּילָין. וְקָרִי – לַשֵּׁן 15
נִקְרָה עֵינִים: קִפְדוּה. מַבְיַסְטָרֵא,ל שְׁהִיָּה 16
מַנּוּחַ עַל קָרִי כְּנִפִי יִזְהַ. דִּמְרַקְרָשׁ לְקִפְדוּה 17
מִפְּנֵי שֶׁמָּוַת וְהִם מְנִינִין לִישְׂרָאֵל: וְהַרְוָיָה 18
לָהֶם כְּכִפְנֵים לְיוֹנָה. שְׁהֵיא נַשְׁמַלַת לְיוֹנָה 19
וְהַמְנֻחָת כְּכִפְנֵים: כְּנִפִיָּה מְנִיחָה עֲלֶיהָ. מִן 20
הַצָּבָה. וּמְכַל עֶף וְאֶרֶם חַבֵּא עֲלֶיהָ הַיא 21
לְמָחָת וּמְבָרַח בְּרֵאשׁ פִּיָּה. מָה שָׁאִין בֵּן שָׂאֵר 22
עוֹפֹת: חֲרֵי הוּא כְּגַבְל. מִדְּמִיקָה הַבְּל: מִתְנִי' 23
שְׁלָהִין. עוֹרָתוּ, כְּמוֹ 'וּדְהִפְסִית' תִּרְבָּנֵם 24
'וְיִשְׁלַח': וּמְסִלְשָׁלִין אוֹתָן. בֵּין שְׂמֵן בָּהֵן בֵּין 25
שָׁלָּא טָמֵן בָּהֵן. דְּקָרִי לְמוֹנָא עֲלִיחָה: וְאִין 26
מִסְלְשָׁלִין אוֹתָן. מְעַמְרָא נְעִיחֵן לַשֵּׁן: אִתְּרִי 27
כְּבִיד הוּא עוֹשִׂיָה. וְזֵה הַשְּׂמֵן בְּכִיד יִשְׁתּוּ 28
דִּקְרָה: הוֹאִיל אִסְרוּ לַשֵּׁלְטָן, שְׁהַרִי הַיא 29
מְנֻחָה בְּהֵיא בָּהִן: גְּמַל כְּפִישׁ. כִּי דִקְרָה שֵׁשׁ 30
חֹרֶת כָּל עֲלִיָּה. וְאֵף עַל גַּב שְׁחָן עֲלִיָּה – לֹא 31
אִיכְפַת לָהּ. וְלֹא נִרְעֵשׁת כִּסִּים לָהּ. שָׁאִין עֵשׂוֹ 32
אֵלָּא לְכַסּוֹת דִּקְרָה: ר' אֲלֵעֻז בֵּן עֲזַרְיָה אוֹפֵי 33
קוּפָה. מִסָּה עַל גִּידָּה וְנָטֵל. שָׂאֵר מִטּוּל 34
הַקְּרָה עָלַיָּה לְקוּפָה עַל גִּידָּה: שָׂאֵר מִטּוּל 35
הַקְּרָה: וְיִפְלו הַגִּיזִין שְׂמַכָּא וּמְבָאן לַחֲוָן 36
וּנְקַא שְׂעִישַׁע בָּהִן, וְאֵם וְגִזְרָךְ לְחֵדוֹ 37
וּלְהַמְנִיחָה – לֹא יוֹכַל לְטַלְטַל גִּיזִין לִכְאֵן 38
וּלְכֵאֵן וּלְעֲשׂוֹת וּנְקַא וְהַחֲזִירָה כַּחוּבָה: נוּטֵל 39
וּמִצְדוֹ. כְּבִמְרָא מְפֹרָשׁ לָהּ: גְּמֵ' שְׁלָהִין שֶׁל 40
כְּעַ"כּ. תָּנָן. מוּקַרֵּר לַשֵּׁלְטָן, שָׁאִין עוֹמְרִין 41
לְיִמְכֶּר. וְעַל גִּידָּה בִי מִסְתַּיִף, וְעַל 42
לְמוֹנָא עֲלִיחָה: אֲבָל שֶׁל אוֹקָן. שְׁעוּמְדוּת 43
לְמוֹכָרֵן – קִפְדִי עֲלִיחָה. הַלְּקַר לֹא לְמוֹנָא 44
קוּרְיָה. וְאִין מַטְלַטְלִין אוֹתָן: 45
שְׁלָא 46

נוטל ומצויה. גמ' ויתכן בן עבינאי ורבי יונתן בן אלעזר, ויתכן ר' חנינא בר תמאי, בניהו, 34
וקא מבינאי להו: שלחין של בעה"ב תנן, אבל של אומן, פיין דקפיד עליהו – לא ממתלמין להו, 35
או דילמא: של אומן תנן, וכיש של בעה"ב? אמר להו ר' יונתן בן אלעזר: כמתמרא, של בעה"ב? 36
תנן, אבל של אומן – קפיד עלייהו. אמר להו ר' חנינא בר תמאי, קד אמר ר' ישמעאל בר' יוסי: 37

ודמה שמרשה עצמו מבבל בשטח ישראל. אבל הוא – אינו ערשה להו. אבל שאין לו תפילין בראש אשתו, והרבה ישראל שאין להם תפילין מנחתו. **כַּנְפִּיהַ** מגינות עליה. אורח, 54
דאמריין במוטא: על הַטוֹפֵת שְׂהוּן גִּיזִין – נִשְׁחַח בִּשְׁעָה שְׂהוּא יִנְעַה – פְּרוּתָהּ בֹּאחַת וְיִנְתוּת בֹּאחַת: **מַוְמַנִּין** בשלחן ומתלמין אותן. הוא דאמר בכ" פסוק דקח 55
א"א. ותנן גזרין לפני הורסק, והררין טווחין הורסק פי: כדי שישחוו ליוצר ר"ט. אבל שר דעזביר ר"ט. בשבעה תמים דאסור לטלטל. ובפרק כל תבחי' (ג' שם) וצ"ל (קטק) דאמרינן 56
מטלטלין קוח חספה ער הספה – לא נטלנו ער אבן בערין ממנו עד כלו כשי אסור. פרשיי' בפרק כל תבחי' (ג' שם) דבא ביידי בער בחמת נסה. והתם בעור בהמה חקד, ולא 57
חזי למונא כוליה האי. וליפרושו האי דברעה נמי ביידי בער בהמה רקה. והו רחנן בפ' כל תבחי' (דף קכ.) פורסין שר גדי על גבי תבחי' וכו' – צריך לומר לפי דמייירי שיהיו לישיבה. 58
ר"ת מפרש: דבא ביידי בבישין, דחזי למונא עלייהו, וחתם בלחין: 59

אבא שלחא. פריש ואמר רבזוואי לא שלחן בשבת. הילכת בר זסי. דקיריל עמשה רב
וכן נראה, דאי בחול מיירי, כרפי בקונט, ומיא ליה ראהי אלא דאמוני נמי לא קפיד
- שפי הוה ליה לאתוי רדו' יסי אבה. שררי לקמנ בחדא של אמוני. לא אמרו עבדין
אלא לעט טומאה בלבד. פרישי: שאין עו מקבל טומאה עד לאחר עיבוד. ואם האמר:
והא אמר בורהם גמ' 'דח טמאה' (ף כג וטש)

גניין לרוב עור משדושט - תלמוד לומר
'איה ער עליה תבוסס'. יכול אף עור של
הושש תלמוד לומר: 'כגו', מה מבג מקבל
טומאה - אף כל דבר המקבל טומאה. משמע
דער משדושט מקבל טומאה וש לומר: רבא
כשיחוד לשיבתו - והאב - כדאמר רבי חייא
מותר לטלטלו בשבת. והא רבזוואי טעם
הבלי' (כנגד. מלענין טומאה לאו מנא
הוא - לענין שבת נמי לאו מנא אהו. גבי מוט
נשלט חרתי וא עוקבה. היכ' לענין טומאה
לאו מנא הוא. אפי' עוי יעד, דנשל חרתי או
קעבה טחורה. ליה שטת בה דידר. חתי חותן
מנסכת כלימ בפרקי ג' חזוט עשיל
חרתי או עוקה - טחורה. ואם תקניה למיחוד
אלא אמר ר' י' הרהם מיירי בשעשה בה
שום שינוי ותיקון למיחוד. אבל ביחוד בלענא
למיחוד - איתנ טומאה. אבל כיחוד אהו מנא
לענין טומאה עוי יעד - לגבי שבת יוד מנא כלא
יחוד. וכן משמע חזם, דקאמר תרמנא אלא
אליאב דרבא בגמ' ודימנין דומיליק עלייהו
ומשו לרזו מנא. להכי מותר לטלטלה. איגי
דאמתי לאו אטימליך ליה ותיא טחורה:
אביעם אבות מלאכות חכא אחת בנגד
מי. דרבה מלכת שרי דמיין
לחדתי. תוחן לו למשטתיה בולג כאחת בפרסין
בפרק 'כלל גדול' (לעק עמן) היט וורה היט
בורר היט מרקי. משטת הילוק מוטט שבטיים
לא והו מלמלנין להו. אי לא דקים לרזו דליט
מלאכות חכ בנגד נשו סדר. לכך גבי מנא מי:
בנגז כל מלאכות שבתורח. בלאחר ראהו
דיליף גמי ממשכן. שרזי לכך נסמכה
פרישת שבת לפרשת משכן. ועוד. דאי ליה ליף
משכן. אי' הכי דייענין לירייה חו ניתח אבות
בכתיב מלכות. וכן מרק ובזר - לכך חוקלי
הבטיח לעלמן מנא מלאכות שבתורח. הוואל
וחלוקת קטת מי. מווי. איא אפשי לומר מן כלא
פליג. מרקאמר בספרי. תניא מביד בנגד עבודות
המשכן - משמע דפליגי. ועוד. למאן דליח ליה
דרשנ ד'מלאכות' ומלאכות. מנא ליה חושבי
ורוז ובורר בשותימי. ועוד. לקמן משמע דמטעם
דנגד עבודות המשכן גיראדי איתן
לאשכותינהו בתרתי. ומקטבן ורזב פתק
'כלל גדול' (לקמן עג) כל מלאכה הדואי
משכן. אנגי ידאיתם דרמתי לה - חשיב לה:
ה העלו קרשים רב. אפילו רבני דפליגי אריבי
יסי כרזי וידדה. גבי) נניץ קנה ברשת אריבי

בראשו מרסקל ולית לו עד אחת - חזון כנגלה היא רשות היחיד. כיון דעגלה נפח
ש אוריך בוקיפה שררה ורזוב ארבעה. אנגי שותחתיא רשות הריבי ובשר 'כל גנות'
(עירובין עט) רזו' מנא עבודתה. וארזתי וית: **ואתם** אל חכניסו. ואפי' ראה לא ותיא אב

שלחא תת. אוקן לעבר עורות. ואמר. בחולי: חביאו שלחין וגביש עליהן. לא
קפיד: דקפיד עלייהו. שקא ותקלקלו: ולא אמרו עבדין. לא הוכרח לחלוק בין עבדין
לשאנין עבדין: אלא לענין טומאה. עבדין מקבלין טומאה. ולא שאנין עבדין: לפיכך
ברדה. מלטלול גופיה איקא לפלוגי בגדי. לעבדין לשאנין עבדין. עבדין
קפיד עבודתו. ברה"ב. דלא שאנין מותר לטלטלן -

בשל בעדה. אבל של אמוני. מאחר ששקדן -
קפיד עלייהו: כולה בעבתי' איירי. והמדר
לפלוגי בעבתי' דאיירי ביה, ולא אשכח
לפלוגי אלא לענין טומאה. ואי שבקיה
לבעדה' דאיירי ביה ונקט אמוני - 'מספיקה'
למלכותה טפ מדתשתא: תיורי. יהכי. קתר רבון
דלעיל: כנגד עבודות המשכן. אוקן הפניח
שם שפתי' 'כלל גדול' והו עריכין למשכן.
פרישת שבת נסמכה לפרשת מלאכות המשכן
למלכותה: תקנה: שפתיה. ורבא לכך
התורה. והכי קאמר קרא (שמות כג) לא
תעשה לך מלאכה: ב כמנול כל מלאכה
שבתורה: לא יזו משם. לא ידעק דיקא
איתמר. ומידה. ואפשרו לענין ירו' דחוקן אהמר.
ומתריכין לא נמי בקדוש' 'גבי ירו' דחוקן.
ותקרינן: אנהו דוו בקיא בחסרות ויתרות.
שמע ללענין אריותות איתמר. והכא ליכא לשומי
דכי: מישום דתתי והמלאכה היתה יום. ואי
מילתן התרייהו וזו ארבעים. ומיתקן 'אבות
מלאכות' וקאבעים חסר אחת. איקא חז' דלא
ממנא. ובקני תרי דיקא לממר דלא
מלאכה נהיה. ולא ידענא דו מנייהו נפקי.
והכי קא מביענא ליה: 'ומלאכה היתה יום'
ממנא. ותיא מלאכה משת קאמר. והכי
קאמר: תמלאכה שרזי נשתי חזו עשין. ואל
פחות מי' הוצרן ולא יותר מן הוצרן. כגון
ליה עשין חסיל לעצפי התקשים לדי יהו מנודין
אוקם. וכן כשוו של יריעות. והאי 'לעשות
מלאכות' הוא דפסיק. ומטיעו דמנא אדמר
במקטב טסה: 'לעשות קרזיו נכסי' - לשבכ
עמה. אלא שר' אוקה לו דמות דיקון של אבי
ואמר לה: עתדין אחיך ליכתב על אבני אפוד.
רצונך שיקחה מקמי בניכויס כו. א דילמא:
האי 'לעשות מלאכות' - מלאכה משת הוא.
ומטיעו לה לאיקד: והאי 'ומלאכה היתה
יום'. לאו מלאכה היא. אלא כדמשמע קרא
בהבאנת דגבה. ובמאן דאמר 'שלימא ליה
עבדתיא' - מלאכה התקאה. שלא היו
עריכין עור. וכל מידי דרמי עליה דאניץ קר
לג. ו'משיל' עבדתיא ואמר דפת. אלא לאיתתיא
להיכלא. ואינו אלא צבא מלחמה להרבים:
הם ירו' וקציו ספנין. לצבוע תכלת ועורות
אילנים. ותקנו ולשו נמי ספנין לצבוע. ואי
דקניי בתמיני באבות מלאכות - הוא בישול
ספנין. אלא דנקט סיחוריה דפתי. דהכי פריש
מקרא: 'כלל גדול' (לקמן דף טו): קרעתי
רשות הרבים. עגלה. רשות היחיד. שגבוהה י'
וחקנה י': רדו' רשות הרבים. דאורי שבין
העגלות רשות הרבים: אבל ממן בָּתָן
מטלטלין אותן. סידר השטא ומיילי מיילי
קָנְיָן ממתינין. ולא אנתך דמְנָן בְּתָן קאי:
רְחֵמָה מְנָנְיָן בְּר' יוֹשִׁיעַ. אותו היום כָּא
בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ תַּחְלָה:

קָנְיָן ממתינין. ולא אנתך דמְנָן בְּתָן קאי: רְחֵמָה מְנָנְיָן בְּר' יוֹשִׁיעַ. אותו היום כָּא
בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ תַּחְלָה:
נטב

שבת. פרק רביעי – במה שטומנין דין נ עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – שטיינזולץ"
 תוספות

1 נוטל את הכיסוי. אלא: בהך דתמן, נמי קאסר לטלטלי אלא על ידי כיסוי יתרון
 2 להסמנה. לעולם רבנא אומר. לעולם כדקאמר רבא. אם טמן בהן – מותר לטלטל,
 3 דקמא יתרון להכי דמו. ורבא לא אמריתין קאי, דמתניתין בגיזין של הפתח דודאי
 4 עתיד להחמין משום, ולא יתרון לבך. הפתח. מערבה גדולה, שערכין ומחשבין
 5 להקטיןו לטחורה, שקורין טיש. וכן.
 6 גביה. בין של צמר. בין של חבדים וכו'.
 7 מלתו: תריות. ענינים קשים בעין. כשחשוקש
 8 שרצתו של לולבין ופלו עליו שעתו כר
 9 לך תריות: שגורין. כל (לקיטת) וקניצתו
 10 תמרים קרי דגריה: צירד לקשי. לקשרם יוד
 11 מבעוד יום. לוחכין שלשיבה עומדים. ואם
 12 לא קשרם יוד – אסור לטלטלין למחר. דלא
 13 הוי יוד מבעודה: ורב אבי אמר ישב
 14 עליהן במעוד יום. ואע"פ שלא חישב. עליון
 15 לי שב לקשר – גיל דגריה דלישיבה קיימי:
 16 פקודין. פשתן סרוק שנותנין על המכה:
 17 בצפיא. צמר מנופץ וניתנין על המכה: כיומי
 18 שבעינהן. גיל דגריה דלמטה קיימי
 19 להחנין עליה בשבת. דלאו לרפואה ניתייהו
 20 אלא שלא שירטו מלבושיה את מבנהו. והוא
 21 ליה כמלבוש דתקלמא. אבל לא צבעין בשבת
 22 דלאו מלבוש ניתייהו. והוה ליה משואלין.
 23 ויצאן בו לרדודי: ואם יצאן בתוך בו' דהוי
 24 ברב אסי, דאמר: ישב אע"פ שלא קשר ולא
 25 חישב: אף אנו נמי תניא. רב אסי. קא
 26 סתמיה לטניא קאי, ללבניט או להסקה.
 27 ומוקצה ויהו. ואם היה נתון על הפתח ולא
 28 לשבש עליו. וכן שבכא לשבש עליו. והצורך
 29 להנעו ולזוטחו לשיכיה לשבש עליו. והצורך
 30 קושיה: לא ענינין ביה. ושאר לטלטלין. אבל
 31 מנענינו גמול. כלאחר יד: או שהיה עליו בר
 32 או סך. ששבש עליו מבעוד יום. ואע"פ שלא
 33 ידו לקר ולא חישב עליו. והדינו ברב אסי:
 34 וסאן תנא. דאמר "צירד לקשר"
 35 ופליג אדרבך שיעלין. ולא יצאנו. ועירי כביתו לא יאריך:
 36 לה: דהרידי. ולא יכלו לקשרו מבעוד יום.
 37 והתם הוא דרבי בשא לקשרו. אבל בעלמא –
 38 לא: מננין מלא קופתו ענה. לכותו או
 39 צואה וכן און. ומערה העפר בביתו לא יאריך.
 40 ונטול תמיד לכל צרכיו: והוא שיהיה לו כון
 41 ויות. דהוי ממומן ועומד לקר. אבל נהו
 42 באמצע ביתו למודס רגלים – הוי הוא בטל
 43 לגבי קרקעית הבית. ומוקצה אסור: ברגן
 44 מעשהו. דשרי במשכיה בעלמא. ואין מעשה
 45 מוכיח ששבש לעשות צרכיו. וכן מצאנו
 46 מעשה. שכן מעשה הוא. שיכול לעשות בו
 47 מעשה הותקה: ליאם בתנאי. את רב תורה
 48 במייד דלאו בר מעשה: חפין. משפסות או
 49 בתלים שבטא להצחצוח: חוין מבלי כסף
 50 גנרתקון. כמין עפר שגידל בחבית של יין
 51 וקורין לו אלוים. והוא עשה חתך גיל כסף.
 52 וגורא אותו. שחבקין רך. והוא מתקם שהוא
 53 אב מלאכה: אבל גידל חול מותר. דלא גריד
 54 ליה לכת: כמי. לא. הוא דתנא אסור – לא
 55 משום דגריד ליה. אלא משום מוקצה קאסר
 56 ליה. ותנא דשרי – כגון שהכניס מלא קופתו
 57 לקר. ועירד על גבי קרקע. ומאן דאמר. קסבר
 58 בעינן מעשה. וחד לא יכול: לא רביונא קלא.
 59 כדאמר. דרב שאין מתכוין – בר"ש. ומאן דשרי –
 60 מיכין לגורו – וכו'. כברי יתודה. דאמר: דרב

אלא אי איתמר בו. כי יודסא זו בונה. דלארבור שמעט לרבא עמוז היה מוקשה.
 2 והפי יודא אי היה גרס "אלא אמר רבא" אבל לפי זה הוה צריך לומר דרבנא
 3 לפגני אתא:
רבנא אומר בשל הפתח שנו. ומילתא דרבא כדקאמר מעיקרא. ובשאניה של הפתח.
 5 וחמיהו דרבא קאמר ליה שר משמע דאמתניתין
 6 קאי. והא מתניתין מיירי בשל הפתח ידל.
 7 דרישא מיירי בכל גיזי צמר. בין של הפתח בין של הפתח בן.
 8 שאינם של הפתח. דאין מטלטלים אותן. יקאמר
 9 רבא: לא שנו בהנהו שאינה של הפתח – אלא
 10 שלא טמן בן און אבל טמן בן מטלטלים אותן.
 11 והא דקתני סיפא "כיצד הוא עושה בו" – בשל
 12 הפתח קאמר. ואפי"כ שטמן בן און מטלטלין –
 13 כיון שלא הוהוין:
רב אבי אמר ישב אע"פ שלא קשר ולא
 15 חישב. רבוי שמשנת דוקן פסק ברב אסי.
 16 מדקאמר בסמוך בר אשי שהוא בתראה "ומני
 17 נמי דקאי." ור"ת פוסק ברב מבח קושיא. כמו
 18 שגמורש שפירי "וכל הבליים" ולקמן דף קכב. בריה
 19 דרבי אומר וספי:
בפסוקיו ובציפא. פ"ת כיפה שיש בה
 20 שער. ותותנין אהת בראש הקרת.
 21 ונראה שדוא שער ראשו: אבל לא בצבען משום
 22 אין יוצאין בתוך. לאו דוקא אין יוצאין. דאפילו
 23 לטלטלים אסור. לה שאינם מוכנים אלא נקט אין
 24 יוצאין אגב ירשא ובטמון נמי דקאמר אבל ימי
 25 בן שעה אחת מבעוד יום. לאו דוקא יצא דהוא
 26 הדיון ישב בן ביתו:
ואם יצא בן שעה אחת בו. אע"פ שלא
 27 צבע ולא חישב. הדין ברב אסי. דאמר.
 28 ישב. אע"פ שלא חישב ולא קשר. קשה לרי
 29 רשאי. דקתני: יוצאין בן בן שבעין. מאי
 30 אריא. שבעין אפילו חישב נמי. והוא כיון ומותר
 31 יצא. אע"פ שלא צבע ולא חישב. כל שכן
 32 חישב ולא צבע. דלארבור שיהיה גריעת
 33 מנחשבת. וכן נמי יציאה. ותיקף. דאין קאמר
 34 צבען – לא לצאת בן בשבת. אלא כדי לצאת
 35 בן מבעוד יום. ואחר כך נמלך. ואפי"כ יכול
 36 לצאת בן בשבת:
ולא ידענא אי בית האבל היה. פי: אי משום
 37 בית האבל הויה. אי משום בית המשחה.
 38 רבי

נוטל את הכיסוי והן נפלות! אלא, אי איתמר הכי
 1 איתמר, אפר רבא: לא שנו אלא שלא יתרון להסמנה,
 2 אבל יתרון להסמנה – מטלטלין אותן. איתמר נמי, כי
 3 אתא רבין א"ר יעקב א"ר אבי בן שאול אפר רבי: לא
 4 שנו אלא שלא יתרון להסמנה, אבל יתרון להסמנה –
 5 מטלטלין אותן. רבנא אומר: בשל הפתח שנו. תניא נמי
 6 הכי: גיזי צמר של הפתח – בין מטלטלין אותן, וכן
 7 התקוין בעל הבית להשתמש בהן – מטלטלין אותן. תנא
 8 רבה בר רב הנה קמיה דרב: תריות של דקל שגורין
 9 לעצים ונמלך עליהן לשיבה – צירד לקשר. רשב"ל
 10 אומר: אין צירד לקשר. הוא תני לה והוא אפר לה:
 11 הלה ברשב"ל. איתמר, רב אמו: קישה, ושמואל אמר:
 12 חישוב ורב אבי אמר: יושב, אע"פ שלא קשר ואע"פ
 13 שלא חישב. בשלמא רב – הוא דאמר בת"ק ושמואל
 14 נמי – הוא דאמר ברשב"ל, אלא רב אבי – דאמר כמאן?
 15 הוא דאמר כי האי תנא, דתניא: יוצאין בפסוקיו ובציפא
 16 בן און שבעין (בשמן) וברבן במשיחה, לא יצאן (בשמן)
 17 ולא ברגן במשיחה – אין יוצאין בקדם, ואם יצא ברגן
 18 שקעה אחת, מבעוד יום, אע"פ שלא צבע ולא ברגן
 19 במשיחה – מותר לצאת ברגן. אפר רב אשי: אף אנו
 20 נמי תניא, הקיש שעל גבי המטה – לא יענינו ביה,
 21 אבל מנענינו גמול, אבל אם היה (עליו) מאכל בתהמה,
 22 או שתיה עליו בר או סך מבעוד יום – מנענינו ביה.
 23 ש"מ ומאן תנא דפליג עליה דרשב"ג – רבי תניא בן
 24 עקיבא. דכי אתא רב דימי אפר ועירי א"ר תניא: פעם
 25 של דקל שגורים לשוש עצים, ואמר להם תתלמדו:
 26 צאו ושבו בדי שבעש עליהן למחר. ולא דתנא אי בית
 27 המשחה הויה, אי בית האבל הויה. מדקאמר "אי בית
 28 המשחה הויה אי בית האבל הויה" – דוקא בית האבל או בית המשחה דטרירי, אבל הכא:
 29 קשר, אין, לא קשר – לא. אפר רב יהודה: מננין אדם מלא קופתו עפר, ועושה בה כל
 30 צרכו. דרש מר וזמרא משמייה דמר וזמרא רבה: והוא שיהיה לו כרון ויות, אפרו רבן קמיה
 31 דרב פפא: כמאן – ברגן שמעון בן גמליאל, דאי ברגנן – האמירי: בעינן מעשה! אפר להו
 32 רב פפא: אפילו מימא רבנן, עד פאן לא קאמר רבנן דבעינן מעשה – אלא מידי דבר עבדא
 33 ביה מעשה, אבל מידי דבר לא מועבדא ביה מעשה – לא. וינא בתנאי "ככל חפין את חבלים
 34 חוין מבלי כסף פנתקון" הא נתר וחול – מותר, ותתניא: "נתר וחול אסור!" מלא, לא, אפר, הא
 35 קמיפליגי: דמר כבר: בעינן מעשה, ומר כבר: לא בעינן מעשה! לא. ובעילי עמיא – לא בעינן
 36 מעשה, ולא קשיא: (הא – רבי יהודה, הא – ר' שמעון). הא רבי יהודה, דאמר: דבר שאין
 37 מתכנין – אסור, הא ר' שמעון דאמר: דבר שאין מתכנין – מותר. כמאי אוקימתא להא דשרי
 38 – בר"ש, אימא סיפא: "אבל לא יחוף בהם שערו" ואי ר"ש – מירשא קשרי, דתנן:
 39 כן. בנהר וחול שערו בשבת. מפני שמשירי:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' – ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אומרים: תאכל. ובית הלל אומרים: לא תאכל.

גמרא – מה טעמון דבית שמאי?

מוכנת היא על גב אמה. מה טעמון דבית הלל? נעשית כמקצה שייכש ולא ידע בו. אילו מקצה שייכש ולא ידע בו שמה אינו אסור?

והא תני, השוחט את התרנגולת ומצא בתוכה ביצים אף על פי גמורות – הרי אלו מתרות.

רבי חנניה ורבי מנא, חד אמר: לא דומה טעם אכילתה מבפנים לטעם אכילתה מבחוץ.

והורנה אמר: שאינה נגמרת לאפרוח עד שתצא לחוץ.

מה הן בחלב? נאמר אם היו מערות לגידים – אסורות, ואם לאו – מתרות.

הכל מודין בביצה שייצא רובה מערב יום טוב – שהיא נאכלת ביום טוב. מה פליגי? בשיצא מעוטה, בית שמאי אומרים: תאכל ובית הלל אומרים לא תאכל.

כשם שהיא אסור לאכל – כך היא אסור לטלטל.

נתערבה אחת במאה או אחת באלף – בלן אסורות.

מה במאן דאמר ספק הכן אסור, ברם במאן דאמר ספק הכן מתיר,

[דף א' ע"ב]

מודה הוא הכא שהוא אסור. נשרין, ספק מהיום נשרו ספק מאתמול נשרו. ברם הכא, יש כאן אחת לאסור, והיא מוכחת על בלן.

אחרים אומרים משם רבי לעזר: תאכל היא ואמה.

מהו תאכל היא ואמה? אם היתה אמה מוכנת לשחיטה תהא – מתרת, ואם לאו – אסורה. ואין כל התרנגולים מוכנין לשחיטה?

אמר רבי בא: תאכל בהכינה של אמה.

עגל שנולד ביום טוב – מתר, שהוא מתיר עצמו לשחיטה.

רבי זעירא בעי: מעתה מדברית תהא מתרת שהיא מתרת עצמה בשחיטה?

[דף ב' ע"א]

צביה תהא מתרת, שהיא מתרת עצמה בשחיטה?

חזר רבי זעירא ואמר: עגל מאתמול הוא גומר, ברם הקא בו ביום נמרה בו ביום נולדה.

אמר רבי בא: אתיא כמאן דאמר, בהמה יולדת לחדשים מקטעין, ברם כמאן דאמר, בהמה יולדת לחדשים מסמין, הגע עצמך שפנים אימתי עלה עליה זכר.

גזל שנולד ביום טוב – מתר, שהוא מתיר עצמו בשחיטה.

לא פן תני: ביצים שרימו, גוזלים שלא העלו עליהן בנפים, אסורין משום שקין ואין לוקין עליהם משום נבלה. ואמר רבי חגי: ואפלו שחטן.

אמר רבי אבון: תפתר באילין דנפקין וכןפיהון עליהן.

רבי אבהו בשם רבי יוסי בי רבי חנינה שאל: כל שתשמישו ביום – מוליד ביום, בלילה – מוליד בלילה. התיבון, הרי התרנגלת הרי אין תשמישה אלא ביום, והיא יולדת בין ביום בין בלילה!

אמר רבי אבון: שניא היא, שבן היא יולדת בלא זכר.

רבי זעירא בשם גדול: עגל שנולד מן הטורפה ביום טוב – מתר, נעשה כדבר מוכן טמון כדבר שאינו מוכן.

תמן תנינן, ביצת נבלה, אם יש בה פיצא בה נמכרת בשוק – מתרת, ואם לאו – אסורה; כדברי בית שמאי. ובית הלל אוקרין.

מה פטמא דבית שמאי? גמורה הייתה עד שלא תתנבל. מעתה אפילו אין פויצא בה נמפרת בשוק תהא מתרת! אם אומר את כן, נמצאת מתיר שלל של ביצים.

ובית שמאי

[דף ב' ע"ב]

כמשנה האחרונה ובית הלל כמשנה האחרונה?

דאמר רבי יהיה בר בא בשם רבי יוחנן, בראשונה היו אומרים: אין מעמידין לא בקיבת הנבלה ולא בקיבת הגוי, וקרו לומר: מעמידין בקיבת הנבלה ואין מעמידין בקיבת הגוי.

רבי יוסי בי רבי בון אמר: שמואל בר אבא בעי: מה רבי אליעזר? רבי ליעזר אמר: סתם מחשבת גוי לגוי.

רבי יוסה ברבי יוחנן הכין, בראשונה היו אומרים: אין מעמידין לא בקיבת הנבלה ולא בקיבת הגוי. וקרו לומר: מעמידין בין בקיבת הנבלה בין בקיבת הגוי.

אמר רבי יוסי: לשון מתניתא מסייעה לרבי יהיה בר בא, קיבת הגוי וקיבת הנבלה – אסורה, כמשנה ראשונה. בשרה שנינקה מן הטורפה – קיבתה אסורה כמשנה האחרונה. וטורפה שנינקה מן הכשרה – קיבתה מתרת כמשנה אחרונה.

ואפילו דיקברון בית שמאי בבית הלל כמשנה האחרונה, ביצה גדולי גופה, קיבה ממקום אחר באת.

ואתיא בהיא דאמר רבי יוסה בי רבי בון בשם רבי יוחנן: מעשה בכניו של יהודה בן שמועיי שבקעו להם זאבים יותר משלש מאות צאן, וכא מעשה לפני חכמים והתירו קיבותיהם, אמרו: ביצה גדולי גופה, קיבה ממקום אחר באת.

נולדה ביום טוב – תאכל בשבת. ובשבת – תאכל ביום טוב.

רבי יודה אמר משם רבי ליעזר: היא המחלקת, בית שמאי אומרים: תאכל, ובית הלל אומרים: לא תאכל.

רבי חנינה הורי לציפוראיי בספקי הרדל, ובביצה, רבי יודה.

עאל רבי יוחנן ודרש להון, רבבנן דהכא ורבבנן דתמן.

רבי אבא בר זמינא בשם רבי יוצדק: מן קומי אילין תרתין מיליין נחת רבי יוחנן מן צפורין לטיבריא.
אמר: מה איתיתון לי הן סבא? דאנא שרי והוא אסר, ואסר והוא שרי.

[דף ג' ע"א]

אמר רבי בא, אתא עובדא קומי רבי יבא, ובקא מייעבד ברבי יוחנן. כד שמע דרב ורבי הנניה
תרויהון פליגי, שרע מינה.

דאיתפלגון, שירי פתילה, שירי מדורה, שירי שמן שפכו בשבת, מהו להדליקם ביום טוב? רב ורבי
הנניה, תרויהון אמרין: אסור. ורבי יוחנן אמר: מתר.

אמר רבי מנא קומי רבי יודן: מה אפכן לה פתילה גבי ביצה.

אמר ליה: מן מה דאנן חמי רבנן מדמי לה, הדא אמרה היא הדא היא הדא.

משם ארבעה זמנים אמרו: הנאכל ערוכו בראשון – הרי הוא כבני עירו בשני. רב חונה בשם רב:
הלכה פארבעה זמנים.

רב חסדא בעי מחלפה שמתיה דרב, תמן הוא עבד לה שתי קדשות והכא הוא עבד לה קדשה אחת,

דאיתפלגון, שירי פתילה, שירי מדורה, שירי שמן שפכו בשבת, מהו להדליקם ביום טוב? רב ורבי
הנניה, תרויהון אמרין: אסור. ורבי יוחנן אמר: מתר. ואמר רבי מנא קומי רבי יודן: מה אפכן לה
פתילה גבי ביצה. אמר ליה: מן מה דאנן חמי רבנן מדמי לה, הדא אמרה היא הדא היא הדא.

הכל מודין בנשרין שהן אסורין.

רבי בון בר חיה בעא קומי רבי יעירה: מה בין נשרין מה בין בצים?

אילו נשרין באימותיהן, שמוא אינן אסורין? אילו בצים באימותיהן, שמוא אינן מתרות? מעתה, נולדה
ביום טוב לא תאכל בשבת? בשבת לא תאכל ביום טוב?

אמר ליה: וכיני? לא דיך שהחמרתה עליה שאם נולדה ביום טוב לא תאכל ביום טוב, בשבת לא
תאכל בשבת, אלא שאת מבקש להחמיר עליה שאם נולדה ביום טוב לא תאכל בשבת, בשבת לא
תאכל ביום טוב?

רבי ירמיה בעי: עמורי סכה

[דף ג' ע"ב]

מה הוּ? חזר רבי ירמיה ואמר: כל שבועה הוּ במלין על גב סבה, מיפן והילך בהכינן הוּ.

אמר רבי יוסה: כל שבועה קדשת סבה חל עליהו, מיפן והילך קדשת יום טוב עליהו.

מה אתא משאול? יום טוב שחל להיות ערב שבת,

כמאן דאמר שתי קדשות הוּ.

הלכה ב' מתני' – בית שמאי אומרים: שאור פזית ודמין פפותרת. ובית הלל אומרים: זה וזה בכזית.

גמרא – רבי זריקן בשם רבי יוסי בן חנינה: לא שנא אלא לבעורו, הא לאכילה פזית.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: בין לבעורו בין לאכילה פזית,

קם רבי מנא עם רבי חזקיה. אמר ליה: מן הוּ שמע רב תדא מילתא. אמר ליה: מן רבי אבהו. אמר

ליה: ואוף אנן אמרין. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: בין לבעורו בין לאכילה פזית, דילא בן ניתני שלשים

ושבע כריתות בתורה.

הלכה ג' מתני' – השוחט היה ועוף ביום טוב, בית שמאי אומרים: יחפור בדקר ויכסהו. ובית הלל

אומרים: לא ישחוט, אלא אם בן היה לו עפר מוכן מבעוד יום.

ומודים, שאם שחט, שיחפור בדקר ויכסהו.

שאפר בירה מוכן.

גמרא – רבי היה בשם רבי יוחנן: המכשל נבלה ביום טוב – אינו לוקה, שהתר מפלל בשול ביום

טוב.

רבי שמעון בן לקיש אומר: לוקה, שלא התר מפלל בשול אלא לאכילה בלבד.

התיב רבי בא בר ממל על תדא דרבי יוחנן: מעתה תחורש ביום טוב אינו לוקה, שהתר מפלל חרישה

ביום טוב.

רבי יוסה בשם רבי אילא: לא התרה חרישה בדרבה.

רבי שמי אמר קומי רבי יוסה: רבי אחא בשם רבי אילא דרבי שמעון היא! דרבי שמעון אמר: עד שיהא לו צרף בגופו של דבר.

קם רבי יוסי עם רבי אחא, אמר ליה:

[דף ד' ע"א]

אתה אמרתה הדיא מילתא, לא בן אמר רבי יוחנן – דבברי רבי מאיר, עשרים וארבעה דברים מקולי בית שמאי ומחוקרי בית הלל, וזה אחד מהון, נאמר עשרים ושלשה! אלא רבי מאיר ורבי שמעון שניהון אמרו דבר אחד, לא בן סברינן מימר, רבי יוסה ורבי שמעון שניהון אמרו דבר אחד, נימר רבי מאיר ורבי יוסה ורבי שמעון שלשתם אמרו דבר אחד?

אלא מילין דצריכון לרבנן פשיטון לכוון, פשיטון לרבנן צריכין לכוון.

קצר לצרף עשבים תיב משום קוצר, ואינו תיב משום שהוא מיפה את התרקע? לא צורכה די לא קצר ליפות את התרקע, מהו שיהא תיב משום קוצר ומשם שהוא מיפה את התרקע.

ואפלו תימר דרבי שמעון היא, ברם ברבנן, מפל מקום הרי חדש ומפל מקום הרי קצר.

אמר רבי מנא: מיליהון דרבנן מסייען לרבי יוסי, דאמר רבי תיה בשם רבי יוחנן: דג שפחטו, אם לגופו – פטור, אם להוציא ציר – הרי זה תיב.

ואפלו תימר דרבי שמעון היא, ברם ברבנן, מפל מקום הרי סחמו! ומפל מקום הרי הוציא ציר!

רב אבון בשם רבנן דתמן: זאת אומרת שאין אפר הפירה מוכן אלא למצוה.

אמר רבי מנא: בשלא הכינו אכל אם הכינו – מכסין בו צואה ומצוה.

ואתיא בהיא דאמר רבי שמי, דרבי שמעון רבי אחא בשם רב יהודה: הכינו למצוה – מכסין בו מצוה. צואה מכסין בה צואה, מצוה.

רבי יוסה בי רבי בון אמר: איתפלגון רבי זירא ורבי אבא בר יוסה, חד אמר יש הכן לצואה, והורגה אמר אין הכן לצואה.

מתיב מאן דאמר אין הכן לזמן דאמר יש הכן, ויכסה בו את תבוי?

אמר ליה: בוי דרף בגי אדם למעות בו, צואה אין דרף בגי אדם למעות בה.

[דף ד' ע"ב]

אמר ליה: אם אומר אתה כן, אף הוא חופר בדקר ומכסה.

ותני כן: הכי אעפר לטויה את גגו, סיד לסוד את ביתו – מכסין בו. אית תנאי תני אין מכסין. רבי יוסה
 כי רבי בון בשם רב הקדא: מאן דאמר מכסין – לשעבר, מאן דאמר אין מכסין בכא לשאל בתהלה.

תני, רבי יוסי אומר: כו' אין מכסין את דמו מפני שהוא ספק, מה אם מלה שוודייה דוחה את השבת
 אין ספקה דוחה את יום טוב, כפוי הדם שאין וודייו דוחה את השבת דין הוא שלא ידחה ספקו את
 יום טוב,

ומתר לשחט בשבת?

רבי יוסה אמר לה: סתם. רבי יוסה כי רבי בון בשם רבי יודנן: בשוחט לחולה. אמרו לו: והרי שופר
 שבגבולים יוכית, שאין וודייו דוחה שבת, והרי ספקו דוחה יום טוב.

מה ספק יש שם? יום חול הוא יתקע, יום טוב הוא יתקע.

רבי חנינה בשם רבי אחא: באנדרוגינם שתקע.

ותני כן, אנדרוגינם מוציא את מינו ואינו מוציא את שאינו מינו. מומטום אינו מוציא לא את מינו
 ולא את שאינו מינו.

רבי יוסי בעי, אם באנדרוגינם שתקע, ברא דתני אין לו תשובה? אמר רבי אבין: זה אחד מארבעה
 דברים שהיה רבי הנה גדול אומר אין להן תשובה, והשיב רבי לעזר כנו של רבי לעזר הקפר.

מה אם מילה שאין ספקה דוחה את יום טוב, שאין וודייה דוחה את לילי יום טוב, תאמר בכפוי הדם
 שוודייו דוחה את לילי יום טוב, הואיל וודייו דוחה את לילי יום טוב, דין הוא שידחה ספקו את יום
 טוב!

וקמת, כמה דצרכת לרבנן קדמאי וקשת בידיהו, כן צרכת לרבנן אחרא וקשת בידיהו.

על דעתיה דרבי אחא, אנדרוגינם מוציא את מינו בתהלה, על דעתיה דרבי יוסה לשעבר. ומודים
 שאם שחט שיחפר בדקר וכסה שאפר הכירה מוכן:

הדא דאת אמר באפר שהוסק מערב יום טוב, אבל באפר שהוסק ביום טוב – לא!

במה דברים אמורים? בשלא שחט, אבל אם שחט – מוטב שיטול מאפר שהפס ביום טוב ואל יחפר בדקר ויכסה.

[דף ה' ע"א]

חבריא אמרין, שמוצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה,

על דעתיה דרבי יונה, דו אמר: מוצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה, אף על פי שאינה כתובה בצדה ניהא, על דעתיה דרבי יוסי, דו אמר: הואיל ואין מוצות עשה דוחה בלא תעשה אלא אם כן היתה כתובה בצדה, מפנין שהתחיל במצוה, אומר לו: מרקו

רבי זעירה בעי: קערה שתקקה קוף מהו? רבי יוסה בי רבי בון אמר: איתפלגון, רבי זעירה ורב המנונא, חד אמר: אסור, ודרנה אמר: מתר.

מאן דאמר אסור – נעשה במקצה שיבש ולא ידע בו, מאן דאמר מתר – נעשה בטבל שתקנו שונג.

מאן דאמר מתר, מהו לשתמש על גב מקומה? כה אנו אמורים: אסור לשתמש על גבי קרקע.

הלכה ד' מתני' – בית שמאי אמורים: אין מוליכין את הסלם משוכה לשוכה, אבל מטהו מחלון לחלון, ובית הלל מתירין.

בית שמאי אמורים: לא ישול אלא אם כן נענע מבעוד יום. ובית הלל אמורים: עומד ואומר זה וזה אני נוטל.

גמרא – יהודה כן רבי חייה נפק לברא, שאלון ליה: סלם על עליה מהו? אמר לו: שרי.

כד דאתא גבי אביה, אמר ליה: מה מעשה בא לדידך? אמר: התרת לך סלם של עליה.

ואקים תני קומי ותנא: כמה דברים אמורים? בסלם של שוכה, אבל בסלם של עליה – אסור.

מה בין סלם של שוכה מה בין סלם של עליה? אמר רבי יעקב בר אחא: סלם של שוכה, אם עשה הוא מלאכתו מאתמול פהושיין הן. סלם של עליה – יכול הוא לעשות מלאכתו מאתמול.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: סלם של שוכה יכול הוא לעמוד

[דף ה' ע"ב]

עליו ולעשות מלאכתו, סלם של עליה אינו יכול לעמוד עליו ולעשות מלאכתו.

סלם של שובך שהוא עוקה בו לעליה, סלם של עליה שהוא עוקה בו לשובך.

בית שמאי אומרים לא יטול אלא אם בן נענע מבעוד יום. מהלכה שיטתון דבית שמאי, דתנינן תמן: ועוד אומר רבי אליעזר, עומד הוא אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר: מיפן אני אוכל למחר. ורבי ליעזר לאו שמתי הוא? חמר הוא בדבר שיש בו רוח חיים:

בית הלל אומרים: עומד ואומר זה וזה אני נוטל. מהלכה שיטתון דרבנן, דתנינן תמן: והכמים אומרים, עד שירשם ויאמר מיפן ועד כאן. והכא אינון אמרין הכן?

עוד אינון אית להון חמר הוא בדבר שיש בו רוח חיים.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: לוי מקש על שובכיה, ואמר: וזכה לי שובכי למחר.

הלכה ה' מתני' – זמן שהורים ומצא לבנים, לבנים ומצא שהורים, שנים ומצא שלשה – אסורין. שלשה ומצא שנים – מתרין.

[דף ו' ע"א]

בתוך תקן ומצא לפני תקן – אסורין. ואם אין שם אלא הם – הרי אלו מתרין.

גמרא – מתניתא דרבי, דתני, מאתים ומצא מנה – מנה מנה ומנה מטלי; דברי רבי. והכמים אומרים: חלין.

תמן תנינן: האומר לבנו מעשר שני בזוית זו ומצא בזוית אחרת – הרי אלו חלין. רבי יעקב בר אבהו בשם רבי יסא, דרבי היא, דתני: מאתים ומצא מנה – מנה מנה ומנה מטלי; דברי רבי. והכמים אומרים: חלין.

חור ואמר: דברי הכל היא. שניא בגזלים שדרבן לפרח.

והא תני רבי הלפתא בר שאול: הוא הדבר בגזלים הוא הדבר בבצים, הוי דרבי היא.

אמר רבי יוסה: תמן אביו הניח ובגו מצא, פרם הכא הוא הניח הוא מצא. רבי בא בר פהן אמר קומי רבי יסה בשם רבי אחא, הורי רבי בא בר זבדא במעשר שני כהדא דרבי.

אמר רבי יודן: הדא דאת אמר בשקויו שם שתי קינים, אכל אם אין שם אלא קן אחד – לא בדא. והא תנינן אם אין שם אלא קן – הרי אלו מתרין.

אמר רבי יוסי בר בון: בשאין שם אלא גזל אחד בלבד, קן אחת שהורים בלבד.

שמואל אמר: המלחם את התריסין ביום טוב – היב משום בונה. וקשיא, דבר שאלו עשאו בשבת היב הפאת,

[דף ו' ע"ב]

בית הלל מתירין אף להחזיר. רבי חנניה בשם רבי יוחנן: התירו סופו מפני תחלתו, שאם אומר את לו שלא יחזיר, אף הוא אינו פותח.

ולא יפתחו! אף הוא מומעט בשמחת יום טוב. אמר רבי אחא: מחזיר, ובלבד שלא יחזיר כל צורפו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: בשאין שם פתח, אכל יש שם פתח – משתמש דרוף הפתח.

הלכה ו' מתני' – בית שמאי אומרים: אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר, ובית הלל מתירין.

בית שמאי אומרים: אין נותנין את העור לפני הדריסה, ולא יגביהנו אלא אם בן יש עליו בשר, ובית הלל מתירין.

בית שמאי אומר: אין מסלקין את התריסין ביום טוב, ובית הלל מתירין אף להחזיר.

גמרא – הא שלא לקצב עליו בשר אסור, הדא היא דאמר רבי חננה בר שלמיה בשם רב: מודין חכמים לרבי נחמיה בזורה ו'מוזרה' ו'בוכנה', ב'זרה' דו עצר ביה, ו'מוזרה' דו חכמי ביה, ו'בוכנה' דו פתת ביה.

בית שמאי אומרים אין נותנין את העור. שוין שלא יגדנו,

מה אנן קיימין? אם במקבר לו, כגופו הוא! אם בפרוש, הדא היא דאמר רבי יעקב בר אחא, היננא קרתהויה בשם רבי הושעיה: דיסקיא שיש בתוכה מעות – נותן עליה כפר ומטלמלה.

פחדא

[דף ז' ע"א]

אנמיכי נפלת על רבי ירמיה בשוכתא, וחשבון עליה ורימוניה,

לא שהלכה ברבי הושעיה, אלא בגין רבי ירמיה דלא יספן:

שוין שלא ימלחנהו. תני, אבל הוא מולח עליו בשר לצלי.

תבריא בשם רב: מולח הוא אדם דבר מרבה אף על פי שאינו יכול לוכל ממנו אלא דבר מועט.

רבי אהא בשם רב: מולח ומערים מולח ומערים, מלח הקא ומלח הקא, עד דו מלח פוליה.

הלכה ז' מתני' – בית שמואי אומרים: אין מוציאין לא את הקטן ולא את הלולב ולא את ספר תורה לרשות הרבים ובית הלל מתירין.

גמרא – הא גדול – אסור.

רבי שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון, אומר: אפילו גדול מתר. ולידא מילה תנינן קטן? בא להודיעך כהן של בית שמואי, עד איכן היו מתמירין.

שמואל מיטען מערס לערס. אומר רבי זעירה קומי רבי יוסה: נאמר דתהו אסתנים.

אמר ליה: ברי תהו מיני ומינן.

תני רבי ישמעאל בי רבי יוסה אומר: אבנים שישבנו עליהן בנערותינו עשו עמנו מלחמה בזקנותנו.

רבי יונה מפפד לחבריא, לא תיתבון לכוז על מסטוביייתא ברייתא דסדרה דבר עיולא דאינון צנינין . רב מפפד לתלמידוי, לא תיתבון לכוז על טבלה ברייתא דסדרה דאסי דאינון צנינין .

רבי אבהו תהו נחת מסחי בהדין דימוסין דמיכריה, ותהו מיסתמיה על תרין גיתיו, שרעון וזקפון שרעון וזקפון . אמרין ליה: מהו הכין? אומר לון: שמרתי בתי לזקנותי.

רב הונה לא נחת לבית וועדא, רב קטינא שאיל: לא בן תני, מטלמלין את האיסתניסין?

רב הונה הורי לריש גלותא לצאת בכסא. רב הסדא בעי, לא בן תני אין יוצאין בכסא, אחד אנשים ואחד נשים?

אפלו תלמיד חכם אינו טועה בדבר הזה; ורב הזנה טעיו?

רבי ירמיה הורי לבר-גירונטי אסיא מיטענה בסדינא, מיעול מבקרא ביישייא בשופתא .

מיישא בר פריה דרבי יהושע בן לוי מיטען בסדינא מיעול מידרוש בציובורא בשופתא .

אמר רבי זריקן לרבי זעירה: בד תעול לדרומא את שאל ליה, אשתאלת לרבי סימון , אמר לון רבי

סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לא סוף דבר שצריך לרבים בו, אלא שפא יצרכו לו הרבים.

דלמא , רבי ליצור ורבי אבא מרי ורבי מתנה, הורי למיתי פיתא לארסקינס בשופתא , שפא יצרכו

לו הרבים.

תאני, ולא את המפתח, בית הלל מתירין'. ואמר רב הושעיה בר רב יצחק: הדיא דאת אמר במפתח

של אוכלין, אבל במפתח של כלים – לא בדא. והא רבי אבהו יתיב, ומתני ומפתחא דפלמנטרין

בידיה! פלפלין תנה ליה בגנה.

[דף ז' ע"ב]

הלכה ח' מתני' – בית שמאי אומרים: אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביום טוב, בין שהורמו מאמש

בין שהורמו מהיום, ובית הלל מתירין.

אמרו בית שמאי: גזרה שוה, חלה ומתנות מתנה לכהן, ותרומה מתנה לכהן, בשם שאין מוליכין את

התרומה – כך לא יוליכו את המתנות!

אמרו להן בית הלל: לא! אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה, תאמר במתנות שזכאי

בהרמתן?

גמרא – תני, אמר רבי יודה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל שמוליכין את המתנות שהורמו ביום

טוב, ואת המתנות שהורמו מערב יום טוב, עם המתנות שהורמו ביום טוב.

על מה נחלקו? על המתנות שהורמו ביום טוב לעצמן. שבית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין.

וקשיא על דבית הלל: תרומה אינו זכאי בהרמתה? הניע עצמו: שיש עליה תנאי?

זו מפני זו! ולמה תנינן חלה מפני חלה שהורמה ביום טוב?

בחדא דתני, קלש עסה ביום טוב – מפריש חלתה ביום טוב. לשה מערב יום טוב ושכח להפריש חלתה – אסור למלמלה, ואין צריך לומר לפול ממנה.

'עירם' לא אמר אלא לש, אכל עירם – לא.

אמר רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה: תפתר בעסה טמאה שאינו מפריש חלתה אלא בסוף. אמר רבי יוסה בי רבי בון: בדין היה בעסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף, תקנה תקנו בה שיפרישנה תחלה, שלא תטמא העסה.

מתניתא ביום טוב של פסח, אכל בעצרת וכהג – מתר.

רבי יוסה בי רבי בון, רבי חזנה בשם רבי אחא: אפילו בעצרת וכהג אסור, על שם "כל מלאכה לא יעשה בהם".

הלכה ט' מתני' – בית שמואי אומרים: תכלין גדוכין במדוך של עץ.

והמלח בפה ובעין הפרור.

ובית הלל אומרים: תכלין גדוכין בדרבן במדוך של אבן, והמלח במדוך של עץ.

גמרא – וידוך מאתמול! חבריא בשם רבי יוחנן: שטעמן מר. רבי זעירה בשם רבי יוחנן: שטעמן פג.

שמואל שחק על סמרא דמדוכתא. רב אמר: כל הגדוכין גדוכין בדרבן.

רב חזנה, רבי ירמיה, רבי אימי בשם רבי יוחנן: השום, והשחללים (כרישים), והחרדל גדוכין בדרבן.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: העושה אלינתין בשבת – חייב. משום

[דף ח' ע"א]

מרקיה, הא ביום טוב – מתר. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: העושה אלונתין ביום טוב – אסור משם מרקיה.

יצחק דיהבא שאל לרבי יוחנן, מהו מישחוק קונדיטון ביומא טבא? אמר ליה: שרי וייב לי, ואנא שתיא. רבי אבהו בשם רבי יהושע בן לוי: שרי.

רבי זעירא בעא קומי רבי אבהו: מאן דעביד טבאות – לא שחיק ליה מן דאיתמל.

מִסְכַּת בְּרֻכּוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. כָּשֶׁם שֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה קִבַּע לְקִרְוֹת שְׁמַע - כֶּף נִתְּנָה חֲכָמִים קִבַּע לְתַפְלָה. מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: 'תַּפְּלַת הַשַּׁחַר עַד חִצּוֹת' ? שֶׁכֵּן תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיָה קָרֵב עַד חִצּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עַד אַרְבַּע שְׁעוֹת, שֶׁכֵּן תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר קָרֵב וְהוֹלֵךְ עַד אַרְבַּע שְׁעוֹת. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: 'תַּפְּלַת מִנְחָה עַד הָעֶרֶב' ? שֶׁכֵּן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים הָיָה קָרֵב עַד הָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עַד פְּלַג הַמִּנְחָה, שֶׁהָיָה תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים קָרֵב וְהוֹלֵךְ עַד פְּלַג הַמִּנְחָה. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'תַּפְּלַת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קִבַּע' ? שֶׁהָיָה אֲבָרִין וּפְדָרִין קָרְבִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלַּיְלָה. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'תַּפְּלַת מוֹסְפִין כָּל הַיּוֹם' ? שֶׁהָיָה קָרֵב מוֹסְפִין קָרֵב וְהוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עַד שְׁבַע שְׁעוֹת, שֶׁהָיָה קָרֵב מוֹסְפִין קָרֵב וְהוֹלֵךְ עַד שְׁבַע שְׁעוֹת.

ב. וְאֵיזָה הִיא מִנְחָה גְדוֹלָה ? מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וּמִחֲצָה וְלִמְעַלָּה. וְכַמָּה הוּא פְּלַג הַמִּנְחָה ? אַחַת עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת חֹסֵר רַבִּיעִי. תַּפְּלַת הָעֶרֶב - אֵין לָהּ קִבַּע. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: עַת נַעֲלִילַת שְׁעָרִים. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַי יוֹסִי: אָבָא הָיָה מִתְּפַלֵּל עִם נַעֲלִילַת שְׁעָרִים. הַמִּתְּפַלֵּל תַּפְּלַת הַמוֹסְפִין, בֵּין מִשְׁקָרֵב תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר, בֵּין עַד שְׁלֹא קָרֵב תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר - יֵצֵא.

ג. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם שֶׁגִּנְרָה תַּפְּלַתוֹ בְּפִיו - סִימֵן יָפָה הוּא לֹו. וְאִם לָאוּ - סִימֵן רַע הוּא לֹו.

ד. הוּא אָמַר: כָּל שְׂרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ - רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ. וְכָל שְׂאִין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ - אֵין רוּחַ הַמְּקוֹם נוֹחָה הֵימָנוּ. כָּל שְׂרוּחַ עֲצָמוֹ נוֹחָה בְּשָׁלוֹ - סִימֵן יָפָה לֹו. אֵין רוּחַ עֲצָמוֹ נוֹחָה בְּשָׁלוֹ - סִימֵן רַע לֹו.

ה. בֶּן עֲזַאי אָמַר: כָּל שֶׁלָּקָה בְּגוּפוֹ מִפְּנֵי חֲכָמְתוֹ - סִימֵן יָפָה לֹו. כָּל שֶׁלָּקָה בְּחֲכָמְתוֹ מִפְּנֵי גוּפוֹ - סִימֵן רַע לֹו. הוּא הָיָה אָמַר: כָּל שֶׁנִּטְרָפָה דַּעְתוֹ מִפְּנֵי חֲכָמְתוֹ - סִימֵן יָפָה לֹו.

וְכָל שֶׁנִּטְרָפָה חֲכָמְתוֹ מִפְּנֵי דַּעְתוֹ - סִימֵן רַע לֹו:

ו. הַמִּתְּפַלֵּל - צָרִיךְ שִׁיכּוֹן אֶת לְבוֹ. אָבָא שָׁאוּל אָמַר: סִימֵן לְדַבָּר (תַּהֲלִים י, יז): "תִּכְיִן לְבָבְךָ תִּקְשִׁיב אֲזַנְךָ":

ז. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: כִּשְׁהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָה מִתְּפַלֵּל עִם הַצְּבוּר - הִיָּה מִקְצֵר בְּפָנָי כְּלָן. כִּשְׁהִיָּה מִתְּפַלֵּל בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ - הִיָּה אָדָם מַנִּיחוֹ בְּצַד זֶה וְכֹא וּמִצֵּאוֹ בְּצַד אַחֵר, מִפְּנֵי הַכְּרִיעוֹת וְהַשְּׁתַחֲוּיוֹת שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה:

ח. יְכוּל יִתְּפַלֵּל כָּל הַיּוֹם בְּלוֹ ? כֶּכֶר פִּרְשׁ דְּנִיָּאל (דְּנִיָּאל ו, יא): "זוֹמְנִין תְּלַתָּה כְּיוֹמָא הוּא בְּרַךְ עַל בְּרֻכּוֹהֵי". יְכוּל יִתְּפַלֵּל לְכָל רוּחַ שְׂרִיצָה ? תְּלַמּוּד לּוֹמַר (שָׁם): "זְכוּיִן פְּתִיחִין לָהּ בְּעֵלִיתָהּ נֶגֶד יְרוּשָׁלַם". יְכוּל מִשְׁבָּא לַגּוֹלָה הוֹחֵל ? תְּלַמּוּד לּוֹמַר (שָׁם): "כָּל קָבֵל דִּי הוּא עָבַד מִן קִדְמַת דְּנָה":

ט. יְכוּל יִהְיֶה מִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בְּתַפְּלוֹתוֹ ? פִּרְשׁ בְּחִנָּה (שְׁמוּאֵל-א א, יג): "וְחִנָּה הִיא מְדַבְּרַת עַל לְבָבָהּ". יְכוּל יִהְיֶה כּוֹלֵלִין בְּכַת אַחַת ? פִּרְשׁ דְּוִד (תַּהֲלִים נה, יח): "עָרַב וּבִקֵּר וְצִהְרִים".
עָרַב - זוֹ תַּפְּלַת עָרְבִית. **בִּקֵּר** - זוֹ תַּפְּלַת שְׁחָרִית. **וְצִהְרִים** - זוֹ תַּפְּלַת מִנְחָה. יְכוּל שׁוֹאֵל הוּא צָרִיכוֹ וְאַחֵר כֶּף מִתְּפַלֵּל וְיִסְתַּלֵּק ? פִּרְשׁ שְׁלֹמֹה (מְלָכִים-א ח, כח): "לִשְׁמַע אֵל הָרִנָּה וְאֵל הַתַּפְּלָה". **רִנָּה** - זוֹ רִנָּה, וְכֵן הוּא אָמַר (תַּהֲלִים לג, א): "רִנְנִי צְדִיקִים בְּה'".
תַּפְּלָה - זוֹ בְּקֶשָׁה:

י. אֵין אָמְרִין דְּבָר אַחֵר אָמַת וְיִצִּיב. אָבָל אָמְרִין דְּבָר אַחֵר תַּפְּלָה אֶפְלוֹ כְּסֻדְר וְדוּוֵי יוֹם הַכּוֹפְרִים:

יא. הִיָּה מְהַלֵּךְ בְּמָקוֹם סְכָנָה וְלִסְטִים - מִתְּפַלֵּל תַּפְּלָה קְצָרָה. אֵיזוֹ הִיא תַּפְּלָה קְצָרָה ? רַבִּי אֱלֶעָזָר אָמַר: 'עֲשֵׂה רְצוֹנָךְ בְּשִׂמְיָם, וְתָן נַחַת לִירֵאִיךָ בְּאַרְץ, וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה; בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תַּפְּלָה'. רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַ צְדוּק אָמַר: 'שְׁמַע צַעֲקַת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וְעֲשֵׂה מִהֲרָה בְּקִשְׁתָּן; בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תַּפְּלָה'. אַחֲרָיִם אָמְרִים: 'צָרְכִי עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל

לְהוֹיֹת בְּשֶׁבֶת – בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: מִתְּפַלֵּל שְׁמוֹנָה. וְאוֹמֵר שֶׁל שֶׁבֶת בְּפָנָי עֲצוּמוֹ, וְשֶׁל יוֹם טוֹב בְּפָנָי עֲצוּמוֹ, וּמִתְחִיל בְּשֶׁל שֶׁבֶת. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: מִתְּפַלֵּל שֶׁבַע, מִתְחִיל בְּשֶׁל שֶׁבֶת, וּמִסִּים בְּשֶׁל שֶׁבֶת, וְאוֹמֵר קִדְשַׁת הַיּוֹם בְּאֲמָצֵעַ. רַבִּי נֶתָן אֹמֵר: אִף חוֹתֵם – ‘בְּרוּךְ מְקַדֵּשׁ אֶת הַשֶּׁבֶת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים’:

טז. סוּמָא, וּמִי שְׂאִינוּ יָכוֹל לִכְנֹן אֶת הַרוּחוֹת – מְכַוְּנִים לְכֹן לְפָנָי הַמְּקוֹם וּמִתְּפַלְּלִין, שְׁנֹאֲמֵר (מְלָכִים א ח, מד): ‘וְהִתְּפַלְּלוּ אֵל הַ’’. הִיָּה עוֹמֵד בַּחוּצָה לְאַרְץ – יְכוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמֵר (שָׁם פְּסוּק מח): ‘וְהִתְּפַלְּלוּ אֵל הַ’ דֶּרֶךְ אֲרָצִים’. הִיָּה עוֹמֵד בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל – יְכוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם, שְׁנֹאֲמֵר (שָׁם): ‘וְהִתְּפַלְּלוּ אֵל הָעִיר הַזֹּאת’. הָעוֹמְדִים בִּירוּשָׁלַיִם – מִתְּפַלְּלִין כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנֹאֲמֵר (שָׁם): ‘וְהִתְּפַלְּלוּ אֵל הַבַּיִת הַזֶּה’. הָעוֹמְדִים בְּמִקְדָּשׁ – יְכוֹנוּ אֶת לְכֹן כְּנֶגֶד בֵּית קִדְשֵׁי הַקְּדוֹשִׁים. שְׁנֹאֲמֵר (שָׁם): ‘וְהִתְּפַלְּלוּ אֵל הַמְּקוֹם הַזֶּה’. נִמְצְאוּ: הָעוֹמְדִין לְצִפּוֹן – פְּנִיָּהֶם לְדְרוֹם. הָעוֹמְדִים בְּדְרוֹם – פְּנִיָּהֶם לְצִפּוֹן. הָעוֹמְדִים בְּמִזְרַח – פְּנִיָּהֶם לְמַעְרָב. הָעוֹמְדִים לְמַעְרָב – פְּנִיָּהֶם לְמִזְרַח. וְנִמְצְאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְּפַלְּלִין לְמְקוֹם אֶחָד:

יז. לֹא יַעֲמֹד אָדָם לֹא עַל גְּבֵי מִטָּה, וְלֹא עַל גְּבֵי פֶסֶס, וְלֹא עַל גְּבֵי סִפְסָל, וְלֹא עַל גְּבֵי מְקוֹם גְּבוּהָ וְיִתְּפַלֵּל, שְׂאִין גְּבוּהַת לְפָנָי הַמְּקוֹם, שְׁנֹאֲמֵר (תְּהִלִּים קל, א): ‘מִמְּעַמְקִים קְרֹאתֶיהָ הַ’’. אִם הָיָה זָקֵן אוֹ חוֹלָה – הָרִי זֶה מִתָּר:

יח. הִיָּה רוֹכֵב עַל גְּבֵי הַחֲמוֹר, אִם יֵשׁ לוֹ מִי שְׂיֵאָחֵז אֶת חֲמוֹרוֹ – יֵרֵד לְמִטָּה וְיִתְּפַלֵּל. וְאִם לֹא – יֵשֵׁב בְּמִקְוֹמוֹ וְיִתְּפַלֵּל. רַבִּי אֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף – יִתְּפַלֵּל בְּמִקְוֹמוֹ, וּבְלִבָּד שְׂיֵהָא לְבוֹ מְכַוְּן:

יט. הִיָּה מְשַׁכֵּים לְצֹאת לְדֶרֶךְ – נוֹטֵל שׁוּפָר וְתוֹקֵעַ. לּוֹלֵב וּמְנַעֵנַע. מְגַלֵּה וְקוֹרֵא בְּהֶן. וּמִתְּפַלֵּל, וְלִכְשֵׁיגִיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע – קוֹרֵא. וְכֵן מִי שֶׁהִיָּה מְשַׁכֵּים לִישֵׁב בְּקֶרֶן אוֹ

מְרַבֵּין וְדַעֲתָן קְצָרָה, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיהָ הַ’ אֲלֵהֵינוּ, שְׁתַּתֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד צְרָכָיו, וְלִכְל גְּוִיָּה וְגְוִיָּה כְּדֵי מַחְסוּרָה; בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. אֹמֵר רַבִּי אֱלִעֶזֶר בַּר צְדוּק: אֲבָא הִיָּה מִתְּפַלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה בְּעַרְבֵי שֶׁבֶתוֹת, וְיִמְאָהֲבַתָּ הַ’ אֲלֵהֵינוּ. וְעַל הַכּוֹס אֹמֵר: ‘אֲשֶׁר קִדְשׁ אֶת יוֹם הַשֶּׁבֶת’, וְאִינוּ חוֹתֵם:

יב. כְּבוֹד יוֹם כְּבוֹד לֵילָה – כְּבוֹד יוֹם קִדְשׁ לְכַבוֹד לֵילָה. אִם אֵין לוֹ אֱלָא כּוֹס אֶחָד – קִדְשַׁת הַיּוֹם קוֹדֶמֶת לְכַבוֹד יוֹם וְלְכַבוֹד לֵילָה. לֵילֵי שֶׁבֶתוֹת וְלֵילֵי יָמִים טוֹבִים – יֵשׁ לָהֶם קִדְשַׁת הַיּוֹם עַל הַכּוֹס, וְיֵשׁ לָהֶם הַזְּכָרַת הַיּוֹם בְּכַרְפַת הַמְּזוּזוֹן. שֶׁבֶת וְרֵאשֵׁי חֳדָשִׁים וְחָלוּ שֶׁל מוֹעֵד וְיוֹם טוֹב – יֵשׁ בָּהֶם הַזְּכָרַת הַיּוֹם בְּכַרְפַת הַמְּזוּזוֹן, וְאֵין לָהֶם קִדְשַׁת הַיּוֹם עַל הַכּוֹס:

יג. לֹא הַזְּכִיר גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בְּתַחֲיַת הַמַּתִּים, וְלֹא שְׂאֵלָה בְּכַרְפַת הַשָּׁנִים – מִחֲזִירִין אוֹתוֹ. לֹא אֹמֵר הַבְּדֵלָה בִּיחֻנָּן הַדַּעַת’ – אוֹמְרָה עַל הַכּוֹס. וְאִם לֹא אֹמֵר – מִחֲזִירִין אוֹתוֹ. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: אִף מִי שֶׁלֹּא הַזְּכִיר ‘בְּרִית’ בְּכַרְפַת הָאֶרֶץ – מִחֲזִירִין אוֹתוֹ:

יד. כָּל שְׂאִין בּוֹ מוֹסַף, כְּגוֹן: חֲנֻכָּה וּפְנִיָּים, עַרְבִית, שְׁחֲרִית וּמִנְחָה – מִתְּפַלֵּל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה וְאוֹמֵר מַעֲיֵן הַמְּאָרֶע בַּהוֹדָאָה. וְאִם לֹא אֹמֵר מַעֲיֵן הַמְּאָרֶע – אֵין מִחֲזִירִין אוֹתוֹ. וְכָל שֵׁשׁ בּוֹ מוֹסַף, כְּגוֹן: רֵאשֵׁי חֳדָשִׁים וְחָלוּ שֶׁל מוֹעֵד, שְׁחֲרִית וּמִנְחָה – מִתְּפַלֵּל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, וְאוֹמֵר קִדְשַׁת הַיּוֹם בְּעֻבְדָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: בַּהוֹדָאָה. וְאִם לֹא – מִחֲזִירִין אוֹתוֹ. וּבְמוֹסָפִין – מִתְּפַלֵּל שֶׁבַע, וְאוֹמֵר קִדְשַׁת הַיּוֹם בְּאֲמָצֵעַ. שֶׁבֶת וְיוֹם הַכּוֹפּוּרִים – מִתְּפַלֵּל שֶׁבַע, וְאוֹמֵר קִדְשַׁת הַיּוֹם בְּאֲמָצֵעַ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אֹמְרִים: כָּל מְקוֹם שֶׁמִּתְּפַלֵּל שֶׁבַע – אוֹמְרִים קִדְשַׁת הַיּוֹם בְּאֲמָצֵעַ:

טו. וְיוֹם טוֹב שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחַל בְּשֶׁבֶת – בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: מִתְּפַלֵּל עֶשְׂרִי. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: מִתְּפַלֵּל תְּשַׁע. יוֹם טוֹב שֶׁחַל

כה. שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שְׁאֲמָרו חַכְמִים - כַּנְגֻד שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אֲזָכָרוֹת שְׁבִי הִבּו לֵה' בְּנֵי אֱלִים'. וְכוּלָל שֶׁל מִיָּנִים בְּשֶׁל פְּרוּשִׁין. וְשֶׁל גְּרַים בְּשֶׁל זְקֵנִים. וְשֶׁל דּוֹד בִּירוּשָׁלַיִם. וְאָם אָמַר אֱלוֹ לְעֶצְמָן וְאֱלוֹ לְעֶצְמָן - יֵצֵא:

כו. עוֹנִין אֲמָן אַחַר יִשְׂרָאֵל הַמְּבָרָךְ, וְאִין עוֹנִין אֲמָן אַחַר כּוֹתֵי הַמְּבָרָךְ, עַד שִׁישְׁמַע כָּל הַבְּרָכָה כְּלָה:

מַסְכַּת בְּרָכוֹת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. לֹא יִטְעַם אָדָם כְּלוּם עַד שִׁיבְרָךְ, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים כד, א): "לֵה' הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ". הַנְּהַנְהָ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא בְּרָכָה - מַעַל, עַד שִׁיתִירוּ לוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת. לֹא יִרְחֹץ אָדָם פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו - אֲלֵא לְכוּבּוֹד קוֹנֵהוּ, שְׁנֹאֲמַר (מִשְׁלֵי טז, ד): "כָּל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ":

ב. דְּבַשׁ תִּמְרִים, וְיִיֵן תְּפוּחִים, וְחֻמְץ סְתוּנִיּוֹת² - מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם כַּדָּרֵךְ שֶׁמְבָרְכִין עַל הַמּוֹרִים³:

ג. יֵיֵן חֵי - מְבָרְכִין עָלָיו: 'בוֹרָא פְּרִי הָעֵץ', וְנוֹטְלִין הֵימָנוּ לְיָדֵים. נִתֵּן לְתוֹכוֹ מִים - מְבָרְכִין עָלָיו: 'בוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן', וְנוֹטְלִין הֵימָנוּ לְיָדֵים; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה - מְבָרְכִין עָלָיו: 'בוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן', וְאִין נוֹטְלִין הֵימָנוּ לְיָדֵים:

ד. הִבִּיאוּ לִפְנֵינוּ מִיָּנֵי תְּרַגְמָא⁴ - מְבָרָךְ עֲלֵיהֶן: 'בוֹרָא מִיָּנֵי כִסְנִין':

ה. עַל הַזְּרָעִים הוּא אוֹמַר: 'בוֹרָא מִיָּנֵי זְרָעִים'. עַל הַדְּשָׁאִים הוּא אוֹמַר: 'בוֹרָא מִיָּנֵי דְּשָׁאִים'. וְעַל הַיְרֻקוֹת הוּא אוֹמַר: 'בוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: 'בְּרוּךְ מִצְמִיחַ הָאֲדָמָה בְּדָבְרוֹ'. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אֶפְלוּ רָאָה אֶת הַפֶּת, וְאָמַר: 'בְּרוּךְ שֶׁבְּרָא אֶת הַפֶּת

בְּסַפִּינָה - מְבִיאִין לוֹ לוֹלֵב וּמְנַעֲנַע. מְגֵלָה וְקוּרָא בַּהּ. וְלִכְשִׁיגִיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע - קוּרָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - קוּרָא קְרִיאַת שְׁמַע וּמִתְפַּלֵּל:

כ. הִיָּה עוֹמֵד בְּסַרְטִיא וּבְפִלְטִיא¹ - הָרִי זֶה עוֹבֵר. פְּנֵי חֲמוֹר וּפְנֵי חֲמֹר וּפְנֵי קֶדֶר - אֵינּוּ מִפְּסִיק. אָמַרוּ עָלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוּסָא: שְׁהִיָּה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, נִשְׁכּו עָרוֹד - וְלֹא הִפְסִיק. הִלְכוּ תַלְמִידָיו וּמִצְאוּ מֵת עַל פִּי חוּרוֹ. אָמְרוּ: אוֹי לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּשְׁכּו עָרוֹד, אוֹי לוֹ לְעָרוֹד שֶׁנִּשְׁכּו לְבֶן דּוּסָא:

כא. אֵיֵן עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל לֹא מִתּוֹךְ שִׁיחָה, וְלֹא מִתּוֹךְ שְׁחוֹק, וְלֹא מִתּוֹךְ קְלוֹת רֹאשׁ, וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים, אֲלֵא מִתּוֹךְ דְּבַר שֶׁל חֲכָמָה. וְכֵן לֹא יִפְטֹר אָדָם מִחֲבֵרוֹ, לֹא מִתּוֹךְ שִׁיחָה, וְלֹא מִתּוֹךְ שְׁחוֹק, וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים, וְלֹא מִתּוֹךְ קְלוֹת רֹאשׁ, אֲלֵא מִתּוֹךְ דְּבוּר שֶׁל חֲכָמָה. שְׁכָן מְצִינוּ בְּנִבְיָאִים הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁסִּיְמוּ אֶת דְּבָרֵיהֶם בְּדָבְרֵי שְׁבַח וְתַנְחוּמִין:

כב. הַכוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם, אֶפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׂוֹאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ - לֹא יִשְׁכַּנּוּ. הִיָּה כּוֹתֵב חֲמִשָּׁה שְׁמוֹת אוֹ שֵׁשׁ, כִּיֵּן שְׁגַמַּר אֶחָד מֵהֶם - מְשִׁיב שְׂאֵלַת שְׁלוֹם:

כג. מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לוֹמַר בְּרַכַּת אֲבָלִים בְּשִׁלְשׁ - אוֹמְרִים בְּשִׁלְשׁ. בְּשִׁתִּים - אוֹמְרִים בְּשִׁתִּים. אַחַת - אוֹמְרִים אַחַת. מְקוּם שְׁנֵהֲגוּ לוֹמַר בְּרַכַּת אֲבָלִים בְּשִׁלְשׁ - כּוֹלָל אֶת הָרֵאשׁוֹנָה בַּתְּחִילַת הַמֵּתִים, וְחוֹתֵם בַּהּ: מַחֲיָה הַמֵּתִים. שְׁנֵיָה - בַּתְּנַחוּמֵי אֲבָלִים וְחוֹתֵם בַּהּ: מְנַחֵם עַמּוּ בְּעִירוֹ. שְׁלִישִׁית - בְּגַמְלוֹת חֲסִידִים, וְאֵינּוּ חוֹתֵם:

כד. הַמְּפַטֵּיר בְּבֵית עוֹלָמִים - אֵינּוּ חוֹתֵם:

¹ רְחוּבוֹת גְּדוֹלִים שֶׁהֵם רְשׁוֹת הָרַבִּים.
² שְׂאִין רְגִילוֹת לְהַנְּמַר עַד הַסְּתִיו וְרַגְלִים לְעֵשׂוֹת
 מִהֶם הַמֵּין.
³ צִיר דְּגָים.
⁴ מִאֲכָל הָעֵשׂוֹי מִחֻמְשַׁת הַמִּיָּנִים.

גְּדוּל הֵיָה בִירוּשָׁלַיִם, פּוֹרְסִין מְטַפְּחוֹת עַל גְּבֵי פֶתַח, בְּזִמְנָן שֶׁהִמְטַפְּחוֹת פְּרוּסִים - אֹרְחִין נִכְנְסִין. נִסְתַּלְקוּ - אֵין רְשׁוֹת לְאֹרְחִין לִכְנֵס. וְעוֹד מְנַהֵג אַחַר הֵיָה בִירוּשָׁלַיִם: מוֹסֵר סְעוּדָה לְטַבַּח, נִתְקַלְקַל דְּבַר בְּסְעוּדָה - עוֹנֵשִׁין אֶת הַטַּבַּח. הַכֵּל לְפִי כְבוֹד בְּעַל הַבַּיִת, וְהַכֵּל לְפִי הָאֹרְחִין:

ט. הִלְכָה בְּסְעוּדָה: יוֹצֵא לְהַטִּיל מַיִם - נוֹטֵל יָדוֹ אַחַת. יוֹצֵא לְרַצוֹת אֶת חֲבָרוֹ וְהַפְּלִיג - נוֹטֵל שְׁתֵּי יָדָיו. לְהִיכֵן הוּא נוֹטֵל? בָּא וּמִסַּב בְּמִקְוָמוֹ וְנוֹטֵל הַמְּטַפֵּחַ⁶, וּמַחְזֵר עַל הָאֹרְחִין:

י. שְׁאַלוּ אֶת בֶּן זֹמָא: מַפְנֵי מַה, בָּא לְהֵן יֵין בְּתוֹךְ הַמְּזוּז - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לְעִצְמוֹ? אָמַר לָהֶם: מַפְנֵי שְׁאֵין בֵּית הַבְּלִיעָה פְּנִי. הַבִּיאוּ לוֹ אֲרוֹז וַיֵּין - מִבְּרֵךְ עַל הָאֲרוֹז וּפוֹטֵר אֶת הַיֵּין. צָנּוּן וְנוֹבְלוֹת - מִבְּרֵךְ עַל הַצָּנּוּן וּפוֹטֵר אֶת הַנוֹבְלוֹת. מְלִיחַ וּפְרוּסָה - מִבְּרֵךְ עַל הַמְּלִיחַ וּפוֹטֵר אֶת הַפְּרוּסָה. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: מְלִיחַ הַבָּא בְּתַחֲלָה לְפָנֵי הַמְּזוּז, וּפֶתַח הַבָּא עִם הַמְּלִיחַ לְאַחַר הַמְּזוּז - טְעוּנָה בְּרַכָּה לְפָנֶיהָ וְלְאַחֲרֶיהָ. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: פְּרוּסוֹת - סִימָן גְּדוּל לְאֹרְחִין, כָּל זְמַן שֶׁהָאֹרְחִין רוֹאִין אֶת הַפְּרוּסוֹת - יוֹדְעִין שְׂדָבָר אַחַר בָּא לְאַחֲרֶיהָ. כִּפּוּר שְׁלָם - יוֹדְעִין שְׁאֵין דְּבַר אַחַר בָּא לְאַחֲרֶיהָ:

יא. דָּגָן וְקִטְנִיּוֹת - מִבְּרַכִּין עַל הַדָּגָן שֶׁהוּא מִן הַמִּבְּחָר. כִּיצַד? שְׁלֵמָה שֶׁל גְּלוּסְקִין⁶ וּשְׁלֵמָה שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת - מִבְּרֵךְ עַל שְׁלֵמָה שֶׁל גְּלוּסְקִין. פְּרוּסָה שֶׁל גְּלוּסְקִין וּשְׁלֵמָה שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת - מִבְּרֵךְ עַל הַשְּׁלֵמָה שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת. פֶּתַח חֲטִין וּפֶתַח שְׁעוּרִין - מִבְּרֵךְ עַל שֶׁל חֲטִין. פְּרוּסָה שֶׁל חֲטִין וּשְׁלֵמָה שֶׁל שְׁעוּרִים

זו, כְּמָה נֹאָה פֶתַח ז'! - הֵרִי ז' בְּרַכְתָּה. אָפְלוּ רְאָה תְּאֵנִים, וְאָמַר: 'בְּרוּךְ מִי שֶׁבְּרָא תְּאֵנִים הַלְלוּ, כְּמָה נֹאָה הֵן!' - זוֹ הִיא בְּרַכְתֵּן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: כָּל הַמְּשָׁנָה מִמְּטַבַּע שֶׁטָּבְעוּ חֲכָמִים בְּבְרָכוֹת - לֹא יֵצֵא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כָּל שֶׁנִּשְׁתַּנָּה מִבְּרִיתוֹ וְלֹא שָׁנָה בְּרַכְתּוֹ - לֹא יֵצֵא:

ו. הַכּוֹסֵס אֶת הַחֲטִים - מִבְּרֵךְ עֲלֵיהֶן: 'בּוֹרָא מִיַּיִן זְרַעִים'. אָפְאָן וּבִשְׁלָן, בְּזִמְנָן שֶׁהַפְּרוּסוֹת קִימּוֹת - מִבְּרֵךְ עֲלֵיהֶן: 'הַמוֹצֵיא לַחֵם מִן הָאָרֶץ' וְשֵׁלֶשׁ בְּרָכוֹת. אֵין הַפְּרוּסוֹת קִימּוֹת - מִבְּרֵךְ עֲלֵיהֶן: 'בּוֹרָא מִיַּיִן מְזוּנוֹת', וּמִבְּרֵךְ בְּרַכָּה אַחַת מֵעֵין שְׁלֹשׁ, אַחֲרֵיהֶן:

ז. הַכּוֹסֵס אֶת הָאֲרוֹז - מִבְּרֵךְ עֲלֵיהֶן: 'בּוֹרָא פְּרִי הָאֲדָמָה'. אָפְאָן וּבִשְׁלָן, אָף עַל פִּי שֶׁהַפְּרוּסוֹת קִימּוֹת - מִבְּרֵךְ עֲלֵיהֶן: 'בּוֹרָא מִיַּיִן מְזוּנוֹת'. וְאֵין מִבְּרֵךְ עֲלֵיהֶן כְּלוּם אַחֲרָיו. זֶה הַכֵּל: כָּל שֶׁתַּחֲלָתוֹ הַמוֹצֵיא - מִבְּרֵךְ אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת:

ח. כִּיצַד סֵדֵר הַסְּעוּדָה? אֹרְחִין נִכְנְסִין וַיּוֹשְׁבִין עַל גְּבֵי סִפְסָלִים וְעַל גְּבֵי קַתְרָאוֹת, עַד שֶׁיִּכְנְסוּ כָּלֵן. נִכְנְסוּ כָּלֵן, וְנִתְּנוּ לָהֶם לְיָדַיִם - כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל יָדוֹ אַחַת. מְזַגּוּ לָהֶם אֶת הַכּוֹס - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לְעִצְמוֹ. הַבִּיאוּ לָהֶם פְּרָפְרִיּוֹת - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לְעִצְמוֹ. עֲלוּ וְהִסְבוּ, נִתְּנוּ לָהֶם לְיָדַיִם, אָף עַל פִּי שֶׁנוֹטֵל יָדוֹ אַחַת - נוֹתֵן לְשְׁתֵּי יָדָיו. מְזַגּוּ לָהֶם אֶת הַכּוֹס, אָף עַל פִּי שְׁבֵרֵךְ עַל הָרֵאשׁוֹנָה - מִבְּרֵךְ עַל הַשְּׂנִיָּה, וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לְכֻלָּם. הַבִּיאוּ לְפָנֶיהֶם פְּרָפְרִיּוֹת, אָף עַל פִּי שְׁבֵרֵךְ עַל הָרֵאשׁוֹנָה - מִבְּרֵךְ עַל הַשְּׂנִיָּה, וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לְכֻלָּן. הַבִּיאוּ לְאַחַר שְׁלֹשׁ פְּרָפְרִיּוֹת - אֵין לְאֹרְחִים רְשׁוֹת לִכְנֵס. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: מְנַהֵג

⁶ פֶתַח שֶׁל נִתְּנוֹת שֶׁעוֹשָׂה לְמִכּוּר וְהִיא הַשּׁוֹבָה מִשָּׁל בְּעַל הַבַּיִת.

⁵ יֵשׁ גּוֹרְסִים 'הַטַּפְּחִי' וְהוּא הַפֶּךְ שֶׁיּוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ עַל הַיָּדַיִם, וּמְחִזְרוּ עַל הָאֹרְחִים, וְאָמַר: אֵילֵי יֵשׁ בְּכֶם אֶחָד הָרָאוּי לְפוֹל הַיָּדַיִם, וְהַכֵּל כְּדִי לְהוֹדִיעַ שְׁנִמְטֵל זֶה יָדָיו.

טו. כּיּוֹצֵא בּוּ (וּיִקְרָא י, ה): "וּיִקְרָבוּ וּישָׂאם בְּכַתְּנֹתָם". וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֹמֶר, וּמָה בְּשִׁעַת כְּעַס שֶׁל צַדִּיקִים - מִרְחֵמִין עֲלֵיהֶן, בְּשִׁעַת הַרְחָמִים - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. כּיּוֹצֵא בּוּ (מְלָכִים א יג, כח): "לֹא אָכַל הָאִירָה אֶת הַנְּבִלָה וְלֹא שָׁבַר אֶת הַחֲמוּר". וּמָה אִם בְּשִׁעַת כְּעָסָן וְכוּ':

טז. אָמַר לָהֶם: אֲשָׁאֵל? אָמְרוּ לוֹ: לְמַדְנוּ רַבְּנּוּ. אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מָה זָכָה יְהוּדָה לְמַלְכוּת? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהוּדָה בְּתָמַר. מַעֲשֵׂה בְּאַרְבָּעָה זְקָנִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵין בְּבֵית שַׁעַר שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ; אֲלֻעָזָר בֶּן מַתִּיָּא, חֲנִינְיָא בֶּן חֲכִינְיָא, וְשִׁמְעוֹן בֶּן עֲזַאִי, וְשִׁמְעוֹן הַתִּימְנִי. וְהָיוּ עֹסְקִין בְּמָה שֶׁשָּׁנָה לָהֶן רַבִּי טַרְפוֹן. אָמַר לָהֶן רַבִּי עֲקִיבָא: מִפְּנֵי מָה זָכָה יְהוּדָה לְמַלְכוּת? מִפְּנֵי שֶׁהוּדָה בְּתָמַר. הוֹסִיפוּ הֵן מַעֲצָמָן (אִיּוֹב טו, יח-יט): "אֲשֶׁר חֲכָמִים יִגִּידוּ וְלֹא כַחֲדוּ מַאֲבוֹתָם; לָהֶם לְבָדָם נִתְּנָה הָאָרֶץ": אָמַר לָהֶם: וְכִי נֹוֹתְנִין שָׂכָר עַל הָעֲבֵרָה? אָמְרוּ לוֹ: אֵלֶּא מִפְּנֵי מָה זָכָה יְהוּדָה לְמַלְכוּת? מִפְּנֵי שֶׁהֲצִיל אֶת אָחִיו מִן הַמִּיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית לו, כו): "וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל אָחִיו מַה בָּעַצ" וְגו'. וְכַתִּיב (שִׁם שֵׁם כז): "לָכֵן וְנִמְכַרְנוּ לִישְׁמַעֲאֵלִים". אָמַר לָהֶן: דִּיָּה לְהַצִּילָה שֶׁתִּכְפַּר עַל הַמְּכִירָה. אֵלֶּא מִפְּנֵי מָה זָכָה יְהוּדָה לְמַלְכוּת? מִפְּנֵי הָעֲנוּה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית מד, לג): "וַיַּעֲתָה יִשָּׁב נָא עֲבָדֶיךָ". אִף שְׂאוֹל לֹא זָכָה לְמַלְכוּת אֵלֶּא מִפְּנֵי הָעֲנוּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל-א ט, ה): "פֶּן יַחְדִּיל אָבִי מִן הָאֲתוֹנוֹת וְדָאג לְנו" - שֶׁקָּל עֲבָדוּ בּוּ. אָכַל שְׁמוּאֵל אִינוּ כֵּן, אֵלֶּא (שְׁמוּאֵל-א י, ב): "נִטַּשׁ אָבִיךָ אֶת דְּבָרֵי הָאֲתוֹנוֹת וְדָאג לָכֶם לֵאמֹר מָה אַעֲשֶׂה לְבָנִי" - שֶׁהוּא בּוֹרַח מִן הַשְּׂרָרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל-א י, כב): "וַיִּשְׁאַלוּ עוֹד בַּה' הֲבֵא עוֹד הַלֵּם אִישׁ, וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה הוּא נֹחֵבֵא אֶל הַכֹּלִים", אָמַר לָהֶם: וְלֹא עָרַב הוּא? וְסוֹפוֹ שֶׁל עָרַב לְצֵאת דִּי עֲרֹבוֹתוֹ. אֵלֶּא מִפְּנֵי מָה זָכָה יְהוּדָה

- מְבָרַךְ עַל פְּרוּסָה שֶׁל חֲטִין. פַּת כְּסָמִין וּפַת שְׁעוּרִין - מְבָרַךְ עַל שְׁעוּרִים. וְהֵלֵא כְּסָמִין יִפְּנִי מִן הַשְּׁעוּרִין? אֵלֶּא שֶׁהַשְּׁעוּרִין מִמִּין שְׁבָעָה, וְהַכְּסָמִין אֵינָם מִמִּין שְׁבָעָה. זֶה הַכֹּל: כָּל שֶׁהוּא מִין שְׁבָעָה וּמִין דָּגָן - רַבָּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְבָרַךְ אַחֲרָיו שֶׁלֵּשׁ בְּרוּכוֹת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת מְעִין שֶׁלֵּשׁ:

יב. מַעֲשֵׂה בְּרַבָּן גְּמְלִיאֵל וְזָקְנִים שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בִּירֵחוֹ, הִבִּיאוּ לְפָנֵיהֶם כּוֹתְבוֹת וְאָכְלוּם, וְנָתַן רַבָּן גְּמְלִיאֵל רְשׁוּת לְבָרַךְ, קִפְץ רַבִּי עֲקִיבָה, וּבְרַךְ בְּרָכָה אַחַת מְעִין שֶׁלֵּשׁ. אָמַר לוֹ רַבָּן גְּמְלִיאֵל: עֲקִיבָה! מָה לָךְ אֲתָה מְכַנֵּס רֵאשִׁי בֵּין הַמַּחְלָקֶת? אָמַר לוֹ: לְמַדְתָּנוּ רַבְּנּוּ (שְׁמוֹת כג, ב): "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטוֹת", אִף עַל פִּי שְׂאֵתָה אוֹמֵר כָּךְ, וְחַבְרִיָּה אוֹמְרִים כָּךְ - הִלְכָה פְּדַבְרֵי הַמְּרַבִּין:

יג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבָּן גְּמְלִיאֵל: כָּל שֶׁהוּא מִין שְׁבָעָה וְאִינוּ מִין דָּגָן, אוּ מִין דָּגָן וְלֹא עֲשָׂאוּ פַת - רַבָּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְבָרַךְ אַחֲרָיו שֶׁלֵּשׁ בְּרוּכוֹת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת מְעִין שֶׁלֵּשׁ. כָּל שְׂאִינוּ מִשְׁבַּעַת הַמִּינִין וְלֹא מִמִּין דָּגָן, כְּגוֹן פַּת אֲרֻז וּפַת דִּחָן - רַבָּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּרָכָה אַחַת מְעִין שֶׁלֵּשׁ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְבָרְכִין כְּלוּם:

יד. מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּצִלוֹ שֶׁל שׁוֹכֵךְ בְּשִׁבְתָּ בְּמַנְחָה, הִבִּיאוּ לְפָנָיו דְּלִי שֶׁל צוֹנָן, אָמַר לָהֶן רַבִּי טַרְפוֹן לְתַלְמִידָיו: הַשׁוֹתָה מִים לְצִמְאֹו כִּיִּצַד מְבָרַךְ? אָמְרוּ לוֹ: לְמַדְתָּנוּ רַבְּנּוּ. אָמַר לָהֶם: 'בּוֹרָא נְפֹשׁוֹת וְחֲסוּרוֹנָן'. אָמַר לָהֶן: אֲשָׁאֵל? אָמְרוּ לוֹ: לְמַדְנוּ רַבְּנּוּ. אָמַר לָהֶן: הָרִי הוּא אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית לו, כה): "וַיִּשְׁבּוּ לְאָכַל לַחֵם" וְגו'. - וְהֵלֵא אֵין דְּרַכָּן לְעַרְבִיִּים לְהִיּוֹת נוֹשְׂאִין אֵלֶּא עוֹרוֹת רִיחַ רַע וְעֶטְרָן? אֵלֶּא שֶׁנִּתְּנוּ אֶת הַצְּדִיק הַהוּא בֵּין דְּבָרִים הַחֲכִיבִין. וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֹמֶר, וּמָה אִם בְּשִׁעַת כְּעָסָן שֶׁל צַדִּיקִים - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִרְחֵם עֲלֵיהֶן, בְּשִׁעַת הַרְחָמִים - עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה:

7 אַפְתָּה עוֹד בְּדַבַּר הַלְכָה?

לְמַלְכוּת? אָמְרוּ לוֹ: לְמַדְנוּ רַבְנּוּ. אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי שֶׁקִּדְשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁשָּׁשְׁעָלוּ שְׂבָטִים וְעַמְדוֹ עַל הַיָּם, זֶה אוֹמֵר: 'אֵין אֲנִי יוֹרֵד'. וְזֶה אוֹמֵר: 'אֵין אֲנִי יוֹרֵד תַּחֲלָה', קִפֵּץ שִׁבְטוֹ שֶׁל יְהוּדָה וַיִּרְדּוּ בַתְּחִלָּה, וְקִדְשׁוֹ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל אוֹתָהּ הַשְּׁעָה הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים סט, ב): "הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מִים עַד נַפְשִׁי" וְגו', וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים קיד, א): "בִּצְאֹת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְגו' הֵייתָ יְהוּדָה לְקֹדֶשׁ", יְהוּדָה קִדְשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַיָּם - לְכֹךָ זָכָה, וְנַעֲשׂוּ "יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו":

יז. עָקְרוּ לְהִבְיֵא אֶת הַחֲתָן וְאֶת הַפֶּלָה, הַנִּיחוּ שֵׁם זָקֵן אוֹ חוּלָה - אֵין צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְמַפְרַע. וּכְשֶׁהֵן חוֹזְרִין - אֵין צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה. לֹא הַנִּיחוּ שֵׁם זָקֵן אוֹ חוּלָה - צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְמַפְרַע. וּכְשֶׁהֵן חוֹזְרִין - צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה:

יח. בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהָיָה מִסָּב וְאוֹכֵל, קָרָאוּ חֲבֵרוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ - אֵין צְרִיף לְבָרֵךְ לְמַפְרַע. וּכְשֶׁהוּא חוֹזֵר אֵין צְרִיף לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה. הַפְּלִיג - צְרִיף לְבָרֵךְ לְמַפְרַע. וּכְשֶׁהוּא חוֹזֵר - צְרִיף לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה:

יט. פּוֹעֲלִין שֶׁהָיוּ עוֹדְרִין בַּתַּאנִּים, וְגוֹדְרִין בַּתְּמָרִים, וּמוֹסְקִין בַּזִּיתִים, אָף עַל פִּי שֶׁמִּפְסִיקִין וְאוֹכְלִין, מִפְּסִיקִין וְאוֹכְלִין - אֵין צְרִיף לְבָרֵךְ לְמַפְרַע. וּכְשֶׁהֵן חוֹזְרִין - אֵין צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה. הַפְּלִיגוּ - צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְמַפְרַע. וּכְשֶׁהֵן חוֹזְרִין - צְרִיכִין לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה:

מִסְכַּת בְּרָכוֹת פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. לֹא יֹאכַל אָדָם עֲרַב שֶׁבֶת מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעָלָה, כַּדִּי שִׁינְסָה לְשֶׁבֶת בַּתְּאֻוָּה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אָדָם אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁתַּחֲשֵׁף. מִפְּסִיקִין לְשֶׁבֶתוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין מִפְּסִיקִין:

ב. מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּעֶכוֹ, וְקִדְשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם. אָמַר לוֹ רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי: רְצוֹנְךָ וְנַפְסִיק לְשֶׁבֶת? אָמַר לוֹ: 'בְּכָל יוֹם אֶתָּה מַחֲבֵב דְּבָרֵי בְּפִנֵּי יְהוּדָה, עַכְשָׁו אֶתָּה מַחֲבֵב דְּבָרֵי יְהוּדָה בְּפִנֵּי; (אֶסְתֵּר ז, ח): "הִגַּם לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמְּלָכָה עִמִּי בַּבַּיִת?"! אָמַר לוֹ: 'אִם כֵּן, לֹא נַפְסִיק, שְׂמָא תַקְבַּע הַלְכָה לְדוֹרוֹת'. אָמְרוּ: לֹא זָוּ מִשָּׁם, עַד שֶׁקְּבַעוּ הַלְכָה בְּרַבִּי יוֹסִי:

ג. הָיוּ מְסַבִּין, וְקִדְשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם - עוֹקְרִין וּמִבְיֵאִין כּוֹס שֶׁל יַיִן, וְאוֹמְרִין עֲלָיו קִדְשֵׁת הַיּוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אוֹכֵל וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁתַּחֲשֵׁף:

ד. גָּמְרוּ מְזוּגָה לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן - מְבָרֵךְ עֲלָיו בְּרַכַּת הַמְּזוּן, וּמְזַכֵּיר שֶׁל שֶׁבֶת בְּבִרְכַּת הַמְּזוּן. וּבִשְׁנֵי - אוֹמֵר עֲלָיו קִדְשֵׁת הַיּוֹם:

ה. כִּיצַד סֹדֵר הַהֶסְבָּה? בְּזִמְנָן שֶׁהֵן שְׁתֵּי מִטּוֹת, גְּדוּל - מִיִּסָּב בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹנָה. וְשֵׁנִי לוֹ - לְמִטָּה הַיְמָנָה. וּבְזִמְנָן שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ מִטּוֹת, גְּדוּל - מִסָּב בְּאַמְצָעִית. שֵׁנִי לוֹ - לְמַעְלָה הַיְמָנָה. שְׁלִישִׁי לוֹ - לְמִטָּה הַיְמָנָה. כֹּף הָיוּ מְסַדְרִין וְהוֹלְכִין:

ו. כִּיצַד סֹדֵר נְטִילָה? עַד חֲמִשָּׁה - מִתְחִילִין מִן הַגְּדוּל. מִחֲמִשָּׁה וְאֵילָף - מִתְחִילִין מִן הַקָּטָן, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְחֲמִשָּׁה, וְחוֹזֵר וּמִתְחִיל מִן הַגְּדוּל. וְלִמְקוֹם שָׁמַיִם אַחֲרוֹנִים חוֹזְרִין - שֵׁם בְּרָכָה חוֹזֵרֵת:

ז. סֹדֵר לְמִזִּיגַת הַכּוֹס: בַּתּוֹךְ הַמְּזוּן - מִתְחִיל מִן הַגְּדוּל. אַחַר הַמְּזוּן - מִתְחִילִין מִן הַמְּבָרֵךְ. רְצָה לְחַלֵּק כְּבוֹד לְרַבּוֹ, אוֹ לְמִי שֶׁגְּדוּל מִמֶּנּוּ - הִרְשׁוֹת בִּידוֹ:

ח. שְׁנַיִם - מִמְתִּינִין זֶה אֶת זֶה בַּקְּעָרָה. שְׁלֹשָׁה - אֵין מִמְתִּינִין. הַמְּבָרֵךְ - פּוֹשֵׁט יָדוֹ רֵאשׁוֹן. רְצָה לְחַלֵּק כְּבוֹד לְרַבּוֹ, אוֹ לְמִי שֶׁגְּדוּל מִמֶּנּוּ - הִרְשׁוֹת בִּידוֹ:

ט. לֹא יִשְׁף אָדָם מִן הַפְּרוּסָה וַיַּחֲזִירָנָה בַּקְּעָרָה, מִפְּנֵי סִכְנַת נַפְשׁוֹת:

י. לא ישתה אדם מן הכוס ויתנונו לחברו,
לפי שאין דעת הבריות שוות:

יא. אחד משמש את השנים - הרי זה אוכל
עמהן. שלשה - אינו אוכל עמהן עד שיתנונו
לו רשות:

יב. בא להם מתיקה בתוך המזון - מברך על
המזון ופוסטו את המתיקה:

יג. רבי מונא אומר משום רבי יהודה: פת
הבאה בכסנין אחר המזון - טעונה ברכה
לפניה ולאחריה:

יד. מים ראשונים - רשות. אחרונים -
חובה. מים ראשונים - מפסיק. אחרונים -
אינו מפסיק:

טו. הכל חיבין בברכת המזון, כהנים לויים
וישראלים, וגרים ועבדים משחררין, חללין
וממזרין, נתינין, סריס אדם, סריס חמה,
פצוע דכא וכרות שפכה - בלן חיבין,
ומוציאין את הרבים ידי חובתן. טומטום
ואנדרוגינוס - חיבין, ואין מוציאין את
הרבים ידי חובתן:

טז. אנדרוגינוס - מוציא את מינו, ואינו
מוציא שאינו מינו. טומטום - אינו מוציא,
לא את מינו ולא את שאינו מינו:

יז. מי שחציו עבד וחציו בן חורין - אינו
מוציא, לא את מינו ולא את שאינו מינו:

יח. נשים ועבדים וקטנים - פטורין, ואין
מוציאין את הרבים ידי חובתן. באמת
אמרו: אשה - מברכת לבעלה. וכן - מברך
לאביו. עבד - לרבו:

יט. קטן שחביא שתי שערות - מזמנים עליו.
ושלא הביא שתי שערות, שייכול לאכל כזית
- מזמנין עליו, ושאיין יכול לאכול כזית - אין
מזמנין עליו. ואין מדקדקין בקטן:

כ. בין שאמר: 'נברך' בין שאמר: 'ברכו' -
אין תופסין אותו על כף. הנקדנין - תופסין
אותו על כף. בעשרים - נחלקו, ובלבד שלא
יהא בהן אחד שמפטירין אותו מן הזמון:

כא. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עלו
והסבו, אפלו לא טבל עמהם אלא בציר -
מזמנין עליו:

כב. עובד כוכבים המברך בשם - עונין
אחריו אמן. כותי המברך בשם - אין עונין
אחריו אמן, עד שישמע את הברכה כלה:

כג. היה מקריב זבחים בירושלים, אומר:
'ברוך שהגיענו לזמן הזה'. כשהוא
מקריבם, אומר: 'ברוך אתה ה' אשר קדשנו
במצותיו וצונו להקריב זבחים'. כשהוא
אוכלם, אומר: 'ברוך אתה ה' אשר קדשנו
במצותיו וצונו לאכל זבחים':

כד. עשרה שהיו אוכלין, אף על פי שכלן
אוכלין מפכר אחד - כל אחד ואחד מברך
לעצמו. ישבו לאכל, אף על פי שכל אחד
ואחד אוכל מכפרו - אחד מברך לכלן:

כה. פועלין שהיו עושין מלאכה אצל בעל
הבית - הרי אלו מברכין לאחריה שתיים.
כיצד? מברך ברכה ראשונה כתקנה, כולל
שניה של ירושלים בשל ארץ, וחותרם בשל
ארץ. במה דברים אמורים? בעושין בשכרן.
אבל אם היו עושין עמו בסעודה, או שהיה
בעל הבית מיסב עמהם - הרי אלו מברכין
כתקנן. ארבעה דברים שביין בית שמאי
ובית הלל בסעודה, בית שמאי אומרים:
מברך על היום ואחר כך מברך על היין,
שהיום גורם ליין שיבא, וכבר קדש היום
ועדין לא בא. ובית הלל אומרים: מברך על
היין ואחר כך מברך על היום, שהיין גורם
לקדשה שתאמר. דבר אחר: ברפת היין -
תדיר, וברפת היום - אינו תדיר, תדיר
ושאינו תדיר - תדיר קדם. והלכה כבית
הלל:

כו. בית שמאי אומרים: נוטלין לידיים ואחר
כך מוזגין את הכוס. שאם אתה אומר מוזגין
תחלה את הכוס, שמא נטמאו משקין
שבאחורי הכוס מחמת ידיו, ויחזור ויטמאו
את הכוס. ובית הלל אומרים: אחורי הכוס
לעולם טמאין. דבר אחר: אין נטילת ידיים
אלא סמוך לסעודה:

כז. מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס וְאַחַר כֶּף נוֹטְלִין לְיָדִים. שְׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר נוֹטְלִין תְּחִלָּה, שְׂמָא יִטְמְאוּ מִשְׁקִין שֶׁל יָדִים מִחֻמַּת הַכּוֹס, וְיַחְזְרוּ וְיִטְמְאוּ אֶת הַיָּדִים. אֲלֵא מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס וְאַחַר כֶּף נוֹטְלִין לְיָדִים:

כח. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: מְקַנְחֵ יָדוֹ בַּמֶּפֶה וּמְנִיחָה עַל הַשֶּׁלְחָן. שְׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר עַל הַכֶּסֶת, שְׂמָא נִטְמְאוּ מִשְׁקִין שֶׁבַּמֶּפֶה מִחֻמַּת הַכֶּסֶת, וְיַחְזְרוּ וְיִטְמְאוּ אֶת הַיָּדִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: סֶפֶק מִשְׁקִים לְיָדִים – טְהוּר. דְּבַר אַחֵר: אִין גְּטִילָה לְחִלְזִין מִן הַתּוֹרָה, אֲלֵא מְקַנְחֵ יָדוֹ בַּמֶּפֶה וּמְנִיחָה עַל הַכֶּסֶת, שְׂאֵם אֶתָּה אוֹמֵר עַל הַשֶּׁלְחָן, שְׂמָא יִטְמְאוּ מִשְׁקִין שֶׁבַּמֶּפֶה מִחֻמַּת הַשֶּׁלְחָן, וְיַחְזְרוּ וְיִטְמְאוּ אֶת הָאוֹכְלִין:

כט. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: מְכַבְּדִין אֶת הַבַּיִת מִפְּנֵי אַבּוּד אוֹכְלִין, וְאַחַר כֶּף נוֹטְלִין לְיָדִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הִיָּה שְׂמֵשׁ תְּלַמִּיד חֹכֵם וּמְלַקֵּט פְּרוּרִין שֵׁישׁ בְּהֵן בַּיִת – נוֹטְלִין לְיָדִים, וְאַחַר כֶּף מְכַבְּדִין אֶת הַבַּיִת:

ל. הַבֵּיאוּ לְפָנָיו שְׂמֵן וַיֵּין – בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: כּוֹס יֵין – בְּשִׂמְאָלוֹ. וְשְׂמֵן עֶרֶב – בֵּימֵינוּ. מְבָרַךְ עַל הַשְּׂמֵן, וְאַחַר כֶּף מְבָרַךְ עַל הַיֵּין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אוֹחֲזוּ הַיֵּין – בֵּימֵינוּ. וְהַשְּׂמֵן – בְּשִׂמְאָלוֹ. מְבָרַךְ עַל הַיֵּין וְשׁוֹתְהוּ, וְחֹזֵר וּמְבָרַךְ עַל הַשְּׂמֵן וְשׁוֹתְהוּ בְּרֹאשׁ הַשְּׂמֵשׁ. אִם הִיָּה שְׂמֵשׁ תְּלַמִּיד חֹכֵם – טָחוּ בַכֶּתֶל, לְפִי שְׂאִין שֶׁבַח לְתַלְמִיד חֹכֵם שִׂצֵא לְשׁוּק כִּשְׁהוּא מְבַשֵּׂם:

לא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל בְּרַכַּת הַמְּזוּן שֶׁבַּתְּחִלָּה, וְעַל הַבְּדִלָּה שֶׁבַּסּוּף. וְעַל מֵה נִחְלְקוּ? עַל הַמְּאֹר וְעַל הַבְּשָׂמִים, שֶׁבֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: עַל הַמְּאֹר וְאַחַר כֶּף הַבְּשָׂמִים. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: בְּשָׂמִים וְאַחַר כֶּף מְאֹר:

לב. הַנִּכְנָס לְבֵיתוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת – מְבָרַךְ עַל הַיֵּין וְעַל הַמְּאֹר וְעַל הַבְּשָׂמִים, וְאַחַר כֶּף

אוֹמֵר הַבְּדִלָּה. וְאִם אִין לוֹ אֲלֵא כּוֹס אָחָד – מְנִיחוּ אַחַר הַמְּזוּן וּמְשַׁלְּשִׁין כֶּלֶן לְאַחֲרָיו. וְאוֹמֵר הַבְּדִלָּה: בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּבְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב, וּבְמוֹצָאֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת לַיּוֹם טוֹב, וּבְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב לְחִלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. הַרְגִּיל – אוֹמֵר הַבְּדִלּוֹת הַרְבֵּה. וְשְׂאִינוּ רְגִיל – אוֹמֵר אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם:

לג. בֵּית הַמְּדַרְשׁ, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: אָחָד מְבָרַךְ לְכָלֵן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: כָּל אָחָד וְאָחָד מְבָרַךְ לְעַצְמוֹ:

לד. הִיָּה לוֹ גֵר טְמוּן בַּחֲקִינוֹ אוֹ בַּפְּנֵס, אוֹ שְׂרָאָה אֶת הַשְּׁלֵהֶבֶת וְלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה, אוֹ נִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה וְלֹא רָאָה הַשְּׁלֵהֶבֶת – אֵינוּ מְבָרַךְ עָלֶיהָ עַד שִׁירָאָה אֶת הַשְּׁלֵהֶבֶת וּמִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה:

לה. עֲשִׂשִׁית שְׂלֵא כְּבָתָה – מְבָרַךְ עָלֶיהָ. גֵר שֶׁל נְכָרִי – אֵינוּ מְבָרַךְ עָלֶיהָ. יִשְׂרָאֵל שֶׁהַדְּלִיק מִנְּכָרִי, וְנְכָרִי שֶׁהַדְּלִיק מִיִּשְׂרָאֵל – מְבָרַךְ עָלֶיהָ. מֵאִימְתֵי מְבָרַךְ? מִשְׁתַּחֲשֵׁף. לֹא בִרְךָ מִשְׁתַּחֲשֵׁף – יְבָרַךְ כָּל הַלַּיְלָה. לֹא בִרְךָ כָּל הַלַּיְלָה – לֹא יְבָרַךְ מֵעַתָּה:

לו. הָאֵשׁ וְהַכְּלָאִים – אֵינָן מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, אֲבָל עָלוּ בְּמַחֲשָׁבָה מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵשׁ גֵּיהֶנֶם שֶׁנִּבְרָאת בַּיּוֹם שְׁנֵי – אֵינָה כְּבָתָה לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה סו, כד): "וְאֵשׁ לֹא תִכְבֶּה". הָאֵשׁ וְהַבְּשָׂמִים שֶׁבַּמְּרַחֵץ – אֵינוּ מְבָרַךְ עָלֶיהֶן:

לז. הִיָּה עוֹמֵד בַּחֲנוּת שֶׁל בְּשָׂמִים כָּל הַיּוֹם – אֵינוּ מְבָרַךְ אֲלֵא פַעַם אַחַת. הִיָּה נִכְנָס וְיוֹצֵא נִכְנָס וְיוֹצֵא – מְבָרַךְ עַל כָּל פַּעַם וּפַעַם:

מִסְכַּת בְּרִכּוֹת פָּרָק שִׁשִּׁי

א. בְּרַכַּת הַזְּמוּן* מִן הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ח, י'): וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכְתָּ – זוֹ בְּרַכַּת הַזְּמוּן. וּבְרַכְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ – זוֹ בְּרַכָּה רֵאשׁוֹנָה. עַל הָאֶרֶץ – זוֹ בְּרַכַּת הָאֶרֶץ. הַטּוֹבָה

* נִסַּח אַחֵר: 'הַמְּזוּן'.

- זוּ ירוּשָׁלַיִם, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים ג, כה):
 "הֵהָר הַטּוֹב הַזֶּה". אֲשֶׁר נִתֵּן לָךְ - זֶה הַטּוֹב
 וְהַמְּטִיב:

ב. וּמִנֵּין שֶׁשָּׁשׁ שְׂאֵתָה מְבָרַךְ לְאַחֲרָיו, כִּף
 אֵתָה מְבָרַךְ לְפָנָיו? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (דְּבָרִים ח,
 י): "אֲשֶׁר נִתֵּן לָךְ" - מִשְׁעָה שֶׁנִּתֵּן לָךְ. וּמִנֵּין
 שְׂאָף עַל הַהָרִים וְעַל הַגְּבֻעוֹת? תְּלַמּוּד
 לּוֹמֵר: "עַל הָאָרֶץ". וּמִנֵּין שְׂאָף עַל הַתּוֹרָה
 וְעַל הַמִּצְוֹת? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר: אֲשֶׁר נִתֵּן לָךְ,
 וְלֵהֲלֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת כד, יב): "וְאִתְּנָה
 לָךְ אֵת לוחות הָאֲבָן":

ג. רַבִּי אוֹמֵר: מִנֵּין שֶׁשָּׁשׁ שְׂאֵתָה מְבָרַךְ עַל
 הַטּוֹבָה, כִּף אֵתָה מְבָרַךְ עַל הָרָעָה? תְּלַמּוּד
 לּוֹמֵר: "אֲשֶׁר נִתֵּן ה' אֱלֹהֶיךָ". אֲשֶׁר נִתֵּן לָךְ
 - דְּיָנָה, בְּכָל דִּין שְׂדֵנָה, בֵּין בְּמַדַּת הַטּוֹב בֵּין
 בְּמַדַּת הַפְּרָעָנוּת:

ד. הַרְוָאָה עֲבוּדָה זָרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אוֹמֵר:
 'בְּרוּךְ אַרְךָ אִפְסִים'. מְקוֹם שֶׁנֶּעְקְרָה מִמֶּנּוּ
 עֲבוּדָה זָרָה, אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ שֶׁעָקַר עֲבוּדָה זָרָה
 מֵאֶרֶצְנוּ, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֵי ה' שֶׁתְּעַקֵּר עֲבוּדָה
 זָרָה בְּכָל מְקוֹמוֹת יִשְׂרָאֵל וְתִשָּׁיב לֵב עוֹבְדֵיהָ
 לְעִבְדָּךְ'. וּבַחֲצֵה לְאֶרֶץ - אֵין צְרִיךְ לּוֹמֵר כֵּן,
 מִפְּנֵי שֶׁרְבַּה נְכָרִים. רַבִּי שֶׁמַּעֲזֵן אוֹמֵר: אֵף
 בַּחֲצֵה לְאֶרֶץ - צְרִיךְ לּוֹמֵר כֵּן, מִפְּנֵי
 שֶׁעֲתִידִין לְהַתְגַּיֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (צְפַנְיָה ג, ט):
 "אִז אֶהְפֵּךְ" וְגו':

ה. הַרְוָאָה אוֹכְלוּסִין - אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ חֲכַם
 הַרְזִים', שְׂאֵין פְּרָעוּפוֹתֵיהֶן דּוֹמִין זֶה לְזֶה
 וְאֵין דַּעְתָּם שְׁווֹת זֶה לְזֶה. כֵּן זּוֹמֵא רָאָה
 אוֹכְלוּסִין בְּהַר הַבַּיִת, אָמַר: 'בְּרוּךְ חֲכַם

הַרְזִים, וּבְרוּךְ שֶׁבְּרָא כָּל אֱלוֹ לְשִׁמְשֵׁנִי'. כִּמְה
 יִגַּע אָדָם הַרְאֵשׁוֹן, וְלֹא טַעַם מְלוּגְמָא אַחַת,
 עַד שֶׁחָרַשׁ, וְזָרַע, וְקָצַר, וְעָמַר, וְדָשׁ, וְזָרָה,
 וּבָרַר, וְטָחַן, וְהִרְקִיד, וְלָשׁ, וְאַפָּה, וְאַחַר כִּף
 אֲכַל. וְאֵין, עוֹמֵד שְׁחֲרִית וּמוֹצֵא כָּל אֱלוֹ
 לְפָנָי. כִּמְה יִגַּע אָדָם הַרְאֵשׁוֹן, וְלֹא לְבַשׁ
 חֲלוּק אֶחָד, עַד שֶׁגִּזַּז, וְלָבַן, וְנִפְץ, וְצִבְעָה,
 וְטוֹהַ, וְאָרַג, וְתַפְרָה, וְאַחַר כִּף לְבַשׁ. וְאֵין,
 עוֹמֵד שְׁחֲרִית וּמוֹצֵא כָּל אֱלוֹ לְפָנָי. כִּמְה
 אֲמִנִּיּוֹת שׁוֹקֵדוֹת וּמְשַׁכִּימוֹת. וְאֵין, עוֹמֵד
 שְׁחֲרִית וּמוֹצֵא כָּל אֱלוֹ לְפָנָי. וְכֵן הִזָּה כֵּן
 זּוֹמֵא אוֹמֵר: אוֹרַח טוֹב מַה הוּא אוֹמֵר? זְכוּר
 בְּעַל הַבַּיִת לְטוֹב, כִּמְה מִינֵי יֵינּוֹת הַבֵּיא
 לְפָנָינוּ, כִּמְה מִינֵי גְלוּסְקָאוֹת הַבֵּיא לְפָנָינוּ,
 כִּמְה מִינֵי חֲשׁוּבוֹת הַבֵּיא לְפָנָינוּ, כָּל מַה
 שֶׁעָשָׂה - לֹא עָשָׂה אֱלֹא בְּשִׁבְלֵי. אוֹרַח רַע
 מַה הוּא אוֹמֵר? וְכִי מַה אֲכַלְתִּי, לֹא פִת אַחַת
 אֲכַלְתִּי? וְלֹא חֲתִיכָה אַחַת אֲכַלְתִּי? לֹא כּוֹס
 אֶחָד שְׁתִּיתִי? כָּל מַה שֶׁעָשָׂה - לֹא עָשָׂה אֱלֹא
 בְּשִׁבְלֵי אִשְׁתּוֹ וּבְנָיו. עַל אוֹרַח טוֹב מַהוּ
 אוֹמֵר? - "זְכוּר כִּי תִשְׁגִּיא פְּעֻלוֹ אֲשֶׁר שָׂרְרוּ
 אֲנָשִׁים" (איוב לו, כד):

ו. הַרְוָאָה אֵת הַכּוֹשֵׁי⁹, וְאֵת הַגִּיחִוּוֹר¹⁰, וְאֵת
 הַלְלוֹקֵן¹¹, וְאֵת הַקֶּפֶח¹², וְאֵת הַנְּנִס¹³, וְאֵת
 הַדְּרִינִיקוֹס¹⁴ - אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ מִשְׁנֵה הַבְּרִיּוֹת'.
 אֵת הַחֲגֹר, וְאֵת הַקֶּטֶע, וְאֵת הַסּוּמָא, וּמִפִּי
 שְׁחִין, וְאֵת פְּתוּיֵי רֵאשׁ¹⁵, וְאֵת הַבְּהֶקְנִין¹⁶ -
 אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ דִּין הָאֲמַת':

ז. רָאָה בְּנֵי אָדָם נֶאֱיִן, וְאֵילָנוֹת נֶאֱיִן - אוֹמֵר:
 'בְּרוּךְ שֶׁבְּרָא בְּרִיּוֹת נְאוֹת':

9 שְׁחוֹר בְּיוֹתֵר.

10 אָדָם בְּיוֹתֵר.

11 לָבָן בְּיוֹתֵר.

12 בַּמְנוּ עֵבֶה, וּמִתּוֹךְ עֵבִיו נִרְאִית קוּמָתוֹ מִקְפַּחַת;
 וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים אֲרוּךְ הַרְבֵּה וּפְרָצוּפוֹ שְׁמוּט וּבּוֹלֵט
 דְּמוֹעֵר הַרְבֵּה.

13 נִמְךָ בְּיוֹתֵר.

14 פִּיו עָקַם.

15 שְׁעָרֵי דְבוּק בְּיַחַד. וַיֵּשׁ מִפְּרָשִׁים רַחְבֵי רֵאשׁ.

16 בְּעֵלֵי בְּהָרוֹת לְבָנוֹת בְּפָנֵיהֶם.

ח. הַרְוָאָה אֶת הַקֶּשֶׁת בַּעֲנָן, אֹמֵר: 'נֶאֱמַן בְּבְרִיתוֹ בְּרוּךְ זֹכֵר הַבְּרִית':

ט. הִיָּה הוֹלֵךְ בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ יוֹדֵעַ מִסֵּפֶר כָּלְכֶם, הוּא יוֹדֵעַ, הוּא עֲתִיד לְדוֹן, הוּא עֲתִיד לְהַקְיִמְכֶם, בְּרוּךְ מִחַיָּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ':

י. אֵת הַחֲמָה וְאֵת הַלְּבָנָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים וְאֵת הַמְזֻלוֹת כְּסֻדְרוֹן, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית'. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הַמְּבָרֵךְ עַל הַחֲמָה - זוֹ דָרָךְ אַחֲרָת. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: הַרְוָאָה אֶת הַיָּם תְּדִיר וְנִשְׁתַּהֲא בּוֹ דְּבַר¹⁷ - צְרִיף לְבָרָךְ:

יא. הִיָּה רַבִּי מְאִיר אֹמֵר: הַרִי הוּא אֹמֵר (דְּבָרִים ו, ה): "וְאָהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ" וְגו' - בְּשֵׁנֵי יְצִרְיָךְ בִּיצֵר טוֹב וּבִיצֵר הָרַע. "בְּכָל נִפְשֶׁךָ" - אֶפְלוּ נוֹטֵל אֶת נִפְשֶׁךָ. וְכֵן הוּא אֹמֵר (תְּהִלִּים מֵד, כג): "עֲלִיף הַרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם". דְּבַר אַחֵר: "בְּכָל נִפְשֶׁךָ" - בְּכָל נִפֶּשׁ וְנִפֶּשׁ שְׁבָרָא בְךָ, שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים קִיט, קע"ה): "תַּחֲזִי נִפְשִׁי וְתַהַלֵּלֵךְ", וְאֹמֵר (תְּהִלִּים ל"ה, י'): "כָּל עֲצֻמוֹתַי תֹּאמְרֵנָה". בֵּן עֲזַאי אֹמֵר: תֵּן נִפְשֶׁךָ עַל מִצְוֹתַי:

יב. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן תְּפִלוֹת שְׂוֵא. בִּיצֵד? כּוֹנֵס מְאֵה כּוֹרִין - וְאֹמֵר: 'יְהִי רְצוֹן שִׁיְהוּ מֵאֲתִים'. כּוֹנֵס מְאֵה חֲבִיּוֹת - וְאֹמֵר: 'יְהִי רְצוֹן שִׁיְהוּ מֵאֲתִים' - הַרִי זוֹ תְּפִלַּת שְׂוֵא. אָבֵל מִתְּפַלֵּל הוּא שֶׁתְּכַנֵּס בְּהֵן בְּרָכָה, וְלֹא שֶׁתְּכַנֵּס בְּהֵן מְאֵרָה:

יג. דּוֹסְתָאֵי בְּרַבִּי יֵנְאִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי מְאִיר: הַרִי הוּא אֹמֵר בִּיצֵחָק (בְּרֵאשִׁית כו, כד): "וּבִרְכַתִּיךָ וְהִרְבֵּיתִי אֶת זַרְעֶךָ". דְּרִשׁ יְצָחָק: הוּאֵיל וְאִין בְּרָכָה שׁוּרָה אֱלֹא בְּמַעֲשֵׂה יְדִיו, עֲמַד וּזְרַע, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כו, יב): "וַיִּזְרַע יְצָחָק בְּאֶרֶץ הַחַיִּל וַיִּמְצָא" בְּשֵׁנָה הַחַיִּל הוּא מְאֵה שְׁעָרִים" וְגו'. דְּבַר אַחֵר: "מְאֵה שְׁעָרִים" - שֶׁשְׁעָרוֹהוּ, וְנִמְצָא מְאֵה פְעָמִים כְּמוֹ שֶׁשְׁעָרוֹהוּ. מְאֵה מִנְיָן, מְאֵה

שְׁעָרִים - מְאֵה דְגָנִים. וּמְאֵה דְגָנִים שֶׁשְׁעָרוֹם - מְאֵה פְעָמִים. וְנִמְצָא עַל אַחַת מְאֵה בְּמֵה שֶׁשְׁעָרוֹ:

יד. הַעוֹשֶׂה כָּל הַמִּצְוֹת צְרִיף לְבָרָךְ. הַעוֹשֶׂה סִכָּה לְעֲצֻמוֹ, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ שֶׁהִגִּיעֵנוּ לְזִמְן הַזֶּה'. נִכְנָס לִישֵׁב בֵּה, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ לִישֵׁב בַּסִּכָּה'. וּמִשְׁבְּרָךְ עָלֶיָּה יוֹם רֵאשׁוֹן - שׁוֹב לֹא לְבָרָךְ:

טו. הַעוֹשֶׂה לוֹלֵב לְעֲצֻמוֹ, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ שֶׁהִגִּיעֵנוּ לְזִמְן הַזֶּה'. וּכְשֶׁהוּא נוֹטֵלוֹ, אֹמֵר: 'עַל נְטִילַת לוֹלֵב', וְצְרִיף לְבָרָךְ עָלָיו כָּל שְׂבָעָה. הַעוֹשֶׂה צִיצִית לְעֲצֻמוֹ, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ שֶׁהִגִּיעֵנוּ'. וּכְשֶׁהוּא מֵתַעֲטֵף, אֹמֵר: 'לְהַתְעִיטֵף בְּצִיצִית'. הַעוֹשֶׂה תְּפִלִּין לְעֲצֻמוֹ, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ שֶׁהִגִּיעֵנוּ'. וּכְשֶׁהוּא מְנִיחֵן, אֹמֵר: 'אֲשֶׁר קִדְּשֵׁנוּ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין'. מֵאִימְתִי מְנִיחֵן? בְּשַׁחְרִית. לֹא הַנִּיחֵן בְּשַׁחְרִית - מְנִיחֵן כָּל הַיּוֹם:

טז. הַשׁוֹחֵט, צְרִיף בְּרָכָה לְעֲצֻמוֹ: 'בְּרוּךְ עַל הַשַּׁחִיטָה'. הַמְּכַסֶּה דָם, צְרִיף בְּרָכָה לְעֲצֻמוֹ: 'עַל כְּפוּי הַדָּם':

יז. הַמֵּל, צְרִיף בְּרָכָה לְעֲצֻמוֹ: 'עַל הַמִּילָה'. אָבִי הֵבֵן - צְרִיף בְּרָכָה לְעֲצֻמוֹ: 'בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוֹ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ'. וְהַעוֹמֵדִין אֹמְרִים: 'כְּשֶׁם שְׁנַכְנַס לְבְרִית כֵּן יִכְנַס לְתוֹרָה לְחִפָּה וְלִמְעֻשִׁים טוֹבִים'. הַמְּבָרֵךְ אֹמֵר: 'אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבְּטָן, וְחָק בְּשֵׂאֲרוֹ שָׁם, וְצִאָצְאָיו חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קִדְּשׁ, עַל כֵּן בְּשִׁכְרָה זֹאת אֵל חַי חֵלְקֵנוּ צוֹרְנוּ, צִוָּה לְהַצִּיל יְדִידוֹת שְׂאֲרָנוּ מִשַּׁחַת לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ, בְּרוּךְ כּוֹרֵת הַבְּרִית':

יח. הַמֵּל אֶת הַגְּרִים, אֹמֵר: 'בְּרוּךְ עַל הַמִּילָה'. הַמְּבָרֵךְ, אֹמֵר: 'אֲשֶׁר קִדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוֹ לְמוֹל אֶת הַגְּרִים לְהִטִּיף מֵהֵן דָּם בְּרִית, שְׂאֵלְמָלָא דָם בְּרִית לֹא נִתְקַיֵּם שְׂמִים וְאַרְצָן, שְׁנֵאֲמַר (יְרֵמְיָה ל"ג, כה): אִם

¹⁷ שְׁעָבְרוּ שְׁלוֹשִׁים יוֹם וְלֹא רָאָהוּ.

כָּאִין נְגַדוּ. אֶשֶׁה - אֵין אֶשֶׁה חִיבַת בְּמַצּוֹת. בּוֹר - שְׂאִין בּוֹר יֵרָא חֲטָא, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד. מְשַׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ בְּשֵׁר וְדָם שְׂאֵמֵר לְעַבְדוֹ לְבַשֵּׁל לוֹ תַבְשִׁיל, הוּא לֹא בַשֵּׁל לוֹ תַבְשִׁיל מִיָּמִיו, סוּף שְׂמַקְדִּיחַ אֶת הַתַּבְשִׁיל וּמְקַנֵּיט אֶת רְבוּ. לַחֲפּוֹת לוֹ חֲלוּק, וְהוּא לֹא חֲפַת לוֹ חֲלוּק מִיָּמִיו, סוּף שְׂמַלְכְּלֶךְ אֶת הַחֲלוּק וּמְקַנֵּיט אֶת רְבוּ:

כד. לֹא יִכְנַס אָדָם בְּהַר הַבַּיִת - לֹא בְּמַנְעֵלוֹ וְלֹא בְּסַנְדְּלוֹ, וְלֹא בַּבֶּקֶשׁ שְׁעַל גְּבִי רִגְלָיו, וּבְמַעוֹת הַצְּרוּרִים לוֹ בְּסַדִּינוּ, וּבַאֲפַנְדָּתוֹ הַחֲגוּרָה לוֹ מִבְּחוּץ, שְׁנֶאֱמַר (קֹהֶלֶת ד, יז): "שְׂמוֹר רִגְלֶךָ כְּאֶשֶׁר תֵּלֵךְ אֶל בַּיִת הָאֱלֹהִים":

כה. וְלֹא יַעֲשֶׂה קַפְנַדְרִיא וְרַקִּיקָה מִקַּל וְחֹמֶר, וּמָה מְנַעַל שְׂאִין בּוֹ דְרָךְ בְּזִיּוֹן - אֲמַרְהָ תוֹרָה כְּךָ, רַקִּיקָה שֶׁהוּא דְרָךְ בְּזִיּוֹן - עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הָרִי הוּא אוֹמֵר (אֶסְתֵּר ד, ב): "כִּי אֵין לְבָא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹשׁ שֵׁק". בַּא וְרָאָה, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה קִלְיָן וְחִמּוּרִין בְּדָבָר, אִם לִפְנֵי מֶלֶךְ בְּשֵׁר וְדָם אֵין עוֹשִׂין כֵּן, לֹא כָּל שֶׁכֵּן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:

כו. הַפּוֹתַח בִּיּוֹ"ד וְה"א, וְחוֹתֵם בִּיּוֹ"ד וְה"א - הָרִי זֶה חֲכָם. בְּאֶל"ף לְמ"ד, וְחוֹתֵם בִּיּוֹ"ד וְה"א - הָרִי זֶה בִּינוּנִי. בְּאֶל"ף לְמ"ד, וְחוֹתֵם בְּאֶל"ף לְמ"ד - הָרִי זֶה בּוֹר. בִּיּוֹ"ד וְה"א, וְחוֹתֵם בְּאֶל"ף לְמ"ד - הָרִי זֶה דְרָךְ אַחֲרָת:

כז. כָּל חוֹתְמֵי הַבְּרִכוֹת שֶׁבְּמַקְדָּשׁ - הֵיוּ אוֹמְרִים: 'עַד הָעוֹלָם'. מִשְׁקַלְקְלוֹ הַמִּינִים וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֶלָּא אַחַד - הַתְּקִינוּ שֶׁהוּא אוֹמְרִים: 'מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם'. וּמוֹדִיעִין: שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה בְּפָנֵי הָעוֹלָם הַבָּא - כְּפּוֹרוּדוֹר לִפְנֵי הַחֲדָר:

כח. אֵין עוֹנִין אֲמָן בְּמַקְדָּשׁ, שְׁנֶאֱמַר (נְחֻמָּה ט, ה): "קוּמּוּ בְּרַכּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וּיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, וּמְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה". מִנֵּיין עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה? תִּלְמוּד לוֹמֵר: "וּמְרוֹמֵם עַל

לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלִילָה וְגו', בְּרוּךְ כּוֹרֵת הַבְּרִית'. הִמָּל אֶת הָעֶבְדִּים, אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ עַל הַמִּילָה'. הַמְּבָרַךְ אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמַצּוֹתָיו וְצוּנּוּ לְמוֹל אֶת הָעֶבְדִּים, וְלַהֲטִיף מִהֵן דָּם בְּרִית' וְכו':

יט. הִיָּה הוֹלֵךְ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת, אוֹמֵר: 'בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׁר'. מֵאִמְתִּי מְבָרַךְ עֲלֵיהֶן? מַשְׁעָה שְׂמַפְרִישֵׁן:

כ. עֲשֶׂרָה שְׁהִיו עוֹשִׂין עֶשֶׂר מַצּוֹת - כָּל אַחַד וְאַחַד מְבָרַךְ לְעַצְמוֹ. הֵיוּ עוֹשִׂין כָּלן מַצְוָה אַחַת - אַחַד מְבָרַךְ לְכָלן. יְחִיד שְׁהִיָּה עוֹשֶׂה עֶשֶׂר מַצּוֹת - מְבָרַךְ עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הִיָּה עוֹשֶׂה מַצְוָה כָּל הַיּוֹם - אֵינוֹ מְבָרַךְ אֶלָּא אַחַת. הִיָּה מַפְסִיק וְעוֹשֶׂה, מַפְסִיק וְעוֹשֶׂה - צָרִיךְ לְבָרַךְ עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

כא. הַנְּכַנֵּס לְכָרֶךְ - מִתְפַּלֵּל שְׁתִּים, אַחַת בְּכַנִּיסָתוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ. בֵּן עֲזַאי אוֹמֵר: אַרְבַּע, שְׁתִּים בְּכַנִּיסָתוֹ וּשְׁתִּים בִּיצִיאָתוֹ. בְּכַנִּיסָתוֹ מָהוּ אוֹמֵר? - 'יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שְׂאֲכַנֵּס בְּשִׁלוֹם'. נְכַנֵּס בְּשִׁלוֹם, אוֹמֵר: 'מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שֶׁהַנְּכַנֵּסְתָּנִי בְּשִׁלוֹם, כֵּן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂתוּצִיאָנִי לְשִׁלוֹם'. יֵצֵא לְשִׁלוֹם, אוֹמֵר: 'מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שֶׁהוּצֵאתָנִי לְשִׁלוֹם, כֵּן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂאֲגִיעַ לְמַקּוּמִי לְשִׁלוֹם':

כב. הַנְּכַנֵּס לְבַיִת הַמִּרְחָץ, מִתְפַּלֵּל שְׁתִּים, אַחַת בְּכַנִּיסָתוֹ וְאַחַת בִּיצִיאָתוֹ. בְּכַנִּיסָתוֹ מָהוּ אוֹמֵר? 'יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שֶׁתְּכַנִּיסָנִי לְשִׁלוֹם וְתוּצִיאָנִי לְשִׁלוֹם, וְאֵל יֵאָרַע בִּי דָבָר קַלְקָלָה, וְאִם יֵאָרַע בִּי דָבָר קַלְקָלָה, יְהִי מִיתְתִי כְּפָרְתִי עָלַי. וְהַצִּילֵנִי מִזֶּה וּמִכִּיצֵא בְּזֶה לְעֵתִיד לְבוֹא'. יֵצֵא לְשִׁלוֹם, אוֹמֵר: 'מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שֶׁיֵּצֵאתִי לְשִׁלוֹם, כֵּן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי שְׂאֲגִיעַ לְבַיִתִּי לְשִׁלוֹם':

כג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ בְּרִכוֹת צָרִיךְ לְבָרַךְ בְּכָל יוֹם: 'בְּרוּךְ שֵׁלָא עֲשִׂנִי גוֹי'. 'בְּרוּךְ שֵׁלָא עֲשִׂנִי אֶשֶׁה'. 'בְּרוּךְ שֵׁלָא עֲשִׂנִי בּוֹר'. גוֹי, שְׁנֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּה מ, יז): "כָּל הַגּוֹיִם

כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה" - 'עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה - תֵּן לוֹ תַהֲלָה':

עֲבוּדָה זָרָה, וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת, וְעַל שְׁפִיכַת דָּמִים. וְעַל לְשׁוֹן הָרֵעַ - כִּנְגַד כָּלָם:

ג. זְכוּת - יֵשׁ לָהּ קֶרֶן וַיֵּשׁ לָהּ פְּרוּת, שְׁנֵאמַר (יִשְׁעִיָּה ג, י): אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב כִּי פְרִי מַעֲלָלֵיהֶם יֵאֱכָלוּ. עֲבָרָה - יֵשׁ לָהּ קֶרֶן וְאֵין לָהּ פְּרוּת, שְׁנֵאמַר (שָׁם שָׁם יא): "אֹוִי לְרִשְׁעָ רַע כִּי גָמוּל יִדְּיוּ יַעֲשֶׂה לוֹ". וּמָה אֲנִי מְקַיֵּם (מְשָׁלִי א, לא): "וַיֵּאֱכָלוּ מִפְּרֵי דְרָבָם"? אֲלֵא: עֲבָרָה שְׁעוֹשֶׂה פְּרוּת - יֵשׁ לָהּ פְּרוּת, וְשְׂאִינָה עוֹשֶׂה פְּרוּת - אֵין לָהּ פְּרוּת:

ד. מַחֲשֶׁבֶה טוֹבָה - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, שְׁנֵאמַר (מְלָאכִי ג, טז): "אִזּוּ נִדְּבָרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשָׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוּרֹן לְפָנָיו לִירְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ". מַחֲשֶׁבֶה רָעָה - אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, שְׁנֵאמַר (תַּהֲלִים טו, יח): "אָנֹן אִם רְאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע ה'". וּמָה אֲנִי מְקַיֵּם (יִרְמְיָה ו, יט): "הִנֵּה אֲנִי מְבִיא רָעָה פְרִי מַחֲשֻׁבוֹתֶם"? אֲלֵא: מַחֲשֶׁבֶה שְׁעוֹשֶׂה פְּרוּת - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֶׂה. וְשְׂאִינָה עוֹשֶׂה פְּרוּת - אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְף לְמַעֲשֶׂה:

ה. נוֹתֵן אָדָם פֶּאֶה בַּתְּחִלַּת הַשְּׂדֵה, וּבְכֹאמְצַע, וּבְסוֹף. וְאִם נָתַן בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בְּכֹאמְצַע בֵּין בְּסוֹף - יֵצֵא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אִם נָתַן בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בְּכֹאמְצַע בֵּין בְּסוֹף - הָרִי זֹו פֶּאֶה, וְצִרִיף שִׁיתָן בְּסוֹף כְּשֶׁעוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אִם שִׁיר לוֹ קָלַח אֶחָד - סוּמְךָ עָלָיו וְנוֹתֵן מִשׁוּם פֶּאֶה, וְאִם לֹא - אֵינֹו נוֹתֵן בְּסוֹף אֲלֵא מִשׁוּם הַפֶּקֶר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמֹורִים? בְּזִמְן שֶׁנָּתַן אֶת הַפֶּאֶה וּמִבְּקָשׁ לְהוֹסִיף:

ו. לֹא נָתַן מִן הַקָּמָה - נוֹתֵן מִן הַעֲמָרִים. לֹא נָתַן מִן הַעֲמָרִים - נוֹתֵן מִן הַגְּדִישׁ. לֹא נָתַן מִן הַגְּדִישׁ - נוֹתֵן מִן הַכֶּרִי. עַד שְׁלֵא מֵרַח. וְאִם מֵרַח - מַעֲשֵׂר וְנוֹתֵן:

ז. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי אַרְבַּעַה דְבָרִים אָמְרָה תּוֹרָה: 'לֹא יִתֵּן אָדָם פֶּאֶה אֲלֵא בְּסוֹף שְׂדֵהוּ'. מִפְּנֵי גִזְלַת עֲנִיִּים. וּמִפְּנֵי כְּטוּל עֲנִיִּים. וּמִפְּנֵי מְרִאֵית הַעֵינַן. מִפְּנֵי הַרְמָאִים. מִפְּנֵי גִזְלַת

כט. בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיְתָה תּוֹרָה מִשְׁתַּכַּחַת מִיִּשְׂרָאֵל, וְזִקְנִים הִחְזִירוּ אוֹתָהּ, שְׁנֵאמַר (רוֹת ב, ד): "וְהִנֵּה בְעוֹז בָּא מִבֵּית לַחֵם וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים ה' עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יִבְרַכְךָ ה'". וְאֹמֵר (שׁוֹפְטִים ו, יב): "ה' עִמָּךְ גְּבוּר הַחֵיִל":

ל. הַלֵּל הַזִּקֵּן אֹמֵר: בְּשַׁעַת מְכִינִסִין - פִּזְרָה. בְּשַׁעַת מִפְּרִינִי - כִּנְסָה. בַּעַת שְׂאֵתָה רוּאָה תּוֹרָה חֲבִיבָה עַל יִשְׂרָאֵל וְהַכֵּל שְׁמַחִין בָּהּ - הוּא אֶת מִפְּרוֹ, שְׁנֵאמַר (מְשָׁלִי יא, כד): "יֵשׁ מִפְּזוֹר וְנוֹסֵף עוֹד". וּבְשַׁעַת שְׂאֵתָה רוּאָה תּוֹרָה שְׁכוּחָה מִיִּשְׂרָאֵל וְאֵין הַכֵּל מִשְׁגִּיחִין בָּהּ - הוּא אֶת מְכִנְסָה, שְׁנֵאמַר (תַּהֲלִים קִיט, ככו): "עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הַפְּרוֹ תּוֹרָתְךָ":

לא. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: אֵין לָךְ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאֵינוֹ עוֹשֶׂה מַאָּה מְצוֹת בְּכָל יוֹם. קוֹרָא שְׁמַע - מְבָרַךְ לְפָנָיָהּ וּלְאַחֲרֶיהָ. אוֹכֵל אֶת פֶּתוֹ - מְבָרַךְ לְפָנָיָהּ וּלְאַחֲרֶיהָ. מַתְּפַלֵּל שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים שֶׁל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה. וְעוֹשֶׂה שְׂאָר מְצוֹת - מְבָרַךְ עֲלֵיהֶן. וְכֵן הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: אֵין לָךְ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאֵין שְׁבַע מְצוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ. תְּפִלִּין בְּרֵאשׁוֹ וְתַפְּלִין בְּזֵרוּעוֹ. מְזוּזָה בַּפֶּתַח. אַרְבַּע צִיצִיּוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתוֹ. וְעֲלִיָּהֶן אָמַר דָּוִד (תַּהֲלִים קִיט, קסד): "שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלָתִיךָ". נִכְנַס לְמַרְחֵץ - מִלָּה בְּכֶשֶׁר, שְׁנֵאמַר (תַּהֲלִים ח, א): "לְמַנְצַח עַל הַשְּׂמִינִית מְזִמּוֹר לְדוֹד". וְאֹמֵר (תַּהֲלִים לד, ח): "חֲנֹה מִלְּאֶף ה' סָכִיב לִירְאוֹ וַיַּחֲלֹצֶם":

מִסְכַּת פֶּאֶה פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. אֵלוּ דְבָרִים שְׂאֵין לָהֶם שְׁעוֹר: הַפֶּאֶה, וְהַבְּכוּרִים, וְהַרְאָיוֹן, וְגִמְלוֹת חֲסָדִים, וְתַלְמוּד תּוֹרָה. פֶּאֶה - יֵשׁ לָהּ שְׁעוֹר מִלְּמַטָּה וְאֵין לָהּ שְׁעוֹר מִלְּמַעְלָה. הַעוֹשֶׂה כָּל שְׂדֵהוּ פֶּאֶה - אֵינָהּ פֶּאֶה:

ב. אֵלוּ הַדְּבָרִים נִפְרָעִין מִן הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קִימַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא: עַל

יא. קֶצֶר חֲצִיָּה וּמְכַר אֶת הַקְּצִיר, קֶצֶר חֲצִיָּה וְהַקְּדִישׁ אֶת הַקְּצִיר - נוֹתֵן מִן הַמְּשִׁיר עַל הַכֹּל:

יב. מִדְּרָגוֹת שְׂגָבְהֵן עֲשָׂרָה טַפְחִים - נוֹתֵן פֶּאֶה מִכָּל אַחַת וְאַחַת. וְאִם הָיָה רֹאשֵׁי שׁוֹרוֹת מְעֻרְבִין - נוֹתֵן פֶּאֶה מֵאַחַת עַל הַכֹּל:

יג. הַמְּאָרְגִי¹⁸ - חֵיב בְּתַחֲלֹתוֹ, חֵיב בְּסוּפוֹ. הָיָה לוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ גְּפָנִים - בּוֹצֵרֵן וּמְכַנְיֵסֵן. נֹתֵן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ - פְּטוּר מִן הַפֶּרֶט וּמִן הַשְּׂכָחָה וּמִן הַפֶּאֶה, וְחֵיב בְּעוֹלֹלוֹת. וְאִם שִׁיר - נוֹתֵן מִן הַמְּשִׁיר עַל מַה שִּׁשִּׁיר. הַמּוֹדֵל¹⁹ - נוֹתֵן מִן הַמְּשִׁיר עַל מַה שִּׁשִּׁיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמוֹדֵל בְּשׁוֹק, אָבָל בְּמוֹדֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ - נוֹתֵן מִן הַמְּשִׁיר עַל הַכֹּל:

יד. הִיָּה מְקַטֵּף וּמְכַנְיֵס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, אֶפְלוּ כָּל שְׂדֵהוּ - פְּטוּר מִן הַלְקֵט שְׂכָחָה וּפֶאֶה, וְחֵיב בַּמַּעֲשָׂרוֹת:

טו. הַכּוֹתֵב נִכְסָיו לְבָנָיו, וְהַנִּיחַ לְאִשְׁתּוֹ קָרְקַע כָּל שְׂהוּא - אֲבָדָה כְּתַבְתָּהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנֵן שֶׁקְּבִלָה עָלֶיהָ לְשֵׁם כְּתַבְתָּהּ, אָבָל לֹא קְבִלָה עָלֶיהָ לְשֵׁם כְּתַבְתָּהּ - מַה שֶּׁנָּתַן נֶתֶן, וְגוֹבֵה כְּתַבְתָּהּ מִשְׁאֵר נִכְסֵין:

טז. הַכּוֹתֵב נִכְסָיו לְעַבְדּוֹ - יֵצֵא בֶּן חוֹרֵין. שִׁיר קָרְקַע כָּל שְׂהוּא - לֹא יֵצֵא בֶּן חוֹרֵין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָאוֹמֵר: 'כָּל נִכְסֵי נְתוּנִין לְפָלוּנִי עַבְדִּי חוּץ מֵאֶחָד רְבוּא שְׂבָהֵן' - לֹא אָמַר כְּלוּם. 'חוּץ מֵעִיר פְּלוּנִית, חוּץ מִשְׂדֵּה פְּלוּנִית', אִף עַל פִּי שְׂאִין שֵׁם אֵלָא אוֹתָהּ שְׂדֵה וְאוֹתָהּ הָעִיר - זָכָה עַבְדּוֹ זֶה בְּנִכְסֵים וְקָנָה עֲצָמוֹ בֶּן חוֹרֵין. וְכִשְׁנֵאֲמָרוּ דְּבָרִים לְפָנָי רַבִּי יוֹסִי, אָמַר (מְשָׁלִי כַד, כו): "שְׂפָתַיִם יִשַּׁק מְשִׁיב דְּבָרִים נִכְחִים":

עֲנִיִּים כִּיצַד? שְׁלֵא יֵרְאֶה שְׂעָה שְׂאִין שֵׁם אָדָם וַיֹּאמֶר לְקַרְבוֹ עֲנִי לְטוֹל פֶּאֶה. מִפְּנֵי בְטוֹל עֲנִיִּים כִּיצַד? שְׁלֵא יִהְיֶה עֲנִיִּים יוֹשְׁבֵין וּמְשִׁמֵין כָּל הַיּוֹם וְאוֹמְרִים: "עֲכָשׁוּ נוֹתֵן פֶּאֶה... אֵלָא מֵתוֹךְ שְׁנוֹתָן בְּסוּף, הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה מְלֹאכְתּוֹ, כָּא וְנוֹטְלָה בְּאַחְרוֹנָה. מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵין כִּיצַד? שְׁלֵא יִהְיֶה עוֹבְרֵין וְשׁוֹבֵין אוֹמְרִין: "רְאוּ שְׁפָלוּנִי קֶצֶר שְׂדֵהוּ וְלֹא נָתַן מִמֶּנָּה פֶּאֶה". וּמִפְּנֵי מַה? שְׁהָרִי אָמְרָה תוֹרָה (וַיִּקְרָא יט, ט): "לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךְ". מִפְּנֵי הַרְמָאִין, כִּיצַד? שְׁלֵא יֹאמְרוּ: "כָּבֵר נִתְּנָנוּ!" דְּבַר אַחַר: - שְׁלֵא יִנִּיחַ אֶת הַיָּפֶה וַיִּתֵּן הָרַע:

ז. הִירָק, אִף עַל פִּי שְׁלֵקִיטְתּוֹ כְּאַחַת - אִין מְכַנְיֵסוֹ לְקִיּוּם. הַתְּאֲנִים, אִף עַל פִּי שְׁמְכַנְיֵסֵן לְקִיּוּם - אִין לְקִיטְתָן כְּאַחַת:

ט. רַבִּי יוֹסִי בְרִי יְהוּדָה אוֹמֵר: רְטִיבוֹת תְּמָרָה - פְּטוּרִין מִן הַפֶּאֶה, שְׂאִין רֵאשׁוֹן מִמֵּתִין לְאַחְרוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי צְדוֹק אוֹמֵר: הַסִּפִּין חֵיבִין בְּחֵלָה. אַחֲרִים אוֹמְרִים: אִף בְּנוֹת שִׁיחַ:

י. אִלוּ מִפְּסִיקִין לְפֶאֶה: הַנַּחַל, וְהַשְּׁלוּלִית, וְדֶרֶךְ הַיַּחֲדִיד, וְדֶרֶךְ הַרְבִּים, וְשִׁבְלֵי הַיַּחֲדִיד, וְשִׁבְלֵי הַרְבִּים הַקְּבוּעַ בִּימּוֹת הַחֲמָה וּבִימּוֹת הַגְּשָׁמִים. הַבוּר, וְהַנִּיר, וְהַזֶּרַע אַחַר, וְקוֹצֵר לְשַׁחַת שְׁלֵשָׁה תְּלָמִים שֶׁל פְּתִיחַ, וְאַמַּת הַמַּיִם שְׂאִינָה יְכוּלָה לְהַקְּצֵר כְּאַחַת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אִם עוֹמֵד בְּאֲמֻצָּה וְאִינוּ קוֹצֵר מְכָאֵן וּמְכָאֵן - מִפְּסִיק, וְאִם לֹא - אִינוּ מִפְּסִיק. אֲכָלָה חֲגֵב, אֲכָלָה גּוֹבָאִי, קָרְסְמוּהָ נְמָלִים, וְשִׁבְרָתָהּ הָרוּחַ אוֹ בְהֵמָה - הַכֹּל מוֹדִים: שְׂאֵם חֶרֶשׁ - מִפְּסִיק, וְאִם לֹא - אִינוּ מִפְּסִיק:

¹⁸ הַשּׁוֹלְקָה. כְּאֲשֶׁר הִירָקוֹת רְצוּפִים נוֹמֵל וְשׁוֹלְקָה

מֵהֶם מִכְּבִנְתִּים כְּדִי שֶׁהַנְּשִׂאֲרִים יִצְמְחוּ כְּרוּחַ וַיִּתְעַבּוּ וַיַּעֲשׂוּ גִפְסִים.

¹⁹ שְׁמוֹשְׁמִיטָא בְּצִלִּים מֵתוֹךְ בְּצִלִּים.

מִסְכַּת פֶּאֶה פֶּרֶק שְׁנִי

א. נִטְל מִקְצַת פֶּאֶה וְזָרַק עַל הַשָּׂאָר - אֵין לוֹ בְּהַ כְּלוּם. רַבִּי מְאִיר אֹמֵר: קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְנוֹטְלִין הֵימְנוּ זֶה וְזֶה:

ב. בַּעַל הַבֵּית שֶׁנִּתֵּן פֶּאֶה לְעֵנִיִּים, וְכֹא עֲנִי אֶחָד וְנִטְלָה מֵאֲחֹרֵיהֶן - הָרִי זֶה זָכָה. שְׁנֵי עֲנִיִּים שֶׁהָיוּ מִכְתָּשִׁין עַל הָעֵמוּד, וְכֹא עֲנִי אֶחָד וְנִטְלוּ מֵאֲחֹרֵיהֶן - הָרִי זֶה זָכָה, שְׂאִין עֲנִי זֹכָה בְּלֶקֶט, בְּשִׂכְחָה, וּבִפְּאָה, וּבִסְלַע שֶׁל מְצִיאָה - עַד שֶׁתַּפֵּל לְתוֹךְ יָדוֹ:

ג. פּוֹעֲלִין שֶׁהָיוּ קוֹצְרִין בְּתוֹךְ קוֹפּוֹתֵיהֶן - הָרִי אֵלוֹ מְעַבְרִין אוֹתָן:

ד. לֹא יִטּוֹל בַּעַל הַבֵּית לֶקֶט מִן הָעֲנִיִּים עַל מְנַת לְלֶקֶט מִן הָעֲמָרִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: שְׁחָרִית - בַּעַל הַבֵּית צָרִיף שְׂיֵאמֵר: 'כֹּל מֵה שֶׁיִּלְקְטוּ הָעֲנִיִּים מִן הָעֲמָרִים - הָרִי זֶה הַפֶּקֶר'. רַבִּי דוּסָא אֹמֵר: לְעַתּוֹתֵי עָרְב, אֹמֵר: 'כֹּל מֵה שֶׁלְקָטוּ הָעֲנִיִּים מִן הָעֲמָרִים - הָרִי זֶה הַפֶּקֶר'. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: אֵינוֹ הַפֶּקֶר, וְאֵין אָנוּ אֲחֵרָאִין לְרַמַּאִין:

ה. בַּעַל הַבֵּית שֶׁהֵנִיחַ פֶּאֶה מִצַּד זֶה, וְכֹא עֲנִיִּים וְנִטְלוּ מִצַּד אַחֵר - זֶה וְזֶה פֶּאֶה.

ו. פּוֹעֲלִין שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין אֶצֶל בַּעַל הַבֵּית - אֵינָן רְשָׁאִין לְגַמֵּר אֶת כֹּל הַשְּׂדֵה, אֲלֵא מִשְׁרִין כְּדִי פֶּאֶה. וְאֵינָה פֶּאֶה עַד שִׁפְרָשְׁנָה בַּעַל הַבֵּית לְשֵׁם פֶּאֶה:

ז. עֲנִי שְׂרָאָה כְּדִי פֶּאֶה, בֵּין בְּתוּבָאָה בֵּין בְּאֵילָן - אֵינוֹ רְשָׁאִי לִיגַע בָּהּ, וְאִסּוּרָה מִשׁוּם גְּזֹל, עַד שֶׁתּוֹדַע לוֹ שֶׁהִיא פֶּאֶה:

ח. נִכְרִי שֶׁמָּכַר קִמְתּוֹ לְיִשְׂרָאֵל לְקָצֵר - חֵיב בַּפֶּאֶה. יִשְׂרָאֵל שֶׁמָּכַר קִמְתּוֹ לְנִכְרִי - פֶּטוּר מִן הַפֶּאֶה:

ט. יִשְׂרָאֵל וְנִכְרִי שֶׁהָיוּ שֶׁתַּפִּין בְּקֶמְהָ, חֲלָקוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל - חֵיב. וְחֲלָקוּ שֶׁל נִכְרִי - פֶּטוּר. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר: יִשְׂרָאֵל וְנִכְרִי שֶׁהָיוּ שֶׁתַּפִּין בְּקֶמְהָ - פֶּטוּר מִן הַפֶּאֶה. אֵימַתִּי? בְּזִמְן שֶׁהִנְכַּרְי מִמְּחָה. אֲבָל אֵין הִנְכַּרְי מִמְּחָה - חֵיב בַּפֶּאֶה:

י. גֵּר שֶׁמַּת וּבְזָבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת נִכְסָיו, הַמְּחֻזֵּק בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע - חֵיב בְּכֹל. בְּתֵלוּשׁ מִן הַקְּרַקַע - פֶּטוּר מִן הַכֹּל. הַחֻזֵּק בְּקֶמְהָ - חֵיב בְּלֶקֶט שִׂכְחָה וּפְּאֶה, וּפֶטוּר מִן הַמְּעַשְׂרוֹת:

יא. הִלְקֵט וְהִשְׂכַּחַה וְהַפֶּאֶה שֶׁל נִכְרִי - חֵיב בַּמְּעַשְׂרוֹת. אֵימַתִּי? בְּזִמְן שֶׁהִנְכַּרְי מִמְּחָה. אֲבָל אֵין הִנְכַּרְי מִמְּחָה, הַפֶּקֶר נִכְרִי - הַפֶּקֶר, וּפֶטוּר מִן הַמְּעַשְׂרוֹת:

יב. בַּעַל הַבֵּית שֶׁנִּתֵּן פֶּאֶה לְעֵנִיִּים - אֵין רְשָׁאִי שְׂיֵאמֵר לְהֵן: 'טְלוּ זֵרַע וְתִנּוּ פֶּשֶׁתַּן' - טְלוּ תְּמָרִים וְתִנּוּ מִכְבֹּדוֹת'. נִשְׂרוּ וְאַחַר כֵּן הַפְּרִישׁוּן - אֵינוֹ חֵיב מִשׁוּם פֶּאֶה אֲלֵא זֵרַע בְּלֶבֶד:

יג. אַרְבַּע מִתְּנוֹת בְּכֶרֶם: פֶּרֶט, שִׂכְחָה, וּפְּאֶה, וְעוֹלָלָת. שְׁלֹשׁ בְּתוּבָאָה: לֶקֶט, שִׂכְחָה, וּפְּאֶה. שְׁתֵּים בְּאֵילָן: שִׂכְחָה, וּפְּאֶה. כֹּל אֵלוֹ - אֵין בָּהֶן מִשׁוּם טוּבָה. וְאֶפְלוּ עֲנִי שְׂבִיִּשְׂרָאֵל - מוֹצִיאִין אֶת שְׁלוֹ מִיָּדוֹ. וְשָׂאָר מִתְּנוֹת כְּהוֹנָה, כְּגוֹן: הַזֵּרַע וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה - יֵשׁ בָּהֶן מִשׁוּם טוּבָה, וְנִתְּנִין לְכֹל כַּהֵן שְׂיִרְצָה:

יד. אֵין מוֹצִיאִין לֹא מִשָּׁל כַּהֵן לְכַהֵן, וְלֹא מִשָּׁל לְוִי לְלוִי:

טו. אֵיזְהוּ לֶקֶט? זֶה הַנוֹשֵׁר בְּשַׁעַת הַקְּצִיר וּבְשַׁעַת הַתְּלִישָׁה. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: אֵין לֶקֶט אֲלֵא הַנוֹשֵׁר בְּשַׁעַת הַקְּצִירָה בְּלֶבֶד, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא יִט, ט): "וְלֶקֶט קְצִירְךָ לֹא תִלְקַט":

טז. שִׁבְלַת שְׂבֻקָּה - הָרִי הִיא שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. שְׂבֻקָּצִיר - הָרִי הִיא שֶׁל עֲנִיִּים. חֻצִּיָּה בְּקֶמְהָ וְחֻצִּיָּה בְּקָצִיר - נוֹטֵל וּמְשַׁלְּכָהּ לְאַחֲרָיו, שְׂסַפֵּק לֶקֶט - לֶקֶט:

יז. חוֹרֵי נְמָלִים - אִסּוּרִין מִשׁוּם גְּזֹל. וְאֵם הַפֶּקֶרִין בַּעַל הַבֵּית - מִתְּרִין מִשׁוּם גְּזֹל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אֹמֵר: אֵם הִיוּ פִּקְדוֹן - אִסּוּרִין מִשׁוּם גְּזֹל:

יח. בעל הבית שנתן כריכה לעני למלאות לו מים - אין בו משום לקט שכחה ופאה, וחיוב במעשרות:

יט. עניים המחזירין בין הגרנות - מעשרין ונותנין להם. הצנועים - מוציאין בידם מעות בדברים הנאכלים, ונותנים דבר מועט בדברים הנאכלים, כדי שיאכלנו עד שלא יגיע לעיר. ושאר כל מתנות עניים שבשדות, שאין העני מקפיד עליהן - הרי אלו של בעל הבית.

כ. מאימתי אין שורפין קשין שבשדות? בשדה האילן - עד עצרת. בשדה הלכן - עד ראש השנה. בשדה בית השלחין - מיד; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: בשדה לכן - עד העצרת. בשדה אילן - עד ראש השנה, מפני גזול אדם ובהמה. בשדה בית השלחין - מתר מיד:

כא. המרביץ את שדהו עד שלא נכנסו עניים לתוכו, אם היה הזקו מרבה על של עניים - מתר. ואם הזקו עניים מרבה על שלו - אסור. רבי יהודה אומר: בין כף ובין כף - מלקט ומניח על גבי הגדר, והעני בא ונוטל את שלו:

כב. השבלין שבקשין ושבשדות - הרי אלו של בעל הבית. אמר רבי עקיבא: בזו נהגו בעלי בתים עין יפה:

מסכת פאה פרק שלישי

א. השוכר את הפועל לקצר - ילקט בנו אחריו. האריסין²⁰, והחכירין²¹, והמוכר קמתו לקצר - לא ילקט בנו אחריו. רבי יוסי אומר: בין כף ובין כף - ילקט בנו אחריו. היו שם עניים שאין ראויין, אם יכול בעל הבית למחות בידם - ממחה, ואם לאו - מניחן מפני דרכי שלום:

ב. אין שוכרין פועלי נכרים, לפי שאינן בקיאין בלקט:

ג. אין נותנין מעשר עני לעניי נכרים. אבל נותנין להן חלין מתקנין לשם טובה:

ד. בעל הבית שהיה עומד בעיר, ואמר: 'יודע אני שהפועלין שוכחים את העמר במקום פלוני', ושכחווהו - הרי זו שכחה. היה עומד בשדה, ואמר: 'יודע אני שהפועלים שוכחים את העמר במקום פלוני', ושכחווהו - אין זה שכחה. רבי שמעון בן יהודה אומר, משום רבי שמעון: אפלו אחרים עוכרין בדרך, וראו את העמר ששכחווהו פועלין - אינו שכחה עד שישכחווהו כל אדם:

ה. רבי יהודה אומר: העושה כל שדהו עמרין לעמר בהן לגדיש ולחררה - מודים בית שמאי ובית הלל: שאם הפקיר לאדם ולא לבהמה, לישראל ולא לנכרים - שזה הפקר:

ו. אמר רבי אליעזר: שאלתי את רבי יהושע: על אלו עמרים נחלקו בית שמאי ובית הלל? אמר לי: התורה הזאת! על אלו: העמר הסמוך לגפה ולגדיש, לבקר ולכלים, ושכחו. וכשבאתי, שאלתי את רבי אליעזר, ואמר לי: מודים באלו שהן שכחה. ועל מה נחלקו? על העמר שהחזיקו בו להוליכו לעיר, ונתנו בצד גפה או בצד גדר - שבית שמאי אומרים: אינה שכחה, מפני שזכה בו. ובית הלל אומרים: שכחה. וכשבאתי והרציתי הדברים לפני רבי אלעזר בן עזריה: אמר לי: אלו הדברים שנאמרו למשה מסיני:

ז. העמר שהחזיקו להוליכו לעיר, ונתנו על גבי חברו, ושכח שניהם, התחתון - שכחה, והעליון - אינו שכחה. רבי שמעון אומר: שניהם - אין שכחה. התחתון, מפני שמכסהו. והעליון, מפני שזכה בו:

²¹ בכף ובה בורין ואין לו חלק רק בקציר.

²⁰ שנוטל שלישי בקציר.

ח. שְׁדָה שְׁעוּמְרִיָה מְעַרְבְּבִין, וְעַמְר וְשַׁכְח אַחַד מֵהֶם - אֵין שַׁכְחָה, עַד שְׁיַעֲמַר אֶת כָּל סְבִיבוּ:

ט. הַעֲמַר שְׁכַנְגְדוּ מוֹכִיחַ, כִּיצַד? מִי שְׁהִי לֹו עֶשֶׂר שׁוּרוֹת שֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה עֶמְרִים, וְעַמְר אַחַד מֵהֶם לְצַפּוֹן וְלְדָרוֹם, וְשַׁכְח - אֵין שַׁכְחָה, מִפְּנֵי שְׁנֵדוֹן כְּמִזְרַח וְכְמַעֲרָב:

י. שְׁתֵּי כְּרִיכוֹת הַמְּבַדְלוֹת זֹו מִזֹּו - שַׁכְחָה. שְׁלֹשׁ - אֵין שַׁכְחָה. שְׁנֵי עֶמְרִין הַמְּבַדְלִין זֶה מִזֶּה - שַׁכְחָה. שְׁלֹשָׁה - אֵין שַׁכְחָה. שְׁתֵּי גִפְנִים הַמְּבַדְלוֹת זֹו מִזֹּו - שַׁכְחָה. שְׁלֹשׁ - אֵין שַׁכְחָה. שְׁנֵי גִרְגְרִין - פְּרֹט. שְׁלֹשָׁה - אֵין פְּרֹט. שְׁתֵּי שְׁבָלִים הַמְּבַדְלוֹת כְּדָרְכָן - לְקַט. שְׁלֹשׁ - אֵין לְקַט; אֵילו דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: חֲנִינְא בֶן אַחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: כָּל שְׁבָאֵת רְשׁוֹת עֲנִי לְאֻמְצַע, כְּגוֹן הַתְּבוּאָה וְהַכֶּרֶם - אֵין מְצַטְרְפִין. וְכָל שְׁלֹא בָּאֵת רְשׁוֹת עֲנִי לְאֻמְצַע, כְּגוֹן פְּרוֹת הָאֵילָן - הֵרִי אֵילו מְצַטְרְפִין:

יא. אֵימְתִי אֶמְרוּ: 'קָמָה מְצַלֵּת אֶת הַעֲמַר'? בְּזִמְן שְׁלֹא נִטְלָה מִבֵּינֵתִים. הָא אִם נִטְלָה מִבֵּינֵתִים - הֵרִי זֹו אֵינָה מְצַלֵּת. קָמַת חֲבָרוּ - מְצַלֵּת עַל שְׁלוּ. שֶׁל חֲטִין - עַל שֶׁל שְׁעוּרִין. שֶׁל נְכָרִי - עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מְצַלֵּת אֵלָא עַל שְׁלוּ, וּמִמִּין עַל מִינוּ. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: כִּשֶׁם שֶׁהַקָּמָה מְצַלֵּת אֶת הַעֲמַר - כֵּן הַעֲמַר מְצִיל אֶת הַקָּמָה. וְדִין הוּא, וּמָה אִם קָמָה שְׁיַפֶּה כַח עֲנִי בָּהּ - הֵרִי הִיא מְצַלֵּת אֶת הַעֲמַר, עַמְר שֶׁהוֹרַע כַח עֲנִי בּוּ - אֵינוּ דִין שְׁצִיל אֶת הַקָּמָה? אֶמַר לֹו רַבִּי: מָה אִם קָמָה שְׁיַפֶּה כַח עֲנִי - נְצַלַת, הַעֲמַר שֶׁהוֹרַע כַח עֲנִי - אֵינוּ דִין שְׁתַּנְצֵל?

יב. יַפֶּה כַח עֲנִי בַקָּמָה יִתֵּר מִבְּעַמְר, וּבְעַמְר יִתֵּר מִבְּקָמָה. שֶׁהַקָּמָה - יֵשׁ בָּהּ לְקַט שַׁכְחָה וּפְאָה, מָה שְׁאֵין כֵּן בְּעַמְר. וּבְעַמְר יִתֵּר מִבְּקָמָה, הַקָּמָה שְׁהִיא רְאוּיָה לְעִשׂוֹת סְאֵתִים - אֵינוּ שַׁכְחָה. וּבְעַמְר - שַׁכְחָה: רַבִּי חֲנִינְא בֶן אַחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: כָּל שְׁבָאֵת רְשׁוֹת עֲנִי בְּאֻמְצַע, כְּגוֹן הַתְּבוּאָה וְהַכֶּרֶם - אֵין

מְצַטְרְפִין. וְכָל שְׁלֹא בָּאֵת רְשׁוֹת עֲנִי לְאֻמְצַע, כְּגוֹן פְּרוֹת הָאֵילָן - הֵרִי אֵילו מְצַטְרְפִין.

יג. הַחוֹתֵף כְּרִיכוֹת וְעֵתִיד לְעַמְרָן, וְכֵן אֲגוּדֵי הַשּׁוּם וְהַבְּצִילִין - אֵין לָהֶם שַׁכְחָה. הַמְעַמְר מִפְּנֵי הַדְּלָקָה, וּמִפְּנֵי אֲמַת הַמַּיִם - אֵין לָהֶם שַׁכְחָה, מִפְּנֵי שְׁעוּמַד לְאֻבְדָן. מַעֲשֵׂה בַחֲסִיד אַחַד שֶׁשַׁכַּח עַמְר בְּתוֹךְ שְׁדָהוּ, וְאָמַר לְבָנוּ: צֵא וְהִקְרַב עָלַי פֶּר לְעוֹלָה וּפֶר לְשִׁלְמִים. אָמַר לֹו: אָבָא! מָה רְאִיתָ לְשַׁמַּח בְּשִׁמְחַת מְצוּהָ זֹו יוֹתֵר מִכָּל מְצוֹת שְׁבִתוּרָה? אָמַר לֹו: כָּל מְצוֹת שְׁבִתוּרָה - נִתְּן לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדַעֲתָנוּ, זֹו - שְׁלֹא לְדַעֲתָנוּ. שְׁאֵלוּ לָא הִיָּה בְּרַצּוֹן לְפָנֵי הַמְּקוֹם - לָא בָּאֵת מְצוּהָ זֹו לְיַדֵּינוּ. אֵלָא הֵרִי הוּא אוֹמַר (דְּבָרִים כד, ט): "כִּי תִקְצַר" וְגו'. קָבַע לֹו הַפְּתוּב בְּרַבְּהָ. וְהֵלֵא דְבָרִים קַל וְחֹמֵר, מָה אָדָם שְׁלֹא נִתְּכַנֵּן לְזִכּוֹת וְזָכָה - מְעַלִּין עָלָיו כְּאֵלוּ זָכָה. הַמְתַּכְּוֹן לְזִכּוֹת וְזָכָה - עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. כִּיּוֹצֵא בּוּ (וַיִּקְרָא ה', יז-יח): "וְאִם נִפְשׁ כִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּהּ וְגו' וְהִבִּיא אֵיל תָּמִים" וְגו'. וְהֵלֵא דְבָרִים קַל וְחֹמֵר, מָה אִם מִי שְׁלֹא נִתְּכַנֵּן לְחַטָּא, וְחַטָּא - מְעַלִּין עָלָיו כְּאֵלוּ חַטָּא. הַמְתַּכְּוֹן לְחַטָּא, וְחַטָּא - עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה:

יד. כָּל זֵית שִׁישׁ לֹו שֶׁם בְּשִׁדָה כְּזֵית נִטְפָה בְּשַׁעֲתוֹ וְשַׁכְחָה - אֵינוּ שַׁכְחָה. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁלֹא הַתְּחִיל בּוּ, אֲבָל אִם הַתְּחִיל בּוּ וְשַׁכְחוּ - הֵרִי זֶה שַׁכְחָה, עַד שְׁיֵהָא בּוּ סְאֵתִים:

טו. זֵית שֶׁהוּא עוֹמַד בֵּין שְׁלֹשׁ שׁוּרוֹת שֶׁל שְׁנֵי מְלַבְנִין, וְשַׁכְחוּ - אֵין שַׁכְחָה. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁאֵין מְכִירוּ, אֲבָל בְּזִמְן שֶׁמְכִירוּ - רַץ אַחֲרָיו וְנוֹטְלוּ אֶפְלוּ עַד מֵאָה:

טז. הַמְּפַקֵּר אֶת כְּרָמוֹ, עֶשְׂרִים - נוֹטְלִין אֶת הָאֲשְׁכוּלוֹת, וְעֲנִיִּים - נוֹטְלִין אֶת הָאֲשְׁכוּלוֹת וְאֶת הָעוֹלְלוֹת. אֵיזְהוּ עוֹלְלוֹת? כָּל שְׁאֵין בָּהּ לָא כְּתָף וְלֹא נִטְף. יֵשׁ לָהּ כְּתָף וְאֵין לָהּ נִטְף, נִטְף וְאֵין לָהּ כְּתָף - הֵרִי הִיא שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְאִם לָאוּ - הֵרִי הִיא שֶׁל עֲנִיִּים. אֵיזְהוּ כְּתָף?

פ. פְּסִיגִין הַמְחַבְרִים בְּשִׁדְרָה, זוֹ עַל גְּבִי זוֹ. נִטְף? הָעֲנָבִים הַמְחַבְרוֹת בְּשִׁדְרָה וְיִוְרְדוֹת:

יז. נִכְרֵי שְׁמֵכר כְּרָמוֹ לְיִשְׂרָאֵל לְבָצֵר - חֵיב בְּעוֹלָלוֹת. וְיִשְׂרָאֵל שְׁמֵכר כְּרָמוֹ לְנִכְרֵי לְבָצֵר - פְּטוֹר מִן הָעוֹלָלוֹת:

יח. יִשְׂרָאֵל וְנִכְרֵי שֶׁהָיוּ שְׁתַּפִּין בְּכָרֶם, חֶלְקוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל - חֵיב, וְשֶׁל נִכְרֵי - פְּטוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: יִשְׂרָאֵל וְנִכְרֵי שֶׁהָיוּ שְׁתַּפִּין בְּכָרֶם - פְּטוֹר מִן הָעוֹלָלוֹת:

יט. הַמְקַדֵּשׁ אֶת כְּרָמוֹ - לֹא הַקְּדִישׁ אֶת הָעוֹלָלוֹת, שְׂאִין אָדָם מְקַדֵּשׁ דָּבָר שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ:

כ. בֶּן לֹוִי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ עֲנָבִים וְהָיוּ בְּהֵן עוֹלָלוֹת - אֵין חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא שֶׁל עֲנָבִים הֵן:

כא. הַנוֹטֵעַ כְּרֶם לְהַקְדֵּשׁ - פְּטוֹר מִן הַפְּרֹט, וּמִן הָעוֹלָלוֹת, מִן הָעֶרְלָה, וּמִן הָרְבִיעִי. וְחֵיב בְּשִׁבְעֵית. הַמְקַדֵּשׁ אֶת כְּרָמוֹ - לֹא הַקְּדִישׁ אֶת הָעוֹלָלוֹת, שְׂאִין אָדָם מְקַדֵּשׁ דָּבָר שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ. מֵאִמְתִּי אָדָם רִשְׁאֵי לְבָצֵר כְּרָמוֹ בְּשִׁבְעֵית? מִשְׂיֹודֵעַ הַפְּרִי, שֶׁכָּבֵר נִתְחַיֵּב הַכְּרֶם בְּגִדּוּלֵי עוֹלָלוֹת:

כב. אֵיזָהוּ שִׁכְחָה בְּעֵרִיסִין גְּדוּלִים²²? כָּל שְׂאִינוֹ יָכוֹל לְפָשֵׁט אֶת יָדוֹ וְלִטְלֶה. בְּעֵרִיסִין קְטָנִים - כְּשֶׁיַּעֲבֹר הֵימָנוּ. בְּדָלִית וּבִדְקָל - מִשְׂיֹודֵעַ מִמֶּנּוּ. וְשָׂאֵר כָּל הָאֵילָן - מִשְׂיֹודֵעַ וְיִלֵּךְ לוֹ. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹא הִתְחִיל בּוֹ, אָבָל אִם הִתְחִיל בּוֹ וְשָׁכַחוּ - אֵין שִׁכְחָה עַד שֶׁיִּבְצֹר אֶת כָּל סְבִיבּוֹ:

²² כְּרֶם גְּבוּהָ וּמִנְחָה עַל גְּבִי עֲצִים.

		י לעומר	
19	ראשון Sunday	כה 25	עלות השחר _____ 6:10 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:32 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:40 שקיעה _____ 8:52 בבלי: שבת מד • ירושלמי: ביצה א • תוספתא: ברכות ג נ"ך: שמואל ב יז-יח • רמב"ם: נחלות יא
20	שני Monday	כו 26	עלות השחר _____ 6:09 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:39 שקיעה _____ 8:54 בבלי: שבת מה • ירושלמי: ביצה ב • תוספתא: ברכות ד נ"ך: שמואל ב יט-כ • רמב"ם: סנהדרין א
21	שלישי Tuesday	כז 27	עלות השחר _____ 6:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:38 שקיעה _____ 8:55 בבלי: שבת מו • ירושלמי: ביצה ג • תוספתא: ברכות ה נ"ך: שמואל ב כא-כב • רמב"ם: סנהדרין ב
22	רביעי Wednesday	כח 28	עלות השחר _____ 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:38 שקיעה _____ 8:56 בבלי: שבת מז • ירושלמי: ביצה ד • תוספתא: ברכות ו נ"ך: שמואל ב כג-כד • רמב"ם: סנהדרין ג
23	חמישי Thursday	כט 29	עלות השחר _____ 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:29 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:37 שקיעה _____ 8:57 בבלי: שבת מח • ירושלמי: ביצה ה • תוספתא: פאה א נ"ך: מלכים א א-ב • רמב"ם: סנהדרין ד
24	ששי Friday	ל 30	עלות השחר _____ 6:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:37 שקיעה _____ 8:58 בבלי: שבת מט • ירושלמי: ביצה ו • תוספתא: פאה ב נ"ך: מלכים א ג-ד • רמב"ם: סנהדרין ה
25	שב"ק Shabbos	א 1	עלות השחר _____ 6:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:36 שקיעה _____ 8:59 בבלי: שבת נ • ירושלמי: ביצה ז • תוספתא: פאה ג נ"ך: מלכים א ה-ו • רמב"ם: סנהדרין ו

Candle Lighting 7:28 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 8:59 זמן מוצש"ק

דאס זאגן תהלים איז מסוגל צו פּרענענען רעגן. "תהלים" איז די ראשי תיבות פון ל' מטר ה' שמים ת' שתה מ'ים.
(ספר המדות אות סגולה סימן ד')